

OBSAH

CESTOVNÝ RUCH UMR	2
Prírodný potenciál cestovného ruchu UMR	3
Cestovný ruch spojený s pobytom pri vode	8
Vídiecky cestovný ruch a pobyt vo vídieckej krajine	9
Kúpeľný a zdravotný cestovný ruch	10
Predpokladaný vývoj pozície na trhu a konkurencieschopnosť	11
Uplatnenie integrovaných prístupov v politike cestovného ruchu v UMR	12
Špecifiká cestovného ruchu v UMR okres Poprad	15
Horská turistika	15
Poznávací turizmus - historické dedičstvo	16
Pobyt/rekreácia pri vode, vrátane termálnej	17
Letný pobyt/rekreácia v lesnom/horskom prostredí	18
Zimný pobyt/rekreácia v horách	19
Vídiecky turizmus	20
Iné aktraktivity	20
Inštitucionálna podpora cestovného ruchu	21
Stravovacie a ubytovacie zariadenia	21
Charakteristika jednotlivých samospráv z hľadiska cestovného ruchu a kultúrno historických hodnôt	25
Zhrnutie problémov a pozitív	27
Špecifiká cestovného ruchu v UMR okres Kežmarok	29
Horská turistika	29
Poznávací turizmus - historické dedičstvo	30
Pobyt/rekreácia pri vode, vrátane termálnej	31
Letný pobyt/rekreácia v lesnom/horskom prostredí	32
Zimný pobyt/rekreácia v horách	32
Vídiecky turizmus	33
Iné aktraktivity	33
Inštitucionálna podpora cestovného ruchu	33
Stravovacie a ubytovacie zariadenia	34
Charakteristika jednotlivých samospráv z hľadiska cestovného ruchu a kultúrno historických hodnôt	35
Zhrnutie problémov a pozitív	37

CESTOVNÝ RUCH UMR

Celé územie má veľký a rôznorodý prírodný potenciál, umožňujúci všetky hlavné druhy rekreačných činností a turistických záujmov v rámci letnej ako aj zimnej sezóny. Jeho hodnotu zvyšuje aj to, že má vlastné aktívne zdroje rekreačnej návštevnosti z miest Vysoké Tatry, Poprad, ako aj Kežmarok. Región UMR je dobre dopravne prístupný aj z väčších mestských centier mimo kraja, resp. krajského mesta Prešov, ďalej hlavne z Liptovského Mikuláša, Ružomberka, ale aj hlavného mesta Bratislavy. Cez územie prechádzajú významné celoštátne a medzinárodné turistické trasy, predovšetkým cesta D1 spájajúca Bratislavu s mestom Prešov a následne s prepojením na Ukrajinu. Dôležité je prepojenie na Poľskú republiku.

V severnej časti kraja pokrytej prevažne horstvami bude možné rozvíjať horský turizmus, vrcholové lyžiarske športy, horskú turistiku a s tým spojený horský vidiecky turizmus. V južnej časti územia charakteristickej kotlinami bude možné rozvíjať turizmus pri vode a termálnych kúpaliskách (Poprad - Aquacity, vodné plochy v meste Svit), vodné športy, cestnú mototuristiku a cykloturistiku a s tým spojený podhorský vidiecky turizmus. V celom území môže byť významne zastúpený kúpeľný, liečebný a relaxačný turizmus, poznávací, kultúrny (Vysoké Tatry, Poprad, Kežmarok, Veľká Lomnica, atď.) a zábavný turizmus (Poprad). Rekreačné a turistické danosti umožňujú predpokladať, že aj v dlhodobom výhľade bude možné pokryť celý rozsah nárokov na oddych a zotavenie domácich obyvateľov a že podstatná jeho časť bude ponuková pre domáci a zahraničný cestovný ruch. Využitelnosť prírodných a civilizačných daností bude regionálne dosť rozdielna. Rozvoj budú limitovať predovšetkým faktory ochrany prírody (TANAP, NATURA 2000 mimo územia Vysokých Tatier), vodných a iných prírodných zdrojov, úroveň vybavenosti a technickej pripravenosti územia.

Potenciál významných horstiev (Vysoké Tatry) je potrebné vnímať s ohľadom na udržateľný rozvoj v kontexte ochrany vzácnych prírodných zdrojov. Vhodné možnosti pre rozvoj cestovného ruchu (primárnej aj sekundárnej ponuky) majú okrajové časti horstva, mimo hraníc chránených území s mimoriadne veľkým a pomerne kvalitným potenciálom vidieckych sídiel (s limitmi a obmedzeniami v súvislosti s existenciou pomerne veľkých skupín obyvateľov žijúcich na hranici chudoby bez väčšej ambície k vlastnej aktivizácii) a všetky mestá v území UMR v časti okresu Poprad aj Kežmarok (Poprad, Svit, Vysoké Tatry, Kežmarok) s ich rekreačným zázemím.

Za rozhodujúce aktivity cestovného ruchu podľa jeho ťažiskových foriem je v území UMR treba považovať hlavne:

Rozhodujúce aktivity cestovného ruchu podľa jeho ťažiskových foriem			
Ťažisková forma cestovného ruchu	Aktivity cestovného ruchu viazané prevažne na		
	Prírodný potenciál	Kultúrno-historický potenciál	Spoločenský potenciál
horský cestovný ruch	zimné lyžiarske športy, pešia a lyžiarska turistika, pobyt v horskom prostredí, návšteva prírodných výtvorov, extrémne športy, špecifické záľuby	geo-turistika, montánna turistika, envioturistika	športové podujatia, divácke atrakcie, zábavné aktivity, kongresové podujatia
cestovný ruch spojený pobytom pri vode	letné kúpanie, pobyty a kúpanie s využitím termálnych zdrojov, pobyt pri vode, vodná turistika, splavovanie, rybolov	návšteva krytých plavární, návšteva aquaparkov, vodné športy, splavovanie, agroturistika	športové podujatia, divácke atrakcie, zábavné aktivity, spoločenské akcie, regionálne špeciality
vidiecky cestovný ruch	pobyt v agrárnej krajine, cykloturistika, letná a zimná turistika, bežecké lyžovanie, zjazdové lyžovanie, poľovníctvo	poznávanie historických pamiatok, poznávanie folklóru, ekoturistika, jazdecko	zábavné aktivity, spoločenské akcie, remeselná výroba, miestne trhy
kúpeľný a zdravotný cestovný ruch	klimatoterapia, speleoterapia	pobyt v kúpeľoch, balneoterapia, hipoterapia, fyzioterapia, rekondičné športy	kultúrne podujatia, spoločenské akcie, športové podujatia, zábavné aktivity, kongresové podujatia
mestský a kultúrny cestovný ruch	návštevy historických parkov, arborét a botanických záhrad	poznávanie historických rezervácií, poznávanie stavebných pamiatok, poznávanie súdobej architektúry, poznávanie miestnych špecifik, aktívne a relaxačné športy	kultúrne podujatia, spoločenské podujatia, športové podujatia, zábavné aktivity, výstavy a veľtrhy, kongresové podujatia, nákupná turistika, obchodné aktivity

Zdroj: ÍUS, 2021

Prírodný potenciál cestovného ruchu UMR

Prírodný potenciál pre cestovný ruch tvoria využiteľné krajinné-ekologické danosti, ktoré umožňujú uskutočňovať na ne viazané aktivity a ponúkať pre ne potrebné služby a produkty cestovného ruchu. Územie má prevažne horský a podhorský charakter krajiny. Z hľadiska významnosti predstavuje jeden z najdôležitejších regiónov nielen v rámci Slovenska. Spolu s príslušným regiónom Liptova predstavuje región UMR ucelenú integrovanú ponuku zimnej a letnej turistiky a rekreácie. **Hlavným integrujúcim prvkom cestovného ruchu celého UMR ako aj blízkeho okolia je NP Vysoké Tatry.**

Územie má kvalitné a vysoko atraktívne prírodné prostredie a krajinu zahŕňajúcu nielen samotné Vysoké Tatry, kde sa vedľa seba nachádzajú a pôsobia vzájomne súvisiace a dopĺňajúce sa danosti a aktivity. To umožňuje využiť synergický efekt na vytváranie komplexných, integrovaných a celoročných produktov cestovného ruchu na celom území UMR. Takmer všade je možné popri nosných produktoch ponúkať aj široký sortiment dopĺňajúcich aktivít a činností pre široké spektrum domácich aj zahraničných návštevníkov aj v nadväznosti na okolité lokality ako Liptov, Slovenský raj, prípadne Zamagurie (Červený Kláštor). Ak pri vidieckom (podhorské obce UMR Vysokých Tatier), kúpeľnom a zdravotnom (klimatické kúpele) a tiež mestskom a kultúrnym cestovnom ruchu (Poprad, Kežmarok) nie je problém postupovať podľa zadaných ťažiskových foriem, pri letnom a zimnom cestovnom ruchu je analýza prírodného potenciálu komplikovanejšia, vzhľadom na fakt, že prírodný potenciál predstavuje v mnohých prípadoch základňu ako pre zimný, tak aj letný cestovný ruch. Preto prírodný potenciál pre zimný a letný cestovný ruch analyzujeme z pohľadu horského cestovného ruchu a cestovného ruchu spojeného s pobytom pri vode. Aproximatívna analýza stavu a využitia prírodného potenciálu podľa jednotlivých druhov cestovného ruchu v UMR je nasledovná (Koncepcia rozvoja CR, 2007):

Horský cestovný ruch tvoria hlavne tieto činnosti a aktivity:

zimné športy	šport, relax a zábava na snehu, zjazdové a bežecké lyžovanie, snowboarding, skialpinizmus, korčuľovanie a iné
horská turistika	športová a poznávacia, pešia, lyžiarska, na horských bicykloch, hipoturistika a iné
pobyt v horskom prostredí návšteva prírodných výtvorov	víkendové, prázdninové a rekreačné pobyty, chatárenie a iné vodopádov, plies, jazier, tiesňav, štítov, bralných a iných prírodných výtvorov, pralesov a iné
extrémne horské športy	horolezectvo, skalolezenie, závesné lietanie, behy do vrchu, rafting (Belá) a iné
špecifické záľuby a záujmy	poľovníctvo (mimo 4 - 5 stupeň ochrany), rybárstvo (štrkoviská Svit), zber húb a lesných plodín (mimo 5 stupeň ochrany), hľadanie minerálov, rastlín, samorastov a iné

Ťažisko horského cestovného ruchu je v severnej časti územia. Prírodnú bázu preň tvoria hlavne Vysoké Tatry. Zimné lyžiarske športy a iné aktivity a podujatia spojené so zimou a snehom sa sústreďujú prevažne v strediskách s už vybudovanými alebo založenými lyžiarskymi areálmi - Štrbské pleso a Tatranská Lomnica - Skalnaté pleso - Lomnické sedlo. Pre cestovný ruch UMR významnejšie areály sa nachádzajú v okrese Poprad.

Horská turistika, pešia, lyžiarska, na horských bicykloch a pod. (cyklotrasa Spišská Belá - Tatranská kotlina) patrí medzi doteraz najrozšírenejšie pohybové aktivity cestovného ruchu v regióne Vysokých Tatier (aj keď integrovaný systém cyklistickej dopravy tu nie je vybudovaný). Letná aj zimná turistika má ťažisko v severnej hornej časti UMR. Využíva značené turistické a náučné chodníky a tiež iné pohybové terénne trasy TANAPu. Ich sieť pokrýva všetky návštevnícky atraktívne prírodné, krajinné, stavebné a iné danosti, ktoré sa nachádzajú nielen v národnom parku TANAP ale aj iných veľkoplošných chránených územiach alebo aj v ostatnej, návštevnícky atraktívnej krajine mimo UMR - Slovenský raj, Liptovská kotlina. Značené trasy sa v zásade členia na diaľkové (európske, národné), miestne a na náučné chodníky.

Horská turistika

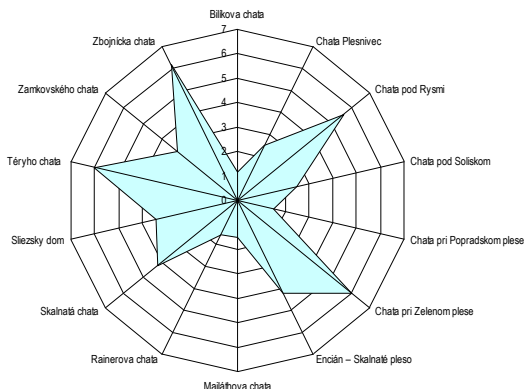
Na území TANAPu sa nachádza približne 600 km značkových chodníkov, ktoré dovedú turistov k najzaujímavejším miestam Vysokých Tatier. Turistické chodníky prechádzajúce dolinami umožňujú výstupy na tatranské chaty, niektoré náročné aj menej náročné tatranské vrcholy ako aj prechody cez tatranské sedlá. Ťažké úseky sú zaistené reťazami, ktoré napomáhajú najmä v prípade zhoršenia počasia. V čase od 1. novembra do 15. júna je približne 230 km značkových chodníkov uzavretých, pre zvyšnú časť používajú štátne lesy TANAP-u zimné značenie. Možno povedať, že v danom termíne je možné navštíviť všetky tatranské chaty, okrem Chaty pod Rysmi. Presnejšie informácie nájdete v článku o sezónnej uzávere. Na území TANAPu platia určité pravidlá, ktoré sú systematicky zapracované v Návštevnom poriadku Tatranského národného parku, ktorý je potrebné rešpektovať. Pre ľahšiu orientáciu sú značkové chodníky

vybavené informačnými smerovníkmi a tabuľami. Používané turistické značenie má štvorcový tvar (rozmer 10 cm x 10 cm) s tromi vodorovnými rovnobežnými pruhmi, kde stredný pruh je vyfarbený vodiacou čiarou. V Tatrách sa používajú štyri farby značkovania turistických trás: hrebeňové trasy, diaľkové trasy, prístupové trasy a spojky medzi trasami iných farieb.

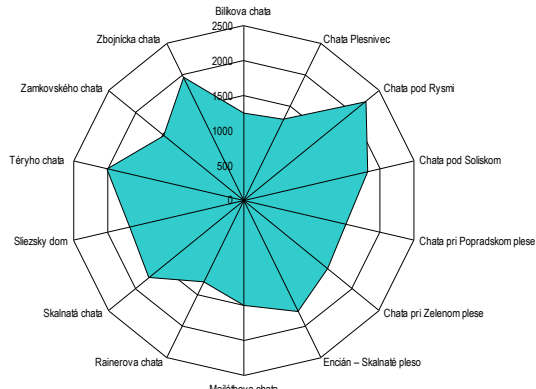
Vysokohorské chaty sú jednou z najviac navštevovaných atrakcií letnej turistickej sezóny vo Vysokých Tatrách. Poloha vysokohorských chát ponúka turistom na výber od kondične a technicky najjednoduchších túr až po túry kondične náročné (28.11.2021, <https://www.tatryportal.sk/turistika-vo-vysokych-tatrach/>).

Túry na vysokohorské chaty				
Cieľ	veková hranica	dostupnosť	trvanie	nadm. výška
Bílíková chata	od 4 rokov	celoročne	1:15	1255 m n.m.
Chata Plesnivec	od 4 rokov	celoročne	2:50	1290 m n.m.
Chata pod Rysmi	od 10 rokov	iba v lete	5:55	2250 m n.m.
Chata pod Soliskom	od 4 rokov	celoročne	2:50	1830 m n.m.
Chata pri Popradskom plese	od 4 rokov	celoročne	1:50	1500 m n.m.
Chata pri Zelenom plese	od 6 rokov	celoročne	6:00	1551 m n.m.
Encián – Skalnaté pleso	od 6 rokov	celoročne	4:20	1761 m n.m.
Lomnický štít		celoročne		2633 m n.m.
Majláthova chata	od 4 rokov	celoročne	1:50	1500 m n.m.
Rainerova chata	od 4 rokov	celoročne	1:55	1295 m n.m.
Skalnatá chata	od 6 rokov	celoročne	4:20	1751 m n.m.
Sliezsky dom	od 6 rokov	celoročne	3:40	1670 m n.m.
Téryho chata	od 10 rokov	celoročne	6:00	2015 m n.m.
Zamkovského chata	od 6 rokov	celoročne	3:15	1475 m n.m.
Zbojnická chata	od 10 rokov	celoročne	6:15	1960 m n.m.

Zdroj: 28.11.2021, <https://www.tatryportal.sk/turistika-vo-vysokych-tatrach/>

Dĺžka trvania trasy v hodinách

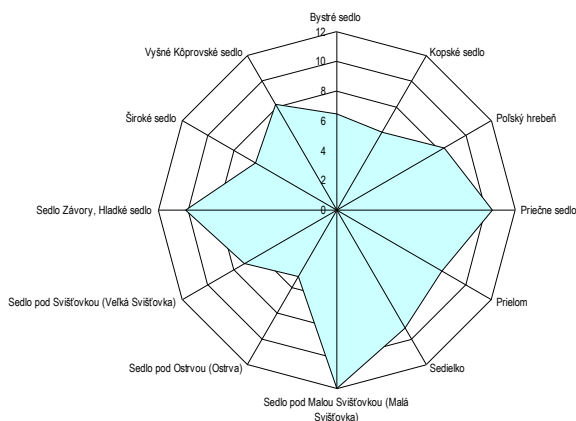
Nadmorská výška cieľovej destinácie v m.n.m.

Vysoké Tatry ponúkajú atraktívne prechody cez tatranské sedlá, ktoré umožnia za jeden deň spoznávať viacerých dolín (18.11.2021, https://www.tatryportal.sk/tura/typ_tury/prechody-cez-sedla/). Medzi najvýznamnejšie patria nar. Priečne sedlo, Sedlo pod Svišťovkou, Sedlo pod Malou Svišťovkou, atď.

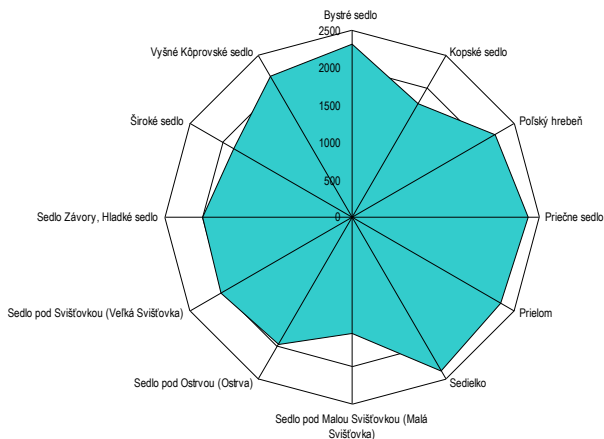
Prechody cez sedlá				
Cieľ	veková hranica	dostupnosť	trvanie	nadm. výška
Bystré sedlo	od 10 rokov	iba v lete	celodenná 6:45	2 314 m n.m.
Kopské sedlo	od 10 rokov	iba v lete	celodenná 6:05	1 750 m n.m.
Polský hrebeň	od 12 rokov	iba v lete	celodenná 8:35	2 200 m n.m.
Priečne sedlo	od 12 rokov	iba v lete	celodenná 10:45	2 352 m n.m.
Prielom	od 12 rokov	iba v lete	celodenná 8:15	2 288 m n.m.
Sediello	od 12 rokov	iba v lete	celodenná 9:15	2 372 m n.m.

Sedlo pod Malou Svišťovkou (Malá Svišťovka)	od 12 rokov	iba v lete	celodenná	1 558 m n.m.
Sedlo pod Ostrvou (Ostrva)	od 6 rokov	celoročne	celodenná 5:20	1 966 m n.m.
Sedlo pod Svišťovkou (Veľká Svišťovka)	od 10 rokov	iba v lete	celodenná 7:20	2 023 m n.m.
Sedlo Závor, Hladké sedlo	od 12 rokov	iba v lete	celodenná 10:15	1 993 m n.m.
Široké sedlo	od 10 rokov	iba v lete	celodenná 6:30	1 825,50 m n.m.
Vyšné Kôprovské sedlo	od 12 rokov	iba v lete	celodenná 8:25	2 180 m n.m.

Zdroj: 28.11.2021, <https://www.tatryportal.sk/turistika-vo-vysokych-tatrach/>

Dĺžka trvania trasy v hodinách

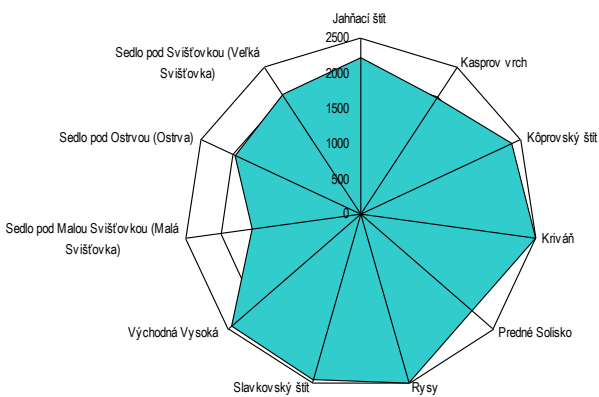
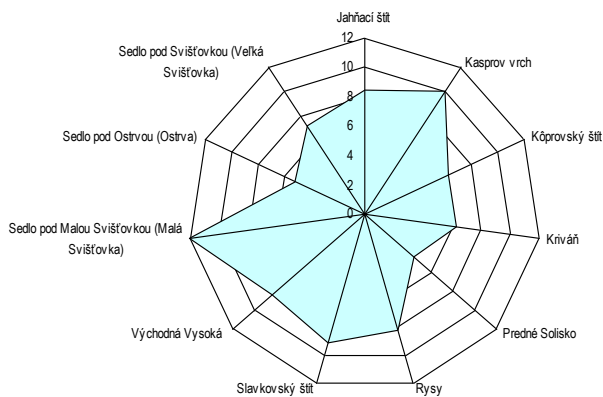

Nadmorská výška cieľovej destinácie v m.n.m.

V súčasnosti je vo Vysokých Tatrách 7 vrcholov, na ktoré je možné vystúpiť značenými turistickými chodníkmi. Do prehľadu nie je zaradený vrchol Veľkej Svišťovky, pretože turistický chodník oficiálne prechádza len Sedlom Veľkej Svišťovky (15.11.2021, https://www.tatryportal.sk/tura/typ_tury/tury-na-vrcholy/).

Túry na vrcholy				
Cieľ	veková hranica	dostupnosť	trvanie	nadm. výška
Jahňací štít	od 12 rokov	iba v lete	celodenná 8:40	2 230 m n.m.
Kasprov vrch	od 12 rokov	iba v lete	celodenná 10:00	1 985 m n.m.
Kôprovský štít	od 10 rokov	iba v lete	celodenná 6:20	2 363 m n.m.
Kriváň	od 10 rokov	iba v lete	celodenná 6:30	2 494 m n.m.
Predné Solisko	od 6 rokov	celoročne	poldenná 4:45	2 093 m n.m.
Rysy	od 12 rokov	iba v lete	celodenná 8:20	2 499 m n.m.
Slavkovský štít	od 12 rokov	iba v lete	celodenná 9:05	2 452 m n.m.
Východná Vysoká	od 12 rokov	iba v lete	celodenná 8:30	2 429 m n.m.
Sedlo pod Malou Svišťovkou (Malá Svišťovka)	od 12 rokov	iba v lete	celodenná	1 558 m n.m.
Sedlo pod Ostrvou (Ostrva)	od 6 rokov	celoročne	celodenná 5:20	1 966 m n.m.
Sedlo pod Svišťovkou (Veľká Svišťovka)	od 10 rokov	iba v lete	celodenná 7:20	2 023 m n.m.

Zdroj: 28.11.2021, <https://www.tatryportal.sk/turistika-vo-vysokych-tatrach/>

Turistické trasy na riešenom území (hlavne v podhorských polohách Vysokých Tatier) spravidla prekračujú hranice viacerých obcí a samostatnú sieť tvoria hlavne v samotných Vysokých Tatrách, ktorá dostatočne sprístupňuje všetky pozoruhodné krajinné celky a lokality od východnej časti až po Západné Tatry (Tatranská magistrála). Miestne trasy podhorskej časti UMR majú skôr charakter okruhov alebo prepojení na území jednej, prípadne viacerých susedných obcí. Zimné lyžiarske trasy, ktoré majú diaľkový alebo regionálny rozmer zväčša sledujú pešie trasy. Vyhľadávané sú hlavne tie, ktoré prechádzajú chrbátmi pohorí (Kozí chrbát) a umožňujú dobrý výhľad, resp. tie, ktoré prechádzajú na úpätí Vysokých Tatier - magistrály.

Sústava náučných chodníkov patrí do výbavy národného parku TANAP (NCH Pramenisko, NCH Rakytovské plieska, atď...). Systémový prístup k ich budovaniu a obsahovo širšiemu záberu vytvárajú geoparky. Popri cestnej cykloturistike sa rozvíja naďalej trend – horská cykloturistika a s ňou spojené rôzne športové podujatia. V rámci TANAPu majú však tieto aktivity z dôvodu vysokého stupňa ochrany obmedzenia.

Pobyt v horskom prostredí v najrôznejších formách od chatárenia až po ubytovanie v komerčných a účelových zariadeniach, ale aj v domácnostiach má v riešenom dlhodobú tradíciu. Mimo hlavných Tatranských centie je prevažne individuálneho rodinného charakteru (Nová Lesná, Stará Lesná, Gerlachov, Batizovce, Gánovce, Veľký Slavkov, Strne pod Tatrami, ...). Takého formy sú rozšírené hlavne v podhorských obciach TANAPu od západnej časti až po Kežmarok. V regióne UMR sa nachádza aj množstvo chatových (Štôla, Mengusovce, Stará Lesná, Nová Lesná, Dolný Smokovec) a chatovo-záhradkárskych osád (Svit), rekreačných chát a rekreačno-obytných domov. V minulosti rozšírené a preferované tzv. podnikové rekreačné zariadenia s hromadným ubytovaním, ktoré tvorili základ vybavenosti stredísk cestovného ruchu sa postupne zmenili sčasti na komerčné penzióny a hotely, sčasti na menšie objekty ako súkromné či firemné chaty (Štrbské pleso, Tatranská Lomnica, Starý Smokovec, Tatranský Polianka, atď.). Súčasná, príjmovovo diferencovaná klientela má k dispozícii aj kvalitatívne odlišné možnosti rekreačného pobytu v atraktívou značne rozdielnych rekreačných útvaroch. Aktivity a vybavenosť pre tzv. individuálnu rekreáciu, t.j. pre víkendový alebo dovolenkový pobyt mimo stáleho bydliska sa nachádzajú v celom území UMR. Sú vo všetkých horských lyžiarskych strediskách (Štrbské pleso, Tatranská Lomnica), v horských alebo podhorských obciach, na okrajoch miest a väčších obcí, pri liečebných kúpeľoch, termálnych kúpaliskách (Vysoké Tatry, Poprad), ale aj v strediskách pri vode a v iných atraktívnych miestach (Poprad) (Koncepcia rozvoja CR, 2007, 2020).

Návšteva prírodných atraktivít. Primárnu ponuku tvorí prírodné prostredie Vysokých Tatier, ktoré ponúka v celej svojej dĺžke 26 km množstvo prírodných atraktivít od plies, vodopádov, dolín, štítov.

Plesá

V rámci Vysokých Tatier plesá predstavujú tunajšie plesá jednu z najnavštevovanejších turistických atraktivít. Návštevnosť je priamo ovplyvnená dostupnosťou. Plesá, ako jazerá ľadovcového pôvodu sú početne zastúpené hlavne na slovenskej strane Vysokých Tatier. Medzi najnavštevovanejšie patria: Žabie plesá, Starolesnianske pleso, Sesterské plesá, Nižné a Vyšné Wahlenbergove plesá, Skalnaté pleso, Zelené Pleso, Litvorové pleso, Trojrohé plesko, Modré pleso, Pleso nad Skokom, Jamské pleso, Veľké Biele pleso, Nižné a Vyšné Temnosmečinské plesá, Batizovské pleso, Čapie a Okružle pleso, Veľké Hincovo pleso, Zelené Krivánske pleso, Malé plesko, najviac navštevované Štrbské Pleso, Sivé plesá, Popradské pleso, Vareškové a Dlhé pleso, Velické pleso a Päť spišských plies.

V Západných Tatrách je na slovenskej strane 20 jazier a vo Vysokých Tatrách 85 jazier. V poľských Tatrách okolo 40. Dĺžka zaľadnenia a orografické pomery mali najväčší vplyv na počet jazier v týchto horstvách. V pásme kosodreviny je v Západných Tatrách 50 percent jazier, vo Vysokých Tatrách je 70 percent v pásme vysokohorských lúk a skál. Tatranské jazerá sa delia podľa vzniku na karové a morénové. Väčšina z nich vznikla obidvoma spôsobmi (Vološčuk, I a kol, 1994).

Vodopády

Vodopády Studeného potoka tvoria úsek Studeného potoka od sútoku Veľkého Studeného potoka z Veľkej Studenej doliny a Malého Studeného potoka z Malej Studenej doliny v tesnej blízkosti bývalej chaty Kamzíka, až pod Bilíkovu chatu, kde sa vodopády končia. Studený potok preteká obrovským terénnym zlomom a vytvára kaskády a katarakty, ktoré sú obzvlášť pekné pri jarnom roztopení snehu alebo po výdatných dažďoch, keď je hladina vody vysoká. Pod Bilíkovou chatou Studený potok už preteká miernejším korytom. Pozdĺž vodopádov vedie niekoľko značkovaných turistických chodníkov, vodopády sú vyhľadávaným turistickým miestom. Obrovský vodopád je jedným z vodopádov, ktorý vytvára Studený potok a nachádza sa v Malej Studenej doline v nadmorskej výške 1330 m.n.m. Je vysoký približne 20 m. Vodopád je prístupný po červenej značke z Hrebienka. Ďalšie vodopády a kaskády Studeného potoka môžu turisti

obdivovať po trase z Hrebienka, okolo Bilíkovej chaty až na Rainerovu chatu (15.11.2021, https://www.tatry.sk/vodopady-a-kaskady-studeného-potoka/?_ref=34399).

Vodopád Skok je mohutný vodopád uprostred Mlynickej doliny, dobre viditeľný aj zo Štrbského plesa. V blízkosti vodopádu prechádza turistický chodník zo Štrbského Plesa (žltá značka), zabezpečený cez platne vodopádu reťazami. Vodopád padá zo skalného prahu vo výške 1 789 m n. m. Vodopád tvorí rieka Mlynica, ktorá je prítokom rieky Poprad. Dostanete sa tam celoročne za cca 1,5 hodiny (15.11.2021, https://www.tatry.sk/vodopad-skok/?_ref=34399).

Kmeťov vodopád padá z Nefcerskej do Kôprovej doliny už v lesnom prostredí. Vytvára ho Nefcerský potok. Je vysoký približne 80 m a je najvyšším vodopádom vo Vysokých Tatrách. Nesie meno po známom slovenskom národovcovi, botanikovi a spoluzakladateľovi Slovenského národného múzea v Martine Andrejovi Kmeťovi (1841-1908). Autorom názvu je Miloš Janoška v 1.slovenskom sprievodcovi po Tatrách (1911). Ku vodopádu sa možno dostať Kôprovou dolinou buď z Podbanského po žltej, zelenej a modrej značke alebo z Troch Studničiek po červenej a modrej značke. Z Troch Studničiek je to pre turistov bližšie, avšak pre cyklistov sa odporúča využiť trasa z Podbanského odkiaľ vedie cyklistický chodník (15.11.2021, https://www.tatry.sk/kmetov-vodopad/?_ref=34399).

Večný dážď je skalný prah vo Velickej doline špecifický závojom, ktorý vytvára stekajúca voda. Tvorí ho niekoľko metrov vysoký skalný prah s prevismi v lokalite Kvetnica, po ktorých nepretržite steká voda. Vytvára tak vodný závoj, pripomínajúci neustále mrholenie. Večný dážď je prístupný po zelenej značke od Horského hotela Sliezsky dom. Kúsok nad ním sa nachádza Velický vodopád (15.1.2021, https://www.tatry.sk/vecny-dazd-velicky-vodopad/?_ref=34399).

Obrovský vodopád je jedným z vodopádov, ktorý vytvára Studený potok a nachádza sa v Malej Studenej doline v nadmorskej výške 1330 m.n.m. Je vysoký približne 20 m. Vodopád je prístupný po červenej značke z Hrebienka. Ďalšie vodopády a kaskády Studeného potoka môžu turisti obdivovať po trase z Hrebienka, okolo Bilíkovej chaty až na Rainerovu chatu (https://www.tatry.sk/obrovsky-vodopad/?_ref=34399).

Popri horských masívoch Vysokých Tatier sú vyhľadávanou atraktivitou aj tunajšie jaskyne. V rámci regiónu UMR sa nachádza Belianska jaskyňa a v blízkosti Važecká jaskyňa (mimo územia UMR).

Jaskyne

Belianska jaskyňa patrí medzi najviac navštevované sprístupnené jaskyne na Slovensku. Okrem bizarných skalných tvarov je známa bohatým výskytom kalcitovej sintrovej výplne. Hoci záujem o prírodné pozoruhodnosti jaskyne pretrváva už 125 rokov, zákonitosti jej vytvárania sa doteraz úplne neobjasnili. Prehliadkový okruh má dĺžku 1370 m s prevýšením 125 m, na trase je 874 schodov. Pobyt v jaskyni trvá asi 70 min. Teplota v jaskyni sa pohybuje od 5 do 6,3°C. Jaskyňa bola objavená začiatkom 18. storočia aj keď sa predpokladá, že bola používaná už pravekými ľuďmi. Oficiálne otvorená bola v roku 1884 a elektricky osvetlená v roku 1896. V jaskyni sa zistilo 7 druhov netopierov. Dominantný je netopier obyčajný (*Myotis myotis*). Zriedkavejšie sa vyskytujú netopier fúzatý (*Myotis mystacinus*), netopier Brandtov (*Myotis brandtii*) a netopier brvitý (*Myotis emarginatus*). Belianska jaskyňa sa nachádza v Tatranskej Kottline a je prístupná celoročne (2.11.2021, https://www.tatry.sk/belianska-jaskyna/?_ref=43558).

Važecká jaskyňa je jedna z najznámejších jaskýň na severnom Slovensku. Dĺžkou patrí medzi kratšie sprístupnené jaskyne. Prehliadková trasa meria 235 metrov, prevýšenie 5 metrov, 88 schodov. Doba trvania prehliadky asi 25 minút. Teplota v jaskyni 6,5 °C až 7,1°C. Jaskyňa sa môže pyšiť bohatou snehobielou sintrovou výzdobou. Nachádzajú sa tu malé jazierka a významné paleontologické nálezisko kostí jaskynných medvedov, ktorý celoročne obývali jaskyne, kde tiež odchovávali mláďatá. Pozostatky kostier sa nachádzajú takmer výhradne v jaskyniach. Medveď bol prevažne bylinožravec. Živil sa rastlinami a bobulami, veľmi zriedkavo menšími živočíchmi. Nachádza sa vo Važeckom krasi na styku Kozích chrbtov s Liptovskou kotlinou, na západnom okraji obce Važec medzi Liptovským Mikulášom a Popradom. Parkovisko sa nachádza bezprostredne pred vchodom do jaskyne. Vchod do jaskyne, ležiaci 8 m nad údolnou nivou Bieleho Váhu, je v nadmorskej výške 784 m. Jaskyňa je prístupná od februára do konca augusta (2.11.2021, https://www.tatry.sk/vazecka-jaskyna/?_ref=43558).

Belianske Tatry sú najvyšším vápencovým pohorím na Slovensku. Na viacerých miestach je v nich vyvinutý zaujímavý krasový fenomén. Severnú stranu rozrezali riečne toky a vytvorili tu hlboké doliny s početnými prahmi a vodopádmi. Stopy po ľadovcoch väčšinou zotrel čas, doliny majú typický riečno – krasový tvar. Južná strana bola z väčšej časti tvorená riečnou eróziou. Vyznačuje sa strmými úbočiami. Kras v Belianskych Tatrách má podobný stredohorský až vysokohorský charakter ako v susedných Vysokých Tatrách. Nie sú tu však často zastúpené povrchové krasové javy. Podobne aj priepasti je málo. Klasickou je menšia priepasť s hĺbkou asi 20 metrov pod Hlupým vrchom. Aj pod Havranom sú nenápadné ústia 40 metrov hlbokých priepastí. Traduje sa správa o veľmi hlbokej priepasti v okolí Nového vrchu.

V Belianskych Tatrách je **temer 60 jaskýň** a priepastí. Jedinou sprístupnenou je už sponínaná Belianska jaskyňa. Druhou, v minulosti turisticky sprístupnenou jaskyňou, je **Alabastrová jaskyňa** v blízkosti Bujačieho vrchu. V roku 1961 bola vyhlásená za chránený prírodný útvar. Sú v nej veľké priestory v dĺžke 300 metrov s bohatou kvapľovou výzdobou. Mnohé stalagmity, pred rokom 1961 zničili nezodpovední návštevníci. Jaskyňa bola hojne navštevovaná v uplynulých storočiach. Dokazujú to mnohé vyryté nápisy, z ktorých najstarší je z roku 1768. Neďaleko Alabastrovej jaskyne sa nachádza sezónne zaľadnená jaskyňa Ľadová pivnica. Aj tú objavili už veľmi dávno. V zime a na jar má nádhernú ľadovcovú výzdobu. Postupným otepľovaním sa v lete stráca a potom opäť obnovuje. V západnej časti hrebeňa na severnej strane Belianskych Tatier skrývajú viacero jaskýň masívy Ždiarskej vidly, Havrana, Nového a Muráňa. Najhlbšou jaskyňou Belianskych Tatier je **Tristarská jaskyňa** pod Havranom. Jej veľké siene a dómy siahajú do hĺbky až 200 metrov, s dĺžkou objavených chodieb približne 500 metrov. K paleontologicky pozitívnym lokalitám patria jaskyne v Novom vrchu a v Muráni (Muránska jaskyňa), kde sa našla fosílna pleistocénna fauna malých a veľkých cicavcov. Naproti Belianskej jaskyni sa vyníma samostatný kras

Pálenice, oddelený od Belianskych Tatier kaňonom riečky Biela. Je tu viacero jaskýň, z ktorých je zaujímavá jaskyňa Hlina, dlhá bezmála 70 metrov a hlboká 17 metrov (30.11.2021, https://sk.wikipedia.org/wiki/Belianske_Tatry).

Extrémne horské športy hlavne horolezectvo, skalolezectvo, padákové lietanie, lietanie na rogale, rafting a iné tzv. adrenalínové športy či záľuby majú v UMR dostatočne veľké možnosti. Horolezectvo a skalolezectvo má dlhoročnú tradíciu hlavne vo Vysokých Tatrách, ktoré sú predurčené práve na takéto aktivity. Rafting je, v prípade vhodných podmienok možný na vodnom toku Belá pretekajúcou cez Podbanské, Pribylinu a Liptovský Hrádok. Následne sa vlieva do rieky Váh. Z adrenalínových atrakcií región ponúka let balónom, bobovú dráhu v Tatranskej Lomnici, mountain káry a horské kolobežky v Tatranskej Lomnici, summer tubing v Starom Smokovci, prípadne výhliadkové lety z Popradu.

Špecifické záujmy a záľuby ako poľovníctvo, rybolov, zber plodín a minerálov, prípadne iné aktivity využívajúce prírodné zdroje sú už prepojením hospodárskych potrieb, osobných záľub a rekreačných aktivít. V majetkovo štruktúrovanej spoločnosti rastie skupina záujemcov, ktorí ich využívajú ako atraktívnu formu trávenia voľného času. V rámci UMR je možné tieto aktivity realizovať len mimo najvyšších stupňov ochrany. Špecifické záujmy spojené so zberom minerálov a nerastov musia byť v súlade so Zákonom č. 44/1988 Z.z. O ochrane a využití nerastného bohatstva a Zákonom č. 287/1994 Z.z. o ochrane prírody a krajiny – vyhláška MŽP z mája 2000 O chránených nerastoch a chránených skamenelinách a o ich spoločenskom ohodnocovaní. Prírodné podmienky územia vytvárajú vhodné podmienky pre výskyt pestrej škály poľovnej zveri. **Poľovnícke** revíry rôzneho typu sú na celom území mimo TANAP. Líšia sa veľkosťou, druhom lovej zveri ale aj hospodárskym výnosom a kvalitou trofejí. Patria medzi špecifickú turistickú destináciu.

Rybárske revíry. Základňu pre športový a rekreačný rybolov v regióne UMR ponúkajú hlavne štrkoviská v okolí mesta Svit. Dopĺňajú ju vodné nádrže a viaceré rybníky v podhorskej časti TANAPu. Možnosti rybovu ponúkajú aj horské toky Belá, Váh a rieka Poprad.

Cestovný ruch spojený s pobytom pri vode

Do tejto kategórie cestovného ruchu patria hlavne aktivity:

letné kúpanie	relax a zábava pri vode, plávanie, člnkovanie, plážový volejbal a iné plážové	hry
pobyt a kúpanie s využitím termálnych zdrojov	balneoterapia, relax a rehabilitácia na termálnych kúpaliskách, vodné atrakcie	
pobyt pri vode	kempovanie a rekreačné pobyty (víkendové, prázdninové, dovolenkové)	
vodná turistika	splavovanie vodných tokov spojené s kempovaním, poznávaním pamätihodností, rybolovom	
vodné športy	jazda na kajakoch, jachting, windsurfing, vodné lyžovanie a iné športové atrakcie	
rybolov	rybolov na jazerách a iných vodných plochách spojený s prípadným kempovaním.	

Aktivity sú rozložené po celom riešenom území v závislosti na vhodných danostiach, ako sú jazerá, väčšie vodné plochy - štrkoviská, rieky, zdroje termálnych vôd. Kúpanie vo vodných plochách na území TANAPu je vylúčené.

Letné kúpanie, relax a zábava pri jazerách/štrkoviskách, väčších vodných plochách, prípadne otvorených bazénoch je viazaná čiastočne na letnú sezónu. Sústreďujú sa v miestach s letnými kúpaliskami a v rekreačných strediskách s väčšími využiteľnými vodnými plochami. Letné kúpaliská s nekrytými bazénmi a inými vodnými atrakciami sú prevažne v mestách. Prírodné letné kúpaliská pri väčších vodných plochách sa zväčša nachádzajú aj v priťažlivom prostredí s výhľadom na masív Vysokých Tatier. Z hľadiska cestovného ruchu však nezohrávajú významnú úlohu. Plnia skôr funkciu lokálnej rekreácie pre obyvateľov mesta Svit a okolitých obcí.

Celoročné kúpanie a pobyty s využitím termálnych zdrojov (prírodných a minerálnych liečivých prameňov a geotermálnych vôd) - vodoliečba, rehabilitácia, balneoterapia ale aj rôzne zábavné atrakcie sú viazané na miesta s termálnou vodou, kde sú vybudované termálne kúpaliská so službami a prevádzkou. Tieto sú buď súčasťou liečebných kúpeľov alebo samostatnými špecifickými rekreačnými útvarmi. V regióne UMR sú možnosti pre termálne kúpanie dobré. Z nadregionálneho hľadiska je významný termálny aquapark v meste Poprad - Auquacity.

Pobyt pri vode, oddych, relax, víkend, dovolenka či prázdniny pri vode sú možné vo všetkých strediskách cestovného ruchu s termálnymi a prírodnými kúpaliskami a tiež v niektorých rekreačných lokalitách s vodnými plochami, ktoré pre kúpanie nie sú využiteľné. Umožňuje to množstvo ubytovacích a obslužných zariadení, od komerčných kúpeľných hotelov až po kempy a individuálne rekreačné domy, chaty, chalupy, ale aj ubytovanie v domácnostiach. Najväčší potenciál pre takýto letný oddych a pobyt pri vode predstavujú priestory termálnych kúpalísk (Aquapark Aquacity Poprad a plánované termálne kúpaliská v obciach regiónu UMR).

Vodná turistika, splavovanie vodných tokov, kempovanie, poznávanie krajiny patrí medzi populárne formy športu a relaxu, hlavne u mladých ľudí. **Hlavnou danosťou pre aktivity vodnej turistiky v riešenom území je rieka Belá.** Celosezónne splavný úsek však tento vodný tok nemá. Na trase sú táboriská / kempingy, ktoré sa však nachádzajú mimo územie UMR - Vavrišovo. Z hľadiska integrovaného prístupu však dopĺňajú komplexnosť ponuky primárnych služieb a atraktivít regiónu UMR.

Rybolov, rekreačný a športový lov rýb na rybníkoch, jazerách a riekach má svoje miesto skoro pri všetkých zarybnených vodných plochách, nádržiach a nížinných tokoch riek v kraji. Je neodmysliteľne spojený s pobytom pri vode, avšak jeho analýza je bližšie špecifikovaná v časti horský cestovný ruch – špecifické záujmy a záľuby.

Vidiecky cestovný ruch a pobyt vo vidieckej krajine

Vidiecky cestovný ruch je na Slovensku stále relatívne novou formou cestovného ruchu hlavne v horských a podhorských oblastiach. Je zatiaľ najmenej vyprofilovanou kategóriou cestovného ruchu. Jeho nosné aktivity viazané na prírodný potenciál územia sú značne odlišné podľa toho, či sa odohráva:

- v horskej, prevažne lesnej krajine mimo územia TANAP,
- v horskej a podhorskej zmiešanej poľnohospodársko-lesnej krajine Popradskej kotliny,
- v podhorskej a nížinnej, výrazne agrokultúrnej krajine. - Popradská kotlina, Kozie chrbty

Ak sa vylúčia aktivity už zahrnuté do horského cestovného ruchu a cestovného ruchu spojeného s pobytom pri vode ako aktivity vidieckeho cestovného ruchu priamo viazané na prírodné prostredie, zostane len pobyt vo vidieckej krajine. Pobyt vo vidieckej krajine, prevažne dovolenka alebo prázdniny spojené s poznávaním života a spoluúčasťou na hospodárskom a spoločenskom dianí sú v prvej polovici 20. storočia pomerne rozšírenými formami letnej dovolenky mestských rodín. V gazdovských usadlostiach na dedine, ako komerčná forma cestovného ruchu úplne zanikla. Príčinou bol hlavne zánik gazdovského (farmárskeho) hospodárenia, ale aj množstvo nových, napr. hygienických noriem vylučujúcich túto formu služieb. Potenciál pre pobyt vo vidieckej krajine je veľmi vysoký. Rozmanitosť a veľká prítlačivosť prostredia, široké spektrum kultúrno-historických daností a spoločenských podujatí môže postupne z vidieckeho turizmu vytvoriť špecifickú národnú destináciu cestovného ruchu. Za potenciálne najperspektívnejšie regióny vidieckeho turizmu je možné považovať: skôr časti regiónu v južnej časti Popradskej kotliny, Kozích chrbtoch a v časti východnej okresu Kežmarok.

Kúpeľný a zdravotný cestovný ruch

Slovensko svojím kúpeľníctvom patrí k tradične vyspelým krajinám Európy, najmä pre kvalitu liečivých vôd a klímy a vysoký štandard zdravotníckych služieb v kúpeľoch. Na území UMR sú výborné podmienky pre rozvoj **kúpeľného, kúpeľno-relaxačného a zdravotného cestovného ruchu. Nachádza sa tu niekoľko kúpeľov a to v obci Gánovce, Novom Smokovci**, a v blízkosti UMR (Tatranská Kotlina) Sanatórium Tatranská Kotlina. V rámci **integrovaného prístupu** dopĺňa ponuku zariadení UMR.

Liečebné pramene minerálnej vody **Gánovských kúpeľov** sa prvýkrát spomínajú v roku 1549. Jedny z najstarších kúpeľov na Slovensku sú situované pod Tatrami, 5 km od mesta Poprad. Kúpele Aqua Spa Gánovce boli v roku 2010 obnovené a znova otvorené. Minerálna voda v Gánovciach je známa hlavne pri liečbe kožných problémoch, ochoreniach pohybového aparátu, pooperačných stavoch, zažívacích ťažkostiach, reumatizme i cukrovke. Voda sa odporúča aj pri žalúdočnej kyseline či pri chorobách močových ciest. Využívala sa aj i na pitnú liečbu. V ponuke kúpeľov sú rôzne relaxačno-liečivé minerálne kúpele, zábaly a masáže. Súčasťou vonkajšieho areálu sú 3 bazény: bazén o rozmere 5 x 15m s minerálnou vodou (25°C, chrlíč vody, hĺbka vody od 120 do 140cm), sedací bazén s magnéziovou soľou (hĺbka 1m, teplota 35°C - 37°C), malý bazén (teplota 35°C - 37°C, hĺbka od 0,1m do 0,5m) (25.11.2021, https://www.travelguide.sk/svk/kupele/aqua-spa-ganovce_54295_0_1.html).

Kúpele Nový Smokovec situované v centre Vysokých Tatier (nadmorská výška 1010 m.n.m), sú jedny z najznámejších klimatických kúpeľov na Slovensku. Kúpele ponúkajú pobyty s liečebnými procedúrami klientom zdravotných poisťovní, aj samoplatcom. Priaznivé klimatické podmienky a moderné liečebné metódy v kúpeľoch v Novom Smokovci vytvárajú vhodné podmienky pre liečbu niektorých chorôb vyvolaných poruchami metabolizmu a žliaz s vnútornou sekréciou, liečbu chorôb dýchacích ciest a niektorých chorôb z povolania (poškodenie dýchacích ciest). Poloha kúpeľov vo vysokohorskom turistickom centre vo Vysokých Tatrách ponúka vynikajúce podmienky na turistické a športové aktivity. V ponuke sú služby novovybudovaného wellness centra pre načerpanie novej energie na revitalizáciu tela i ducha. Vo wellness centre sa nachádza finska sauna, parná sauna, aromasauna, solná inhalácia, infrasauna, vírivka, Kneippov kúpeľ, zážitkové sprchy, sedací vírivý kúpeľ, ľadopád, ochladzovacia kaďa a tepidárium. Kongresová turistika otvára pre klientov nové možnosti pre firemné školenia a ponúka nové kongresové centrum (25.11.2021, https://www.travelguide.sk/svk/kupele/kupele-novy-smokovec_52573_0_1.html).

Sanatórium Tatranská Kotlina, n.o. sa nachádza v rovnomernej osade v Tatranskej Kottline, ktorá vznikla na úpätí Belianskych Tatier v dôsledku objavenia jaskyne v roku 1881. Už v roku 1891 bola Tatranská Kotlina zaradená medzi prírodné liečebné kúpele. Klíma v Tatranskej Kottline aj napriek nízkej nadmorskej výške 760 m n.m., má vysokohorský charakter a na rozdiel od ostatných tatranských osád sa tu hmly takmer nevyskytujú. Osada má **štatút klimatických kúpeľov** a prostredie je vhodné pre liečbu astmy, alergie a iných respiračných ochorení. Zariadenie poskytuje zdravotnú starostlivosť ako špecializovaná nemocnica – odborný liečebný ústav a ako prírodné klimatické kúpele. Hlavnou činnosťou sanatória je komplexná ústavná starostlivosť o dospelých chorých s diagnózou priedušková astma, chronická obštrukčná choroba pľúc a iné nešpecifické (netuberkulózne) ochorenia dýchacieho ústrojenstva, prevažne chronické. Vďaka nízkej nadmorskej výške môžu toto prostredie využívať aj ľudia, ktorí okrem dýchacích ťažkostí majú aj srdcovo-cievne ochorenia. Zachovalé prírodné prostredie a nenáročné terény na prechádzky sú vhodné aj pre kombinované typy ochorení. Zameranie liečebného zariadenia počas jeho existencie ovplyvňovala epidemiologická situácia chorobnosti obyvateľstva, rozvoj diagnostických a liečebných postupov a celospoločenské zmeny. Súčasťou posledných zmien bola v roku 2003 aj transformácia pôvodného štátneho Odborného liečebného ústavu respiračných chorôb na neziskovú organizáciu Sanatórium Tatranská Kotlina. Rozsah poskytovanej liečebnej starostlivosti ostal zachovaný, ale vzhľadom na redukovaný počet zmluvných kvót pacientov zo strany zdravotných poisťovní, začalo zariadenie poskytovať svoje odborné a rehabilitačné služby aj pre samoplatcov a kúpeľných hostí. Rôzna úroveň ubytovania – od apartmánov cez hotelové ubytovanie až po turistický štandard, rôznorodé služby a dlhodobé skúsenosti personálu spojené s kreativitou, vytvárajú v našom zariadení skutočnú oázu zdravia a pohody (25.11.2021, <https://santk.sk/o-nas/>).

Kúpeľné aktivity viazané na prírodný liečivý fenomén sú podmienené rozsiahlou a náročnou funkčnou, obslužnou a inou vybavenosťou s komplexnou infraštruktúrou v kultúrnom prírodnom prostredí. Len niektoré, ako klimatoterapia a speleoterapia sa môžu realizovať aj vo vhodnom prírodnom prostredí s využitím vybavenosti blízkeho sídla alebo strediska cestovného ruchu.

Klimatoterapia využívajúca zdraviu prospešný účinok horskej klímy Vysokých Tatier a ovzdušia v súčasnosti v riešenom území má významnejšie zastúpenie. Význam tejto stránky Vysokých Tatier dokazuje aj prítomnosť jedného z najvýznamnejších špecializovaných zdravotníckych zariadení - NÚTPCHaHCH **Vyšné Hágy** (ďalej len "ústav") bol zriadený dňom 1. júla 1960 na základe uznesenia Východoslovenského krajského národného výboru v Košiciach č. 6-17/6-1960 opatrením Odboru zdravotníctva rady KNV v Košiciach z 30.6.1960 zn. Zdrav. 715/1960 ako „Liečebňa tuberkulózy a respiračných chorôb Vyšné Hágy“. Základným účelom zriadenia organizácie – špecializovanej nemocnice je plnenie úloh súvisiacich so zabezpečovaním špecializovanej ústavnej zdravotnej starostlivosti s celoslovenskou pôsobnosťou, najmä diagnostika, liečba a dispenzárna starostlivosť o pacientov s respiračnými ochoreniami (25.11.2021, <https://www.hagy.sk/nemocnica/zriadenie-organizacie/>). Ďalšími klimatickými kúpeľmi sú už spomenuté kúpele v **Novom Smokovci** a v **Tatranskej kotline**.

Celý región UMR patrí podľa dokumentu Regionalizácia cestovného ruchu v Slovenskej Republike vydané odborom cestovného ruchu Ministerstva hospodárstva SR, do Tatranského regiónu. Zo strednodobého hľadiska má Pohronský región medzinárodný význam, z dlhodobého hľadiska zastáva medzinárodný význam. Nasledujúca tabuľka zobrazuje potenciál regiónu UMR v členení podľa rôznych foriem CR.

Kategória / význam	Strednodobý horizont	Medzinárodný
	Dlhodobý horizont	Medzinárodný
Subregión, špecifická lokalita	Strednodobý horizont	- Vysoké Tatry s väzbou na poľské Tatry - Pieniny s väzbou na Poľsko - Vyšné Ružbachy, kúpele
	Dlhodobý horizont	- Zamagurie a údolie rieky Poprad, svojrázny kraj s väzbou na Poľsko
Druh turizmu	Intenzívny domáci aj príjazdový turizmus	
	Dlhodobý pobytový turizmus Krátkodobý pobytový turizmus Jednodenná návštevnosť	

Formy turizmu	- Letný pobytový v horách	
	- Zimný pobytový v horách – lyžovanie	
Aktivity s najvyšším dlhodobým potenciálom	- Incentívny turizmus/kongresy a konferencie	
	- Kúpeľný turizmus s liečebnou funkciou	
Pozícia na slovenskom trhu v predcovidovom období	- Poznávací turizmus	
	- Pobyt v lesnom / horskom prostredí	
	- Pešia turistika	
	- Zjazdové lyžovania	
	- Lyžiarska turistika	
	- Poznávanie kultúrneho dedičstva	
	- Pobyt / rekreácia pri termálnej vode	
	Počet lôžok	cca. 18 tis.
	Podiel na lôžkovej kapacite SR (v %)	cca. 15
	Počet hostí celkom	cca. 550 tis.
	Podiel zahraničných hostí (v %)	cca. 45
	Podiel na počte hostí v SR celkom (v %)	cca. 15 - 20
	Podiel na počte zahraničných hostí v SR (v %)	cca. 20
	Počet prenocovaní celkom	viac ako 2 mil.
	Podiel prenocovaní zahraničných hostí (v %)	cca. 40
	Podiel na počte prenocovaní v SR celkom (v %)	cca. 20
	Podiel na počte prenocovaní zahraničných hostí v SR (v %)	viac ako 20
	Priemerný počet prenocovaní hostí celkom	viac ako 4

Zdroj: Stratégia CR SR, 2020

Predpokladaný vývoj pozície na trhu a konkurencieschopnosť

UMR a Vysoké Tatry sú najvýznamnejší turistický región. Aj keď ponuka tohto regiónu neobsahuje takú šírku atraktivít ako napr. Litovský región, úroveň vysokohorského prostredia svojou atraktivnosťou a jedinečnosťou úplne dominuje. Navyše v regióne sa nachádzajú aj vysoko atraktívne kultúrne pamiatky, termálne kúpaliská, kúpele, čo predstavuje možnosť ich úspešného predaja vo väzbe na Vysoké Tatry.

Vysoké Tatry ako integrálna súčasť UMR dominujú aj vo výkonoch cestovného ruchu. V počte zahraničných hostí síce dominuje hlavné mesto Bratislava, ale v počte ich prenocovaní dosahujú vyššie hodnoty Vysoké Tatry. Možnosti regiónu UMR nie sú vyčerpané, pričom samotné horstvo Vysokých Tatier môže podporiť rozvoj turizmu (ako aj nadväzujúcich služieb, prípadne aj výroby) v celej oblasti, kde sú veľké rozvojové príležitosti (Stratégia CR SR, 2020).

Významné lokality

Mestského typu: **Poprad, Kežmarok**

Miesta s kultúrnymi pamiatkami: **Kežmarok, Poprad**, Červený Kláštor, Spišská Belá – Strážky, **Veľká Lomnica**, Osturňa, **Batizovce**, Švábovce, Betlanovce Ždiar, Podolíne, Stará Ľubovňa, Hniezdne

Kúpeľné miesta: klimatické kúpele **Vysoké Tatry**, Vyšné Ružbachy

Termálne kúpaliská: Vrbov, Vyšné Ružbachy, **Poprad**, **potenciálne Stará Lesná**

Rekreačné územia: **Západné Tatry, Vysoké Tatry**, Spišská Magura, Pieniny, Ľubovnianske vrchy, **Kozie chrbty, Levočské vrchy**

Útvary CR: Podbanské, Tatranská Štrba, **Štrbské Pleso vrátane bežeckého areálu, Smokovce, Tatranská Lomnica, Stará Lesná, vysokohorské základne (chaty)**, Javorina, obec Ždiar (Strednica a Bachledova dolina), Jezersko, Červený Kláštor, Novoľubovnianske kúpele, Lopusná dolina, Vernár, Liptovská Teplička (Stratégia CR SR, 2020).

Potreba infraštruktúry

Dopravná infraštruktúra

Rekonštrukcia ciest II. a III. triedy - cesta II/537, II/538, II/539, II/534
Rozvoj letiska Poprad – Tatry
Rekonštrukcia Tatranskej elektrickej železnice

Technická infraštruktúra (vodovody, kanalizácia, zásobovanie elektrickou energiou)

Ekologické vplyvy

Možné zvýšenie ochrany vodných zdrojov a vôd na území okresu Poprad (vodný zdroj + vodný tok) a okresu Kežmarok (vodná nádrž + vodný tok) (Stratégia CR SR, 2020).

Uplatnenie integrovaných prístupov v politike cestovného ruchu v UMR.

V politike cestovného ruchu realizovanej v UMR na troch rôznych úrovniach (národnej, regionálnej a lokálnej) vystupujú rôzne skupiny aktérov, ktorí majú rôzne očakávania a ciele a medzi ktorými sú vzájomné väzby rôznej intenzity. Tieto rôzne záujmy je nevyhnutné zosúladiť nielen horizontálne - na jednotlivých úrovniach riadenia (koordinácie) cestovného ruchu, ale aj vertikálne – medzi jednotlivými úrovňami aplikovaných politík. V tejto súvislosti, integrovaný prístup v politike cestovného ruchu znamená (Jarábková J. - Majstříková L., 2016):

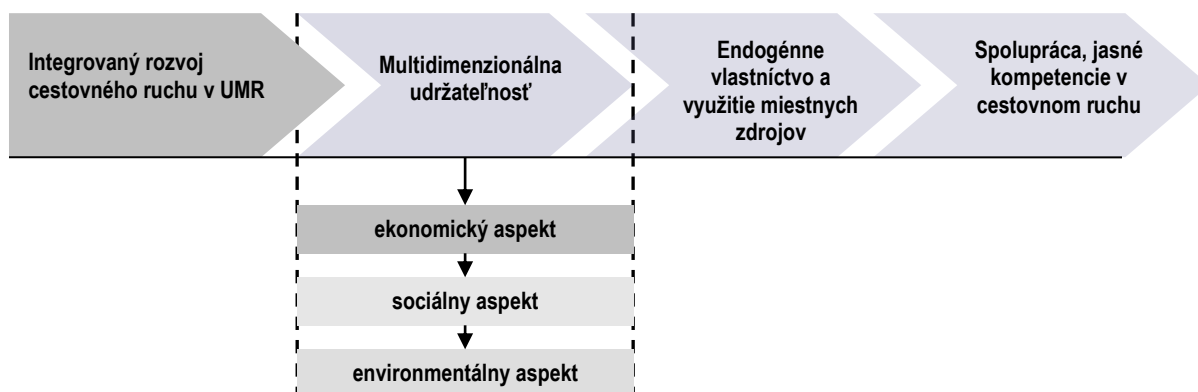
zabezpečiť previazanosť cieľov hierarchicky nadväzných politík cestovného ruchu v UMR (napr. európskej a národnej politiky, alebo národnej a regionálnej politiky v rámci Tatranského regiónu) a komplementárnosť nástrojov politiky cestovného ruchu jednotlivých úrovní (vertikálne) až o úroveň miest a obcí zapojených do UMR,

zabezpečiť previazanosť cieľov politiky cestovného ruchu s inými (sektorovými) politikami na jednej úrovni (horizontálne) - tých, ktoré vytvárajú sekundárnu ponuku potenciálne nadväzujúcu na služby cestovného ruchu (odchodná sieť, osobné a materiálne služby, technická infraštruktúra, verejné služby, atď.),

koordinovať záujmy rôznych skupín aktérov na príslušnej úrovni - územie UMR - verejný sektor vládny - samospráva, rozotové a príspevkové organizácie, orgány špecializovanej štátnej správy, mimovládny sektor, podnikateľské subjekty, v záujme dosiahnuť vyvážený **rozvoj územia z ekonomického, sociálneho i environmentálneho hľadiska**,

vymedziť úlohy a kompetencie organizačných štruktúr v politike cestovného ruchu v záujme určenia jednoznačnej zodpovednosti v rozvoji cestovného ruchu,

podporovať vnútroodvetvovú i medziodvetvovú spoluprácu subjektov cestovného ruchu s cieľom dosiahnuť maximálny úžitok (úspech) zo synergie.

Obrázok: Integrovaný prístup v cestovnom ruchu UMR

Zdroj: spracované podľa Jarábková J. - Majstříková L., 2016

Ekonomický aspekt zahŕňa v UMR: všetky zariadenia cestovného ruchu tvoriacu primárnu ponuku služieb cestovného ruchu nielen vo Vysokých Tatrách ale aj celom regióne UMR, hospodárske subjekty tvoriace sekundárnu ponuku v nadväznosti na cestovný ruch (doplnkové služby a doplnková výroba), ostatné služby a výroba zabezpečujúca bezproblémovú činnosť subjektov primárnej a sekundárnej ponuky (dodávateľské reťazce), komplex verejnej a súkromnej technickej infraštruktúry, verejné služby v oblasti spoočenských potrieb (bezpečnosť) .

Sociálny aspekt - predstavuje zohľadnenie potrieb obyvateľov v území UMR a uspokojovanie ich nielen ekonomických ale aj sociálnych potrieb. Ide o rešpektovanie daností územia z hľadiska historického vývoja ako aj kultúry, vzdelávacích potrieb, sociálnych služieb, športu, ale aj z hľadiska ich sociálneho statusu.

Environmentálny aspekt - všetky rozvojové aktivity v oblasti cestovného ruchu v Tatranskom regióne sú limitované aj z hľadiska ochrany prírody. Základným regulatívom v tejto oblasti je zákon o ochrane prírody. Zákon č. 543/2002 o ochrane prírody a krajiny ((v znení č. r1/c48/2003 Z. z., 525/2003 Z. z., 205/2004 Z. z., 364/2004 Z. z., 587/2004 Z. z., 15/2005 Z. z., 479/2005 Z. z., 24/2006 Z. z., 359/2007 Z. z., 454/2007 Z. z., 515/2008 Z. z., 117/2010 Z. z., 145/2010 Z. z., 408/2011 Z. z., 180/2013 Z. z., 207/2013 Z. z., 311/2013 Z. z., 506/2013 Z. z., 35/2014 Z. z., 198/2014 Z. z., 314/2014 Z. z., 324/2014 Z. z., 91/2016 Z. z., 125/2016 Z. z., 240/2017 Z. z., 177/2018 Z. z., 284/2018 Z. z., 310/2018 Z. z., 150/2019 Z. z., 221/2019 Z. z., 356/2019 Z. z., 356/2019 Z. z., 74/2020 Z. z.) upravuje pôsobnosť orgánov štátnej správy a obcí, ako aj práva a povinnosti právnických osôb a fyzických osôb pri ochrane krajiny. V tejto súvislosti zákon osobitne predpokladal vydanie nariadenia, ktorým sa vyhlásia zóny **Tatranského národného parku**, keďže zóny v ostatných chránených územiach vyhlásené pred účinnosťou zákona považuje za zóny v zmysle tohto zákona. Napriek doteraz vykonaným prácam sa zonácii **Tatranského národného parku nepodarilo prijať**. Z hľadiska cestovného ruchu ide pritom o jedno z najvýznamnejších území medzinárodného charakteru. Javí sa preto ako potrebné obnoviť činnosť pracovnej komisie zriadenej v rámci rezortu životného prostredia na úrovni štátnych tajomníkov, ktorá by riešila otázky týkajúce sa zonácie. Z hľadiska rozvoja cestovného ruchu je v rámci zonácie potrebné, aby v chránených územiach boli vymedzené územia určené pre rozvoj cestovného ruchu, keďže aktivity cestovného ruchu existovali v niektorých lokalitách už pred vyhlásením chránených území a existujú aj v súčasnosti. Konkurencieschopnosť stredísk si vyžaduje obnovu, rekonštrukciu a prispôbenie stredísk novým požiadavkám, zabrániť novým hrozbám (klimatické zmeny, globalizácia, trendy a potreby) a preto je potrebné vymedziť územia pre cestovný ruch s ohľadom na tieto faktory, teda s perspektívou rozvojových aktivít. V súlade s filozofiou nového pripravovaného zákona o ochrane prírody a krajiny sa musia vymedziť územia pre cestovný ruch ako ekologicko-funkčné priestory so stanovenými pravidlami. **Nové prístupy v ochrane prírody smerujú k podpore regionálneho rozvoja a spolupráce s miestnymi zainteresovanými skupinami a integrovaný manažment** chránených území zohľadňujúci rôzne záujmy. Zo širšieho, medzinárodného hľadiska je potrebné uviesť, že bol prijatý Rámcový dohovor o ochrane a trvalo udržateľnom rozvoji Karpát (Karpatskom dohovore). Jeho prijatím Slovensko prevzalo určité záväzky aj z hľadiska cestovného ruchu ako predpokladu trvalo udržateľného rozvoja. V rámci dohovoru pritom bol schválený aj Protokol o trvalo udržateľnom cestovnom ruchu ku Karpatskému dohovoru, ktorý podpísala aj SR a ktorý udáva rámec pre udržateľné využívanie Karpát a s tým spojený regionálny rozvoj pri ochrane biodiverzity a krajiny. Vyše 70 % územia SR spadá do karpatského regiónu a ustanovenia Karpatského dohovoru sú vysoko relevantné pre túto krajinu. V celkovom ponímaní koexistencie ochrany prírody a cestovného ruchu je potrebné chápať prírodu ako jeden zo základných prvkov potenciálu cestovného ruchu na Slovensku. Pritom prírodné krásy sú zachovávané aj vďaka ochrane prírody. V takýchto súvislostiach je preto potrebné považovať ochranu prírody za príležitosť pre cestovný ruch (Stratégia CR v SR 2020).

Integrovaný rozvoj cestovného ruchu na lokálnej úrovni UMR

Integrovaný prístup v miestnej politike cestovného ruchu UMR sa spája s rozvojom cestovného ruchu v kontexte environmentálnej, ekonomickej a sociálno-kultúrnej udržateľnosti cieľového miesta a s upevnením postavenia miestneho obyvateľstva v ňom. „Integrovaný“ znamená v uvedenom prípade, že je cestovný ruch chápaný ako súčasť celku (komplexu) aktivít, ktoré prispievajú k rozvoju cieľového miesta. V tomto kontexte treba vnímať UMR nielen cez dominantný prvok cestovného ruchu **Vysoké Tatry**, ale aj cez priľahlý región tvorený podtatranskými obcami, mestom **Poprad, Svit a Kežmarok**. Vysoké Tatry ako stredisko cestovného ruchu medzinárodného ruchu budú túto úlohu zohrávať aj v budúcnosti. Je však z hľadiska integrovaného prístupu potrebné jasne zdefinovať úlohu ostatných samospráv UMR aj z hľadiska formovania cieľovej integrovanej ponuky služieb na tomto území. V súčasnosti plnia okolité samsoprávy hlavne funkciu ponuky ubytovacích a stravovacích služieb, jedinele dotvárajú primárnu ponuku služieb cestovného ruchu - Poprad. Keďže návštevnosť Vysokých Tatier priamo ovplyvňuje sezónnosť a počasie, je potrebné sa zaoberať aj alternatívnymi ponukami k outdoorovým aktivitám, ktoré by sa viazali na celý región UMR. Počas nepriaznivého počasia je ponuka možnosti aktívneho trávenia voľného času obmedzená na niekoľko zariadení ako Aquacity Poprad, hotelové wellnessy, prípadne nákupné aktivity v meste, atď.. Rozvoj cestovného ruchu v UMR úzko súvisí nielen

s využívaním prírodných (Vysoké Tatry) ale aj kultúrnych zdrojov, ktoré môžu byť v súkromnom i verejnom vlastníctve, budovaním zariadení infraštruktúry cestovného ruchu aj mimo národný park a poskytovaním širokej škály služieb cestovného ruchu návštevníkom, ktorých primárna destinácia cestovného ruchu je práve spomínaný národný park. Nekoordinované využívanie miestnych zdrojov a individuálny rozvoj aktivít cestovného ruchu môže viesť k nežiadúcim javom nielen vo Vysokých Tatrách, ako sú napr. ohrozenie kvality životného prostredia alebo narušenie sociálnych štruktúr a kultúry. Z uvedeného dôvodu je **nevyhnutné integrovať záujmy rôznych aktérov** v UMR s cieľom dosiahnuť udržateľný rozvoj cestovného ruchu z hľadiska ekonomického (podnikania), environmentálneho (zdrojov) a sociálneho (komunity). V tomto kontexte ide o multidimenzionálnu udržateľnosť (Jarábková J. - Majstříková L., 2016). Z hľadiska cestovného ruchu je potrebné zároveň **riešiť problematiku sociálne neprispôsobivých skupín obyvateľstva**, ktoré môžu byť aj v budúcnosti významný prvok obmedzujúci integrovaný rozvoj cestovného ruchu.

Dôležitým znakom integrovaného rozvoja cestovného ruchu je endogénne vlastníctvo miestnych zdrojov a ich využitie. Miestne zdroje by mali byť využívané v primeranom rozsahu, komplementárne, s cieľom maximalizovať ich ekonomické prínosy pre obyvateľov samospráv v UMR. Naopak, je nevyhnutné, minimalizovať externé vlastníctvo zdrojov a vonkajší vplyv na rozhodovanie komunity.

Ďalším znakom integrovaného rozvoja cestovného ruchu je **spolupráca všetkých zainteresovaných subjektov** v cestovnom ruchu a inštitucionálna podpora na lokálnej úrovni, čo UMR v súčasnosti spĺňa.

Spolupráca v UMR, ako základný predpoklad integrovaného prístupu

Spolupráca prináša:

1. Spoločné ciele a spoločnú víziu. Vďaka tomu by mal región UMR byť schopný ponúkať návštevníkom služby efektívne a úspešne.
2. Väčšiu koordináciu. Zlepšenie koordinácie prináša úsporu výdavkov napr. na marketing a propagáciu aktivít celého UMR.
3. Lepšiu komunikáciu. Partnerstvo komunikuje ako celok, ktorý zastupuje jednotlivých partnerov v UMR a jednoduchšie presadzuje svoje záujmy pri komunikácii s tvorcami politiky (národná úroveň). Reprezentuje viaceré hlasy.
4. Vyššiu efektívnosť. Pri zohľadnení výhod plynúcich z úspor z rozsahu partnerstva v UMR ((Jarábková J. - Majstříková L., 2016)..

Budovanie sietí v UMR

V sieťach ide o vzájomné prepojenie aktérov, zdrojov prostredníctvom vzťahov – väzieb v celom Tatranskom regióne. Integrácia v tomto kontexte znamená hľadanie spôsobu ako prepojiť aktérov v rámci centra - Tysoké Tatry s okolitým prostredím a zdroje regiónov prostredníctvom sietí, tak aby ich spolupráca v cestovnom ruchu, v rámci cieľového Vysoké Tatry - Poprad - Svit - Kežmarok, priniesla čo najväčší úspech. Budovanie sietí je dlhodobý proces (ktorý si vyžaduje aj zmenu a odklon myslenia z polohy čistého individualizmu), ktorý odráža vzájomné pôsobenie vnútorných a vonkajších síl v regióne UMR a špecifických podmienok Tatranského regiónu. Každá sieť vytvorená v tomto regióne bude originálna. Závisí od sociálneho kapitálu, z ktorého je vytvorená, toho komu prináša priame alebo nepriame benefity, kto je zodpovedný za jej manažment a činnosť a aké intervenčné nástroje využíva sieť na podporu svojej činnosti na lokálnej alebo regionálnej úrovni (Melichová, Fáziková, 2014). Siete umožňujú aktérom v UMR vyhľadávať, získavať a zdieľať zdroje, zapojiť sa do spoločných vzájomne prospešných aktivít, rozvíjať spoločnú víziu, zbierať nápady a nové myšlienky a mobilizovať zdroje Tatranského regonu (Jarábková J. - Majstříková L., 2016).

Budovanie partnerstva

Fungujúce partnerstvo v UMR by malo zvyšovať vplyv a účinok konania prostredníctvom kombinácie a efektívneho využitia zdrojov, podporuje inovácie a pre každého partnera by malo znamenať silnú väzbu. Pre úspešné ďalšie fungovanie partnerstva nielen v rámci UMR je nevyhnutné, aby boli vytvorené základné pravidlá spolupráce partnerov (súkromných ale aj verejných zastúpených mestami a obcami), ale rovnako dôležitá je politická vôľa a zabezpečenie zdrojov (podpora zo strany centrálnej vlády SR). Spolupráca partnerov bude účinná, v prípade že partneri zdieľajú spoločnú strategickú víziu a sledujú kompatibilné ciele rozvoja Tatranského regiónu. Partnerstvo by malo spájať rôznych aktérov v spoločnom konaní a v spoločnom úsilí realizovať zmeny (Gursoy, Saayman, Sotiriadis, 2015).

Špecifiká cestovného ruchu v UMR okres Poprad

UMR má hlavne v časti obcí a miest spadajúcej pod okres Poprad (zahŕňajúcej mesto Vysoké Tatry) mimoriadne predpoklady pre úspešný rozvoj cestovného ruchu, na medzinárodnej, národnej, ale aj prímestskej úrovni rekreácie. Rozvoj cestovného ruchu a turistiky je definovaný celkovou ponukou základných, ale aj doplnkových služieb skladaných do jedného integrovaného celku.

Poprad, Vysoké Tatry a pridružený región UMR, patrí medzi jedny z najkrajších miest na Slovensku vďaka svojej bohatej histórii či pestrým prírodným a kultúrnym bohatstvom. Nachádza sa v severnej časti Slovenska na styku Prešovského a Žiinského kraja v obklopení národného parku TANAP a ostatných chránených území.

Vychádzajúc z potenciálu regiónu podľa rôznych foriem CR sú uvedené atrakcie, ktoré ponúka prírodný a kultúrno-historický potenciál, ale aj antropogénne prostredie týchto regiónov. Hlavné nosné formy CR sú :

Horská turistika

Horská turistika v tejto časti UMR sa viaže primárne na oblasť Vysokých Tatier. Počas letných mesiacov navštívi región Vysoké Tatry vyše 1,3 milióna návštevníkov, ktorí oddychujú a načerpávajú sily v nádhernom regióne počas jedného alebo viacerých dní. Vysoké Tatry ponúkajú dovolenkárom veľa možností pre aktívny odpočinok ako ľahšiu či náročnejšiu turistiku (28.11.2021, vt.sk/hory/letne-atrakcie/turistika).

Vysoké Tatry sú jedinečným miestom s 25-timi štítmí vyššími ako 2 500 metrov n. m., unikátnymi ľadovcovými plesami, chránenými rastlinami a ojedinelou faunou. Vysoké Tatry ponúkajú turistom približne 600 km značkových chodníkov – chodníky po dolinách, výstupy na tatranské chaty, cesty k najkrajším tatranským plesám, tatranské vrcholy či dvojtisícové štíty, prechody cez tatranské sedlá s nebeskými výhľadmi. Jednou z hlavných atrakcií je výlet lanovkami na vrcholy Vysokých Tatier. Na území TANAPu sa nachádza približne 600 km značkových chodníkov, ktoré dovedú turistov k najzaujímavejším miestam Vysokých Tatier. Turistické chodníky prechádzajúce dolinami umožňujú výstupy na tatranské chaty, niektoré náročné aj menej náročné tatranské vrcholy ako aj prechody cez tatranské sedlá. Všetky turistické chodníky, určené pre pohyb návštevníkov v Tatranskom národnom parku sú vyznačené značkami (červená, modrá, zelená, žltá) (27.11.2021, <https://regiontatra.sk/turistika/>). Medzi najatraktívnejšie turistické trasy patria:

1. Do Furkotskej doliny a Mlynickej doliny - lanovkou zo Štrbského Plesa na Solisko s výhľadom do tatranských dolín – Mlynickej a Furkotskej. Dĺžka trasy: 11,4 km. Čas trasy: 4 hod 40 min. Obtiažnosť: stredne náročná túra. Štart: Solisko (1820 m). Cieľ: Bystrá lávka (2314 m).
2. Na Predné Solisko - lanovkou zo Štrbského Plesa na Solisko a následne na magické Predné Solisko. Ideálna nenáročná trasa pre rodinu s deťmi. Dĺžka trasy: 1,2 km. Čas trasy: 1 h. Obtiažnosť: ľahká túra. Štart: Solisko (1820 m). Cieľ: Predné Solisko (2314 m).
3. Na Slavkovský štít - z horského strediska Starý Smokovec pozemnou lanovkou na Hrebienok – hlavný uzol turistických trás. Dĺžka trasy: 6,2 km. Čas trasy: 4 h 45 min. Obtiažnosť: náročná túra. Štart: Hrebienok (1275 m). Cieľ: Slavkovský štít (2452 m).
4. Na Skalnaté Pleso Tatranskou magistrálou - pozemnou lanovkou zo Starého Smokovca na Hrebienok, následne na červenú trasu magistrálou. Po 2 hodinách je možné sa dostať k samotnému plesu. Zo Skalnatého plesa na lanovke do Tatranskej Lomnice. Dĺžka trasy: 6,2 km. Čas trasy: 2 h 10 min. Obtiažnosť: stredne náročná túra. Štart: Hrebienok (1275 m). Cieľ: Skalnaté pleso (1755 m).
5. Na Sliezsky dom - pozemnou lanovkou zo Starého Smokovca na Hrebienok následne červenou trasou magistrálou cez Slavkovskú dolinu. Cestou je možné vidieť horské panorámy, priesvitné Slavkovské plesko a Veľické pleso. Dĺžka trasy: 6,2 km. Čas trasy: 2 h 15 min. Obtiažnosť: stredne náročná túra. Štart: Hrebienok (1275 m). Cieľ: Sliezsky dom (1670 m).
6. Na Téryho chatu - pozemnou lanovkou zo Starého Smokovca na Hrebienok napojením sa na červenú trasu magistrálou. Cestou možno vidieť horské vodopády a Rainerovu chatu. Na Zámkovského rázcestí sa pokračuje zelenou trasou, ktorá dovedie do cieľa. Dĺžka trasy: 7 km. Čas trasy: 2 h 45 min. Obtiažnosť: stredne náročná túra. Štart: Hrebienok (1275 m). Cieľ: Téryho chata (2015 m).
7. Na Zelené pleso - lanovkou zo strediska Tatranská Lomnica na Skalnaté pleso, Zo Skalnatého plesa na červenú trasu. Huncovskou dolinou k Veľkej Svišťovke a Dolinou Bielej vody do cieľovej destinácie. Dĺžka trasy: 5,6 km. Čas trasy: 2 h 30 min. Obtiažnosť: stredne náročná túra. Štart: Skalnaté pleso (1755 m). Cieľ: Zelené pleso (1550 m).
8. K Veľkému Bielemu plesu - lanovkou zo strediska Tatranská Lomnica na Skalnaté pleso. Zo Skalnatého plesa na modrú trasu Skalnatou dolinou. Cez Malú Svišťovku do Folvarskej poľany. Zelenou trasou s napojením na žltú turistickú trasu smerom k Šalvióvemu

prameňu. Modrou trasou severne ku Veľkému Bielymu plesu. Dĺžka trasy: 9,2 km. Čas trasy: 2 h 55 min. Žtiažnosť: náročná túra. Štart: Skalnaté pleso (1755 m). Cieľ: Veľké Biely pleso (1615 m).

9. Výstup na Jahňací štít - lanovkou zo strediska Tatranská Lomnica na Skalnaté pleso. Zo Skalnatého plesa červenou trasou na Veľkú Svišťovku a k Zelenému plesu. Pri Chate pri Zelenom plesu na žltú turistickú trasu, ktorá zavedie do cieľovej destinácie. Dĺžka trasy: 8,3 km. Čas trasy: 4 h 40 min. Žtiažnosť: náročná túra. Štart: Skalnaté pleso (1755 m). Cieľ: Jahňací štít (2230 m).

10. Výstup na Gerlachovský štít - výstup na najvyšší vrchol Slovenska je možné absolvovať jedine v sprievode horského vodcu. Výstupová trasa začína na Sliezskom dome, cez Veľickú prábu. Žtiažnosť: náročná túra. Štart: (1670 m). Cieľ: Gerlachovský štít (2655 m) (28.11.2021, <https://www.vt.sk/hory/letne-atrakcie/turistika>).

Špecifickou oblasťou horskej turistiky sú náučné chodníky. V rámci UMR je vybudovaných niekoľko:

Na náučný chodník venovaný rezervácii **Baba** s 5 zastávkami je možné sa dostať od autobusovej stanice vo Svite smerom k rieke Poprad, cez lavičku, na prechádzkový asfaltový chodník po pravom brehu rieky smerom na východ. Celková dĺžka chodníka je 4,5 km a prehliadka trvá 2:00 h. **Chodník Skalnaté pleso – Hrebienok** alebo opačne je náučný chodník s 12 zastávkami, ktorý je zameraný na témy histórie Tatier a ochrany prírody. Celková dĺžka chodníka redstavuje 5 km a trvá 2:30 h. Priestor pre aktívne prežitie voľného času s rodinou ponúkne počas leta náučno-zábavný **chodník SPEVAVCE TATRANSKÉ**. Nachádza sa v **Tatranskej Lomnici**, cca 300 metrov od údolnej stanice lanovky, v horskom parku Hotela SLOVAN, Tatranská Lomnica 46. Park je voľne prístupný návštevníkom. Náučný chodník v **Kvetnici** - náučný chodník začína pri jazierku neďaleko liečebného ústavu na Kvetnici pri Poprade a povedie na lokalitu Zámčisko. Chodník pokračuje popri hlavnej ceste k „Hájenke“ a potom južným traverzom smerom na lokalitu Vysová. Celková dĺžka chodníka je 6,5 km a prehliadka trvá 3:15 h. Náučný chodník **Zo Štrbského Plesa na Popradské pleso** - chodník vedie cez chrbát Trigana. Počas štrnástich zastavení sa turista dozvie podrobností o tom, že les nie sú iba stromy, ale aj živočíchy a rastliny žijúce v ňom. Chodník má dĺžku 4 km a prehliadka trvá 1:30 h. Chodník pozostávajúci z 15-tich informačných panelov na ploche 6,5 tis. m² predstaví deťom i dospelým zaujímavé druhy operencov žijúcich v Tatrách. Súčasťou je i oddychová zóna s lavičkami a vtáčimi krmidlami (28.11.2021, <https://regiontaty.sk/turistika/>).

Poznávací turizmus - historické dedičstvo

Do časti poznávací turizmus - historické dedičstvo sú zaradené hlavné pamiatky, ktoré sa nachádzajú v historickom centre mesta Poprad a jeho mestských častiach ako je Spišská Sobota a sú súčasťou mestskej pamiatkovej rezervácie. Pamiatky sú určené pre návštevníkov všetkých vekových kategórií, ktorí majú záujem o históriu a spoznávanie kultúrneho dedičstva. Historické pamiatky sa nachádzajú takmer v každej samospráve v rámci UMR. V budúcnosti je potrebné ich v rámci integrovaného prístupu zahrnúť celkovej ponuky cestovného ruchu dopĺňajúcu hlavné cieľové atraktivity regiónu Vysokých Tatier. Tieto atraktivity sú samostatne popísané v časti verejných služieb - kultúra.

Pobyt/rekreácia pri vode, vrátane termálnej

Do tejto časti sú zaradené príklady atrakcií, ktoré sú zamerané na pobyt alebo rekreáciu pri vode. Patria tu najmä tunajšie aquaparky a prírodne / umelé vodné plochy. Cieľová skupina sú jednodňoví i viacdňoví rekreanti všetkých vekových skupín. Návštevnosť otvorených vodných plôch (najmä v okolí mesta Svit) na účely rekreácie pri vode je najmä v letných mesiacoch, návšteva termálnych parkov je možná celoročne.

Vo vodnom svete pod Tatrami, v aquaparku **AquaCity Poprad** je k dispozícii 13 vnútorných a vonkajších termálnych a relaxačných bazénov s celoročnou prevádzkou, 50m krytý plavecký bazén, fitness a spinning centrum, športový areál na plážový futbal a volejbal, piesočnú pláž s beach barom, 6 tobogánov a viac ako 350 vodných atrakcií, hydromasáží, perličiek a vodných trysiek. Ponuku dopĺňajú thajské a relaxačné masáže, beauty centrum, kryocentrum, detská škôlka, detské kútiky a ihriská a dvojpodlažné wellness centrum Fire & Water Wellness & Spa. Ubytujte sa v niektorom z našich 4 hotelov, Mountain View ****, Seasons ***, Riverside *** alebo v hoteli Hotel Horizont *** a Hoteli Hills **** v Starej Lesnej a užite si skvelú zimnú dovolenku. Pripravovaná modernizácia aquaparku rozšíri kapacitu a zároveň ho zatriaktivni. Súčasťou bude napríklad nová toboganová veža, ktorej výška bude dvojnásobná oproti súčasnej, stavebné práce sa dotknú aj vonkajších budov, napríklad na streche tzv. domčeka vznikne reštaurácia s letnou oddychovou zónou. Zmenou prejde i samotný vstup (29.11.2021, <http://regiontaty.creanet.sk/wellness-a-relax/vodny-svet-aquacity-poprad-zima/>).

Ostatné vodné atraktivity sú zväčša súčasťou hotelových komplexov: **Grand Hotel Kempinski** - Štrbské Pleso - Zion Spa prináša relaxačný bazén, vírivku, sauny, relaxačné miestnosti a mnoho ďalšieho. Štvorhviezdičkový **Grand hotel Permon** sa nachádza obklopený ihličnatými lesmi, približne 17 km od Štrbského Plesa. Hotel poskytuje služby a ubytovanie na vysokej úrovni a uspokojí aj najnáročnejších. V hoteli sa nachádza najväčšie hotelové wellness centrum na Slovensku, kde nájdete plavecký bazén, sauny, detský bazén a atrakcie pre vodné deti, širokú ponuku masáží, tiež telocvičňu, moderné fitness centrum, kolký a mnoho ďalších služieb. Hotel je ideálny na pobyty pre rodiny s deťmi, ako aj pobyty pre dvojice (29.11.2021, <http://regiontaty.creanet.sk/wellness-a-relax/vodny-svet-aquacity-poprad-zima/>).. **Grandhotel Praha** je situovaný v centre Tatranskej Lomnice vo Vysokých Tatrách na úpätí Lomnického štítu vo výške 908 m nad morom. Hotel ponúka svojim hosťom moderné a štýlové Wellness & SPA, kvalitné ubytovanie a stravovanie. **Grand hotel Starý Smokovec** sa nachádza v najstaršej tatranskej osade Starý Smokovec a je situovaný pod Slavkovským štítom. Grand hotel patrí medzi luxusné hotely vo

Vysokých Tatrách. Hotel má k dispozícii aj moderné **Relax Centrum Sailer** - saunu, masáže, tepidárium, bazén a celú radu terapií. Ďalší možností poskytujú **Horský hotel Sliezsky dom**, **Wellness hotel Borovica**, **Hotel Fis*****, **Hotel Hubert Vital Resort - Gerlachov**, či **Hotel SOREA Urán**. Vo wellness centre sa nachádza vonkajší vyhrievaný bazén s vírivkou, vnútorný vyhrievaný bazén s vírivkou a protiprúdom, suchá, parná a infra sauna (sauna od 15:00), tepidárium, vírivka, ochladzovací kút (škótska masážna kabína, ľadové vedro, ľadová drť, tropická sprcha) a posilňovňa. **Hotel International ****** - nachádza sa tu vonkajší vyhrievaný bazén s vírivkou, vnútorný vyhrievaný bazén s vírivkou a protiprúdom, suchá, parná a infra sauna (sauna od 15:00), tepidárium, vírivka, ochladzovací kút (škótska masážna kabína, ľadové vedro, ľadová drť, tropická sprcha). Hotelové wellness je k dispozícii v **Patria **** Štrbské Pleso**, **Hoteli Solisko**, **Hotel SOREA Hutník II.** Tatranské Matliare**. Relatívne plnohodnotný aquapark je k dispozícii v **Hoteli SOREA TITRIS ODBORAR**, ktorý sa nachádza neďaleko centra Tatranskej Lomnice. Je komplexne zrekonštruovaný. K dispozícii je wellness centrum – Aqua Relax s bazénom a saunami. V tesnej blízkosti hotela sa nachádza tiež botanická záhrada a múzeum Tatranského národného parku. Ďalším hotelom s wellness je **Hotel SOREA TRIGAN Baník - Štrbské Pleso** - wellness svet oddychu a regenerácie - relaxačno-plavecký bazén, detský bazénik, trysky, perličkový kúpeľ, protiprúd, sauna, odpočívareň, masáže, fitness.

Okrem komerčných zariadení sú k dispozícii verejné plavárne. Nachádza sa v meste Svit.

Krytá plaváreň vo Svite - krytá plaváreň je v prevádzke od roku 1982. Pre plavcov je k dispozícii 25 metrový bazén s hĺbkou vody od 120 do 180 cm. Teplota vody v plaveckom bazéne je 27°C. Pre deti je k dispozícii detský bazén s rozmermi 9x9 metrov a hĺbkou vody od 40 do 80cm. Teplota vody v detskom bazéne je 30°C. Okrem plávania môžu návštevníci využiť parné saunovanie, masáže služby, vaňové kúpele a občerstvenie v bufete. V letných mesiacoch je možné využiť aj trávnaté plochy pred veľkým bazénom na slnenie a relax (29.11.2021, <https://www.svit.sk/obcan/sport/kryta-plavaren-vo-svite/>).

Štrkoviská Batizovce sú určené najmä pre rybárov, no počas leta sa stávajú prírodným kúpaliskom, i keď kúpanie sa v štrkoviskách nie je oficiálne povolené. Jazerá, pomerne v hojnom počte, navštevujú nielen miestni, ale aj turisti z celého Slovenska. Voda je príjemne osviežujúca a čistá. Návštevníci ju väčšinou využívajú na plvanie a kúpanie. Brehy štrkovísk sú trávnaté s nižším kerovým porastom. Okrem krásnej prírody sa na brehoch nenachádzajú žiadne stravovacie či iné zariadenia, ktoré by poskytovali služby rekreantom. K štrkoviskám sa dá dostať aj autom, no my odporúčame auto odstaviť o niečo ďalej a prísť sem po vlastných (29.11.2021, <https://www.kamnavylet.sk/sk/atrakcia/strkoviska-batizovce>).

Gánovské kúpele sa nachádzajú v nádhernom prostredí, pod majestátnymi štítmí Tatier. Komplex kúpeľov dotvára vonkajší areál a vnútorné, kryté priestory. Využíva sa tu pramenitá voda ideálna na liečbu kožných ochorení či problémov pohybového ústrojenstva. Návštevníkom je počas letnej sezóny k dispozícii vonkajší bazén o rozmeroch 5x15m s minerálnou vodou a teplotou do 25°C. Po celý rok je v prevádzke sedací bazén s magnéziovou soľou a teplotou 35°C - 37°C. Vo vnútorných wellness priestoroch je pre Váš maximálny relax a pohodlie pripravená široká ponuka masáží a zábav. Medzi tie najobľúbenejšie patrí parafínový, rašelinový, škoricový a zábal z morských rias. Dopriať si môžete aj relaxačno-liečivé kúpele a rôzne kúpeľné procedúry. Stravovanie je zabezpečené formou samoobslužného bufetu a pre ubytovacích hostí je tradične zabezpečená plná penzia, polpenzia alebo raňajky (29.11.2021, <https://www.kamnavylet.sk/sk/atrakcia/aqua-&-spa-ganovce-ganovce>). Na lúke uprostred obce Gánovce, v lokalite zvanej Hrádok, sa nachádza travertínová kopa chránená ako Národná prírodná pamiatka Gánovské travertíny. Ide o jedno z najvýznamnejších paleontologických nálezísk na svete. Neďaleko sa nachádza tiež **gejzír**, ktorý strieka približne každých 30 minút **termálnu vodu** (29.11.2021, <https://www.kamnavylet.sk/sk/atrakcia/ganovsky-gejzir-ganovce>).

Letný pobyt/rekreácia v lesnom/horskom prostredí

Aj v okolí mesta Poprad, Svit a ostatných zúčastnených obcí UMR sú vytvorené dobré podmienky pre rozvoj rekreačného a aktívneho pobytu v lesnom/ horskom prostredí – ide najmä o pešiu turistiku a cykloturistiky. Cyklotrasy sú vhodným spôsobom situované do prírody a využívajú existujúcu sieť lesných ciest, zväznic a chodníkov **integrovaným spôsobom. Mimo územia samotných Vysokých Tatier sú zaujímavé horské masívy Kozích chrbtov.**

Tatranská Lomnica

V lete sa Tatranská Lomnica mení na atraktívne turistické centrum oddychu a zábavy pre celú rodinu. K výletom lanovkami až na vrchol Lomnického štítu, atrakciám ako káry zo Štartu, patrí najmä originálny projekt pre deti – Tatranská Divočina. Ide o zábavno-náučné chodníky v Tatranskej Lomnici, Lomnickom sedle a okolo Skalnatého plesa s hrami a súťažami a mini ekoparkom Svišťa krajinka na Skalnatom plese určeným prednostne deťom do 12 rokov. Celoročne je na Skalnatom plese otvorený detský indoor park Kamzíkov (25.12.2021, <https://www.tmr.sk/o-nas/strediska/vysoke-tatry/>).

Staý Smokovec

Počas letnej sezóny sú v stredisku k dispozícii atrakcie ako summertubing. Hrebienok, koncová stanica komfortnej panoramatickej pozemnej lanovej dráhy zo Starého Smokovca, je navyše obľúbeným východiskom pre túry rôznej obtiažnosti počas celého roka (25.12.2021, <https://www.tmr.sk/o-nas/strediska/vysoke-tatry/>).

Štrbské pleso

V lete je k dispozícii lanovka na Solisko, kde sa naskytnú panoramatické pohľady do doliny, na Štrbské pleso, Kriváň, či Nízke Tatry. Doplnkové služby ponúkajú možnosť zapožičať horský bicykel v Tatro Motion – športovom obchode pod skokanskými mostíkmi s možnosťou vrátenia v Starom Smokovci alebo v Tatranskej Lomnici. Po horských trasách je možné sa jednoducho dopraviť na Popradské pleso. Ďalej je možné previesť sa na Sliezsky dom, do Smokovca na Hrebienok alebo Cestou Slobody až do Popradu. Po rokoch

sledovania stavu Štrbského plesa bolo v roku 2008 umožnené opätovne spustiť do prevádzky člnkovanie na plese s viac ako 130-ročnou tradíciou. K dispozícii je 11 drevených pramíc a jedna športová loďka, ktoré sú prístavené k novovybudovanému mólu s výhľadom na tatranské končiare (25.12.2021, <https://www.tmr.sk/o-nas/strediska/vysoke-tatry/>).

Lopušná dolina - Lučivná

Lučivná je pre svoju výhodnú polohu v blízkosti Vysokých Tatier, len dva km od Svitú a jedenásť od Popradu, a pre vynikajúce lyžiarske podmienky vyhľadávané lyžiarmi a turistami zo Slovenska i zahraničia. Lyžiari nájdu v Lopušnej doline a Lučivnej veľmi dobre vybavené zimné stredisko s dobrými svahmi, vlekmí s celkovou kapacitou cca. 5700 lyžiarov za hodinu, ponukou lyžiarskych a bežeckých tratí, svahu pre snowboard, snowtubing, požičovne snežných skútrov. Strediská poskytujú komplexné služby - od stráženého, večer osvetleného parkoviska, cez požičovňu športových potrieb a servis, WC, až po občerstvenie v troch zariadeniach, ktoré v lyžiarskom areáli ponúkajú studené i teplé jedlá (29.11.2021, <https://www.svit.sk/obcan/sport/skicentrum-lopusna-dolina-lucivna/>).

Cykloturistika - región UMR okresu Poprad poskytuje veľmi dobré podmienky na cykloturistiku. Nachádza sa tu množstvo cyklotrás s rôznym stupňom náročnosti, pričom sú navzájom pospájané a dajú sa rôzne kombinovať. Aj v rámci ďalšieho budovania cyklotrás je potrebné zohľadňovať **integrováný prístup**. Bude potrebné ďalšie prepájanie samospáv a prírodných atrakcií regiónu UMR a okolitých regiónov. Ide hlavne o prepojenie UMR a liptovskej kotliny ako aj integrované napojenie na NP Slovenský raj. Dôležité je uplatniť **integrováný prístup** aj vo vzťahu k susednej Poľskej republike a poľskej strane Vysokých Tatier.

Z Popradu na Kvetnicu dvoma trasami - trasa sa začína na Námestí sv. Egídia v Poprade a smeruje do rekreačnej časti mesta Popradu-Kvetnice. Ideálne pre rodiny s deťmi. Obe trasy majú približne rovnaký profil. Dĺžka: 14 km. Prevýšenie: 70 m. Povrch: asfalt. Trasa začína na Námestí sv. Egídia, odkiaľ sa treba dostať na sídliská. Z najväčších popradských sídlisk Starý Juh a Nový Juh vedú asfaltové cyklochodníky do lesoparku Kvetnica. Trasa je vedená pomedzi poľa a má stúpajúci charakter. Od kameňolomu treba prejsť na štátnu cestu č. 66 smerom na Rožňavu. Na Kvetnici sú k dispozícii lavičky a informačné tabule. Z lesoparku vedú rôzne pešie trasy na vrchol Zámčiska 921 m. n. m. s možnosťami výhľadov na široké okolie (Vysoké Tatry, Slovenský raj, Nízke Tatry).

Cyklochodníkom do Lopušnej doliny - trasa sa začína na Námestí sv. Egídia v Poprade a smeruje cez mesto Svit do Lopušnej doliny. Trasa: Poprad- Svit- Lopušná dolina. Dĺžka 13 km. Prevýšenie 120 m. Vhodné pre rodiny s deťmi. Cestná. Obtiažnosť: REKREA. Povrch: asfalt. Cestou sa naskytnú jedinečné pohľady na Vysoké Tatry a po ľavej strane vrcholky Kozích Chrbtov. Cyklochodník do Svitú má asfaltový povrch s minimálnym prevýšením, ktorý je vhodný pre rodiny s deťmi, alebo ako tranzitná trasa pre zdatných cyklistov. Zo Svitú vedie do Lopušnej doliny široká zrekonštruovaná cesta s asfaltovým povrchom. Na trase sa nachádzajú viaceré možnosti občerstvenia, lavičky a náučné informačné panely. Z tejto trasy je možné pokračovať po Popradskej cyklomagistrale až po Biely Potok. Následná trasa je vhodná pre horské bicykle- MTB.

Po stopách neandertálcov - trasa sa začína na Námestí sv. Egídia v Poprade a smeruje po stopách neandertálcov do obce Gánovce. Okružná trasa cez Geopark Gánovce, ponad Poprad späť. Poprad – Gánovce – Hozelec – Úsvit – Stráže pod Tatrami- Poprad. Dĺžka: 18 km. Prevýšenie: 100 m. MTB. Povrch: asfalt, šotolina. Obtiažnosť: SPORT. Z Námestia sv. Egídia sa prejde cez sídlisko Starý Juh, napojí sa na cyklotrasu smer Kvetnica. Po asi 900 m sa odbočí doľava, smerom k hospodárskym budovám. Ďalej cez železničné priecestie a následne po poľnej cestičke popri trati až do Gánoviec. Po prezretí Geoparku, možno pokračovať ku Gánovskému travertínu, alebo rovno do obce Hozelec. Z Hozelca cez Úsvit, smer Poprad popod diaľnicu. Poľnými cestami s výhľadmi na Vysoké Tatry do Stráží pod Tatrami a následne späť na námestie. Na trase sa nachádzajú viaceré možnosti občerstvenia, lavičky a náučné informačné panely.

Okružná trasa z Popradu cez Spišskú Teplicu, Lopušnú dolinu, Svit a späť - trasa sa začína na Námestí sv. Egídia v Poprade a smeruje do Lopušnej doliny cez Spišskú Teplicu a späť do Popradu cez mesto Svit. Poprad – Spišská Teplica – Horáreň Vápenica- Lopušná Dolina – Svit – Poprad. Dĺžka: 27 km. Prevýšenie: 270 m. Typ: MTB, cestná. Povrch: asfalt. Obtiažnosť: SPORT

Z Popradu do Vrbova - trasa sa začína na Námestí sv. Egídia v Poprade a smeruje do známej obce Vrbov, kde nájdete aj termálne kúpalisko. Poprad – Stráže pod Tatrami -Žakovce – Vrbov. Dĺžka: 12 km. Prevýšenie: 70 m. Typ: MTB. Povrch: asfalt, šotolina. Obtiažnosť: SPORT.

Trasa k veľikánovi Tatier - trasa sa začína na Námestí sv. Egídia v Poprade a smeruje do Tatranskej Polianky pod masívom Gerlachovského štítu. Poprad- Svit-Batizovce- Gerlachov -Tatranská Polianka. Dĺžka: 18 km. Prevýšenie: 320 m. Typ: MTB, cestná. Povrch: asfalt. Obtiažnosť: SPORT.

K tatranským štítom - trasa sa začína na Námestí sv. Egídia v Poprade a smeruje do tatranskej osady Starý Smokovec. Poprad – Veľký Slavkov – Nová Lesná – Horný Smokovec – Starý Smokovec. Dĺžka: 14 km. Prevýšenie: 350 m. Typ: cestná. Povrch: asfalt. Obtiažnosť: SPORT. Trasa začína na Námestí sv. Egídia a vedie cez mestskú časť Veľká do Veľkého Slavkova. Z Veľkého Slavkova cyklotrasa pokračuje stúpaním do Novej Lesnej a následne cez Horný Smokovec do Starého Smokovca. Z Veľkého Slavkova má trasa stále stúpajúci charakter. Na trase sa nachádzajú viaceré možnosti občerstvenia, lavičky a náučné informačné panely. Trasa ponúka možnosť pokračovať cyklotrasou na Hrebienok 1285 m.n.m. Trasa celej cyklotrasy vedie po asfaltovej ceste.

Okolo Krížovej, Kvetnica - trasa sa začína na Námestí sv. Egídia v Poprade a smeruje do rekreačnej časti mesta Poprad-Kvetnice a späť. Ideálne pre zdatnejších cyklistov. Dĺžka: 20 km. Prevýšenie: 301 m. MTB. Povrch: asfalt, šotolina. Obtiažnosť: SPORT (29.11.2021, <https://map.visitpoprad.sk/trails>).

Ďalej sú to cyklotrasy Podbanské - Hybe, Hybe - Podbanské, Biela Voda - Chata pri Zelenom plese, Sibír - Žakovská Poľana - Gerlachov, Starý Smokovec - Hrebienok, Tatranská Polianka - Sliezsky dom, Cesta Slobody - Popradské Pleso, Podbanské - Kôprová dolina, Lysá Poľana - Bielovodská dolina, Poprad - Kežmarok - Kežmarské Žľaby, Poprad - Spišské Bystré, Svit - Čierny Váh (hor. Murná), Poprad - Horný Smokovec, Spišská Belá - Tatranská Kotlina, Podbanské - Tichá dolina, Tatranská Lomnica - Štart, Tatranská Kotlina - Slovenská Ves, Veľká Lomnica - Tatranské Matliare, Poprad - Gerlachov - Tatranská Polianka, Poprad - Lopusná dolina, Poprad - Spišský Štiavnik, Žakovská Poľana - Nová Lesná - Tatranská Lomnica, Tatranské Matliare - Križovatka na 7 potokov, Kežmarok - Malý Slavkov - Huncovce, Čierna Voda - Chata Plesnivec, Vyšné Hágy - Štôla - Nová Polianka, - Stará Lesná - trasa - Okruh Nová Lesná - Dolný Smokovec, Hrebienok - Bilíková chata, Vrbov - Huncovce, Podspády - št. hranica, Štrba - Vyšná Šuňava, Nižná Šuňava - Štrba, Tatranská Lomnica - Pod Štartom, Okruh Tatranské Matliare (30.12.2021, <http://regiontaty.creanet.sk/cyklistika/cyklotrasy/>).

Zimný pobyt/rekreácia v horách

Do časti zimný pobyt / rekreácie v horách je potrebné zaradiť zimnú turistiku a športové možnosti okresu Poprad – lyžovanie nielen v lyžiarskych strediskách Vysokých Tatier a bežecké lyžovanie v krásnom prostredí prevažne ihličnatých lesov na úpätí Vysokých Tatier a v prostredí pohorie Kozie chrbty v kombinácii s prostredím horských lúk. Cieľovou skupinou sú rekreační lyžiari a bežkári všetkých vekových skupín, vrátane rodín s deťmi.

Dominantná časť lyžiarskych zjazdových tratí je alokovaných v prostredí Vysokých Tatier. Nasledujúca tabuľka prezentuje prehľad vlekov a lanoviek, ktoré sú k dispozícii v tunajších lyžiarskych strediskách.

Lyžiarsky vleč, lanovka		Dĺžka (m)	Prevýšenie (m)	Dolná stanica (m n.m.)	Horná stanica (m n.m.)	Kapacita (osôb/hod.)
Štrbské Pleso						
sedačková lanovka	A Solisko Expres	2030	428	1386	1814	1600
lyžiarsky vleč	B Interski I.	865	133	1360	1493	650
sedačková lanovka	C Furkota	1122	274	1551	1825	2000
sedačková lanovka	D Mostíky	357	82	1381	1463	1350
lyžiarsky vleč	E Junior	330	43	1391	1434	470
Tatranská Lomnica						
kabínková lanovka	A Tatranská Lomnica - Štart	1705	266	904	1170	900
kabínková lanovka	B Štart - Skalnaté pleso	2002	602	1170	1772	2400
sedačková lanovka	C Skalnaté pleso - Lomnické sedlo	1138	409	1787	2196	900
sedačková lanovka	D Štart - Čučoriedky	850	195	1162	1357	2400
kabínková lanovka	E Skalnaté pleso - Lomnický štít	1868	855	1770	2625	45
lyžiarsky vleč	F Maxiland II.	50	9	900	909	750
lyžiarsky vleč	G Maxiland I.	80	13	908	921	0
lyžiarsky vleč	H Junior II	179	15	1030	1045	700
Starý Smokovec						
zubačka	A Starý Smokovec - Hrebienok	2190	247	1025	1272	1600

Zdroj: 15.12.2021, <https://www.vt.sk/stredisko/info-o-stredisku/lanovky-a-zjazdovky>.

Horské strediská vo Vysokých Tatrách disponujú s viac ako 24 km lyžiarskych zjazdoviek, 20 vlekov a lanoviek. Maximálna prepravná kapacita viac ako 21 500 osôb/hod. Celkovo 20 km tratí zasnežuje 284 snežných bodov. Najvyšší bod je v 2.625 m n.m. a najnižší v 805 m n.m.. Vertikálny rozdiel je 1.820 metrov. Najvýznamnejšími strediskami Sú Tatranská Lomnica, Starý Smokovec a Štrbské Pleso (25.12.2021, <https://www.tmr.sk/o-nas/strediska/vysoke-tatry/>).

Tatranská Lomnica

Najdlhšia zjazdovka na Slovensku sa nachádza práve v stredisku Tatranská Lomnica a je zároveň najvyššie položenou zjazdovkou v strednej Európe. Táto zjazdovka má tiež najvyššie prevýšenie, kde je možné z výšky 2 196 m. n. m. zlyžovať z Lomnického sedla 5,5 km dlhou zjazdovkou do Tatranskej Lomnice. Zjazdovky v Tatranskej Lomnici sú atraktívne pre všetkých lyžiarov od expertov cez stredne dobrých lyžiarov až po slabších, ktorí využívajú ľahké modré trasy v dolnej časti strediska. K dispozícii je jedna ťažká, päť stredne ťažkých a šesť tratí pre začiatočníkov. V septembri 2015 lyžiarsky portál Skiresort.info zaradil lyžiarske stredisko v Tatranskej Lomnici medzi 14 svetových TOP rezortov do 20 km zjazdoviek a v kategórii „Beginners“ - čo sú najlepšie top rezorty na svete vhodné infraštruktúrou i službami pre lyžiarov začiatočníkov. Okrem jazdenia na snehu stredisko ponúka aj možnosť využitia adrenalínových atrakcií ako snowbike, skifox a snowcoot. Stredisko v Tatranskej Lomnici ponúka až 45,9 ha zjazdoviek s celkovou dĺžkou tratí 12 km, pričom takmer 32 ha je umelo zasnežovaných vďaka 227 zasnežovacím bodom. Tatranská Lomnica spolu so Starým Smokovcom navyše ponúka zábavu aj po lyžovačke. Každý deň je lyžiarom k dispozícii zaujímavý aprés ski program. Rovnako aj parkovanie bolo vyriešené k spokojnosti

lyžiarov a to novým bezplatným terasovitým ski in – ski out parkoviskom pre 350 automobilov a 10 autobusov (25.12.2021, <https://www.tmr.sk/o-nas/strediska/vysoke-tatry/>). Technické zabezpečenie strediska: 7 lanoviek a 2 vleky.

Starý Smokovec

Stredisko Starý Smokovec je na rozdiel od Tatranskej Lomnice viac zamerané na alternatívne zábavné aktivity ako je snowtubing, sánkovanie na 2,5 km dlhej sánkarskej dráhe a funtools – skifox, snowbike, snowscoot. V zimných mesiacoch sú pre lyžiarov k dispozícii lyžiarske trate s názvom Jakubkova lúka I a II. Technické zabezpečenie strediska: 2 vleky a 1 lanovka (25.12.2021, <https://www.tmr.sk/o-nas/strediska/vysoke-tatry/>).

Štrbské pleso

Lyžiarske stredisko Štrbské Pleso ocenia fanúšikovia kvalitných širokých červených zjazdoviek s najkrajšími výhľadmi. Najväčším zážitkom v tejto nádhernej lokalite je jazda lanovkou na Solisko do výšky 1840 m n.m., odkiaľ vidno krásne vysokotatranské končiare, ale i celý masív Nízkych Tatier od Kráľovej hole až po Chopok. V lokalite Štrbské Pleso ponúkame návštevníkom až 26 kilometrov bežeckých tratí a vyše 9 kilometrov ľahkých a stredne ťažkých zjazdoviek. Samozrejmosťou sú služby požičovní lyží, snowboardov a ski servisov a lyžiarskej školy pre deti a začiatočníkov. Technické zabezpečenie strediska: 3 lanovky a 5 vlekov (25.12.2021, <https://www.tmr.sk/o-nas/strediska/vysoke-tatry/>).

Vidiecky turizmus

Návrat k prírode, s možnosťou ubytovania sa vo vidieckych domoch a zariadeniach, kde je súčasťou ponuky aj možnosť stravovania alebo vykonávania rozličných aktivít spojených s pobytom na vidieku. V tomto regióne však takáto forma turizmu nemá tradíciu. Určitou formou môže byť ubytovanie na súkromí v okolitých obciach UMR a jeho blízkosti (Štrba, Šuňava, Lučivná, Mengusovce, atď.).

Iné aktraktivity

Nordic Walking centrum – Štrbské Pleso - Slovenská asociácia Nordic Walking je jediné akreditované školiace stredisko Nordic Walking na Slovensku! Pôsobí aj na Štrbskom plese a ponúka tých najskúsenejších inštruktorov, organizuje kurzy a poskytuje výučbu správnej techniky. Ponúka nasledovné trasy: Biela voda - Zelené pleso, Okruh okolo Štrbského plesa a Nového Štrbského plesa, Starý Smokovec - Hrebienok, Starý Smokovec Kyselka - chodník na Smokoveckú výhliadku, Štrbské pleso - Jamské pleso, Štrbské pleso - Popradské pleso, Tatranská Lomnica - Tatranské Matliare, Tatranská Polianka - Sliezsky dom, Tatranská Polianka - Starý Smokovec, Veľká Lomnica, okruh okolo Black Stork (30.11.2021, <http://regiontatry.creanet.sk/sport/nordic-walking/>).

Indoor a outdoor športy - AquaCity Fitnes - Poprad, Bowling - Grand Hotel Bellevue Horný Smokovec, Bowling - Hotel Atrium Nový Smokovec, Bowling - Hotel Hutník Tatranské Matliare, Bowling - Hotel Patria Štrbské Pleso, Bowling - Hotel Spolcentrum Svit, Citybowling Poprad Poprad, Delta Squash Centrum Poprad, Fitnes centrum v Grand hoteli Bellevue Horný Smokovec, Fitnes centrum v hoteli Hubert, Fitnes centrum v hoteli Solisko Štrbské Pleso, Fitness centrum - Wellness Hotel Borovica Štrbské Pleso, Horolezecká outdoor stena - Wellness Hotel Borovica Štrbské Pleso, Lezecká stena Woodrock, Mestské tenisové kurty Poprad, Motokáry Svit, Squash - Grandhotel Bellevue Horný Smokovec, Squash - Kúpele Nový Smokovec Nový Smokovec, Stienka - Bouldrová stena Tatranská Lomnica, Tenis - Hotel Poprad Poprad, Tenis - Hotel Satel, Poprad, Tenis - Hotel Sorea Titris Tatranská Lomnica, Tenis - Hotel Spolcentrum Svit, Tenis - Penzion TenisCentrum, Tenis - SPORTCENTRUM Zámoček Poprad - Matejovce (30.11.2021, <http://regiontatry.creanet.sk/sport/indoor-a-outdoor-sporty/>).

Inštitucionálna podpora cestovného ruchu

Turistické informačné centrá sú nevyhnutnou súčasťou informačného systému Slovenskej republiky. V rozvoji regionálneho cestovného ruchu hrajú dôležitú úlohu a to predovšetkým v komunikácii relevantných informácií k návštevníkovi a od návštevníka k inštitúciám, ktoré sú zodpovedné za realizáciu politiky cestovného ruchu na všetkých úrovniach (obec, región, štát). TIC má nezastupiteľnú úlohu pri vytváraní pozitívnej reputácie destinácie a vytvárania partnerstva pre rozvoj destinácie cestovného ruchu. Priamym kontaktom s návštevníkom môže bezprostredne reagovať na jeho meniace sa požiadavky a tak zhromažďovať aktuálne informácie potrebné pre zavádzanie inovácií do ponuky cestovného ruchu, čím posilní jeho konkurencieschopnosť a udržateľnosť. Činnosť turistického informačného centra má charakter verejnej služby poskytovanej na základe spoločenskej objednávky štátnej správy a informačného systému cestovného ruchu. Turistické informačné centrá pôsobiace v cestovnom ruchu majú viacero funkcií v oblasti svojho pôsobenia, ktorá je podľa Asociácie informačných centier vyjadrená nomenklatúrou štatistickej jednotky (LAU1 predtým NUTS4). Hlavné funkcie, ktoré plnia aj v regióne UMR sú propagačná, orientačná, kontrolná a substitučná. Substitučná predstavuje plnenie úlohy TIC ako samotného cieľa - predaj suvenírov, resp. organizovanie turistických aktivít (Metodická príručka pre TIC na Slovensku, 2018).

V rámci okresu Poprad sa v samosprávach UMR nachádzajú nasledovné TIC: Infocentrum Tatranská Lomnica - lanovka, Mestská informačná kancelária Poprad (Nám. sv. Egidia 43/86, Poprad), Regionálne turistické informačné centrum Spišská Belá, TIK Starý Smokovec (budova Horskej záchrannéj služby), Informačná kancelária v Tatranskej Lomnici (Budova Knihy pri hlavnej ceste) a Turistické informačné centrum Štrbské pleso.

Oblasťná organizácia cestovného ruchu Región Vysoké Tatry bola založená 19.12.2011 na základe zákona č. 91/2010 Z.z. o podpore cestovného ruchu. Zakladajúcimi členmi sú tri samosprávy – mesto Vysoké Tatry, mesto Poprad a obec Štrba a tri podnikateľské subjekty Tatry mountain resorts a.s., AQUAPARK Poprad s.r.o. a Združenie cestovného ruchu Vysoké Tatry. Členovia: Mesto Vysoké Tatry, Mesto Poprad, Obec Štrba, Združenie cestovného ruchu Vysoké Tatry, Tatry mountain resorts a.s., Aquacity Poprad s.r.o.. Predmet činnosti: Organizácia je právnickou osobou založenou na podporu a vytváranie podmienok na rozvoj cestovného ruchu s cieľom vybudovať v území pôsobnosti organizácie významnú a medzinárodne renomovanú destináciu cestovného ruchu (5.12.2021, <https://regiontatry.sk/o-nas/>).

Združenie cestovného ruchu Vysoké Tatry (ZCR VT) je dobrovoľnou, nepolitickou, záujmovou, odbornou organizáciou s pôsobnosťou v regióne Vysoké Tatry. Združuje subjekty podnikajúce v cestovnom ruchu – najmä ubytovacie zariadenia a subjekty poskytujúce služby v cestovnom ruchu ako sú požičovne, cestovné kancelárie, galérie, múzeá a reštaurácie. ZCR VT je zakladajúcim členom Oblasťnej organizácie cestovného ruchu Región Vysoké Tatry, kde zastupuje delegované právomoci svojich členov. Združenie cestovného ruchu sídli vo Vile Alica, Starý Smokovec 36 (5.12.2021, <https://www.tatry.sk/onas/>).

Stravovacie a ubytovacie zariadenia

Ubytovacie zariadenia sú v regióne rozložené nerovnomerne, z hlavným ťažiskom v meste Vysoké Tatry, v meste Poprad, čiastočne meste Svit a podtatranských obciach. Rozľahlé časti najmä na juhu územia sú takmer bez hotelových ubytovacích možností. Ubytovanie na súkromí však je k dispozícii takmer v každej obci.

Počet ubytovacích zariadení v regióne v sledovanom období sa pohybuje okolo počtu 300. Z hľadiska štruktúry sú v najväčšom počte zastúpené penzióny a hotely. Nasledujúca tabuľka prezentuje štatistiku návštevnosti v roku 2021 do septembra tohto roka, ako aj prepočítaný odhad návštevnosti za celý rok. Do septembra roku 2021 navštívilo okres Poprad 295826 návštevníkov, z čoho 53920 tvorila zahraničná klientela. Celkový podiel na návštevnosti to predstavovalo cca 18,22 %. Výsledky ovplyvnili opatrenia v nariadeniach vlády a ÚVZ.

Štatistika návštevnosti v okrese Poprad v roku 2021 v 1 - 9 mesiaci spolu										
2021 - 1. - 9. mesiac	Návštevníci spolu	Domáci návštevníci	Zahraniční návštevníci	Belgicko	Česká republika	Dánsko	Estónsko	Estónsko	Holandsko	Holandsko
Počet návštevníkov spolu	295 826	241 906	53 920	338	27 721	116	60	294	208	712
Počet prenocovaní spolu	901 463	749 074	152 389	748	86 912	207	70	687	402	1 336
Priem. počet pren. spolu	3	3,1	2,8	2,2	3,1	1,8	1,2	2,3	1,9	1,9
P. návštevníkov spolu*	394434	% zahr.	18,22							
P. prenocovaní spolu*	1201950	% zahr.	16,90							
2021 - 1. - 9. mesiac	Nemecko	Poľsko	Rakúsko	Rumunsko	Rusko	GB	Taliansko	Ukrajina	Ostatné EU štáty	Izrael
Počet návštevníkov spolu	3 517	6 588	127	244	143	450	405	639	724	1 420
Počet prenocovaní spolu	10 120	17 622	258	474	404	1 132	1 161	1 405	1 804	2 927
Priem. počet pren. spolu	2,9	2,7	2	1,9	2,8	2,5	2,9	2,2	2,5	2,1

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2021

* prepočítaný počet podľa priemernej hodnoty za 1 mesiac - na 12 mesiacov

Vývoj ukazovateľov návštevnosti rezentuje nasledujúca tabuľka. Dostupné štatistiky sú k dispozícii do roku 2016. Rok 2017 - 2019 bol určený odhadom časového radu na základe lineárnej extrapolácie. Rok 2020 nemožno z dôvodu COVID - 19 situácie odhadnúť.

Ubytovacie zariadenia											
	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*	2018*	2019*	2020
okr. Poprad											
Počet zariadení	236	223	321	314	299	321	304	313	315	318	-

Počet lôžok	14 264	14 096	15 729	16 062	16 107	16 613	15 413	15 689	15 544	15 400	-
Počet návštevníkov	376 108	390 185	429 232	458 232	426 636	502 588	575 926	-	-	-	-
Počet prenocovaní	1 230 502	1 231 150	1 344 836	1 450 433	1 364 319	1 540 921	1 780 685	-	-	-	-

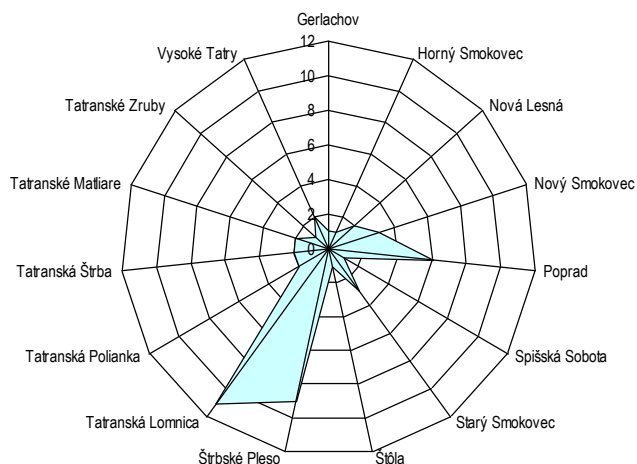
Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2021

* štatistický odhad - nedostupnosť údajov

Nasledujúca tabuľka prezentuje hotelové ubytovacie zariadenia podľa kvality poskytovaných služieb a ich lokalizácie.

Názov	kategória	Lokalizácia
Grand Hotel KEMPINSKI High Tatras	*****	Štrbské Pleso
Hotel HUBERT Vital Resort	****	Gerlachov
Grandhotel	****	Starý Smokovec
Grand hotel Bellevue	****	Horný Smokovec
Hotel SOLISKO	****	Štrbské Pleso
Grandhotel Praha	****	Tatranská Lomnica
Hotel EURÓPA	****	Poprad
AquaCity Hotel Seasons	****	Poprad
Hotel PATRIA	****	Štrbské Pleso
Wellness Hotel BOROVIKA	****	Štrbské Pleso
Hotel Kukučka	****	Tatranská Lomnica
AquaCity Hotel Mountain view	****	Poprad
Hotel CROCUS	****	Štrbské Pleso
Hotel Lomnica	****	Tatranská Lomnica
ATRIUM Hotel	***	Nový Smokovec
Hotel FIS	***	Štrbské Pleso
Hotel PALACE	***	Vysoké Tatry
Hotel VILLA SIESTA	***	Nový Smokovec
Hotel Tulipán	***	Tatranská Lomnica
Hotel SOREA URÁN	***	Tatranská Lomnica
Hotel SLOVAN	***	Tatranská Lomnica
Hotel Rysy	***	Tatranská Štrba
HOTEL SOBOTA	***	Spišská Sobota
AquaCity Hotel Riverside	***	Poprad
Hotel SOREA TRIGAN	***	Štrbské Pleso
Hotel TATRAMONTI	***	Poprad
Hotel TOLIAR	***	Štrbské Pleso
Horský hotel SLIEZSKY DOM	***	Tatranská Polianka
Hotel PALACE TIVOLI	***	Tatranská Polianka
Hotel Avalanche	***	Štôla
Hotel AMÁLIA	***	Nová Lesná
Garni Hotel Tatrys	***	Starý Smokovec
Hotel SOREA Hutník I.	***	Tatranské Matliare
Hotel SOREA TITRIS	***	Tatranská Lomnica
Hotel EUFÓRIA	***	Nová Lesná
Hotel SOREA Hutník II.	**	Tatranské Matliare
Hotel SASANKA	**	Tatranská Lomnica
Hotel Kremenec	**	Tatranská Lomnica
Hotel MORAVA	**	Tatranská Lomnica
Hotel TATRANEC	**	Tatranská Lomnica
Hotel Velický zámoček		Poprad
Hotel Sosna		Tatranská Štrba
Centrum účelových zariadení		Štrbské Pleso
Horský Hotel Hrebienok		Starý Smokovec
Horský hotel Granit a klimatické kúpele Tatranské Zruby		Tatranské Zruby
Sanatórium Tatranská Kotlina, n.o.		Vysoké Tatry
Hotel Greenwood		Nový Smokovec

Zdroj: spracované podľa <https://regiontatry.sk/ubytovanie>

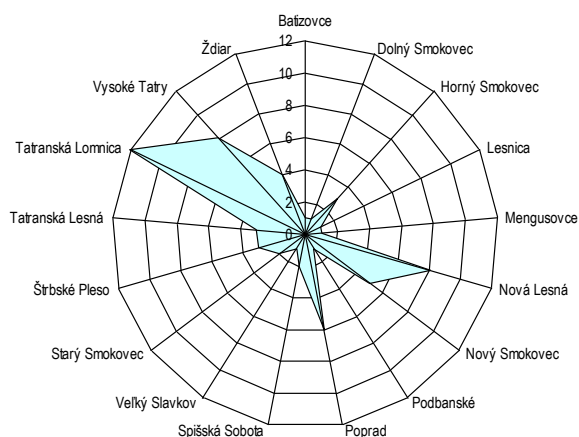

Obrázok: Početnosť hotelov v sídlach UMR a blízko alokovaných sídlach
Zdroj: vlastné spracovanie

Okrem hotelových zariadení je k dispozícii množstvo ubytovacích kapacít v miestnych penziónoch.

Názov	Lokalizcia	Názov	Lokalizcia
Apartmány Vila Grand	Nová Lesná	Penzión Snežienka	Vysoké Tatry
Centrum Pod Lesom	Dolný Smokovec	Penzión Šport	Vysoké Tatry
Gašperov mlyn	Batizovce	Penzion Tatra	Vysoké Tatry
Krejza Villa ***	Horný Smokovec	Penzión Tatrašport Žampa	Vysoké Tatry
Pension Vasko	Ždiar	Penzion Tatry	Poprad
Penzión Alex	Nová Lesná	Penzión TennisCentrum	Tatranská Lomnica
Penzión AQUALAND	Poprad	Penzión U PEJTRÍKA	Mengusovce
Penzión BĚLÍN	Tatranská Lomnica	Penzion Vesna	Nový Smokovec
Penzión Borievka	Spišská Sobota	Penzión Viktória	Ždiar
Penzión Breza	Nový Smokovec	Penzion Vila Ema	Nová Lesná
Penzion Chata Pieniny s.r.o.	Lesnica	Penzion Vila Marta	Horný Smokovec
Penzión Crystal	Nová Lesná	Penzion Vila Mery	Poprad
Penzión Encián	Tatranská Lomnica	Penzión Vila Petra Bed & Break.	Veľký Slavkov
Penzión Encián	Vysoké Tatry	Penzion Villa Gerlach	Nový Smokovec
Penzión ERIKA	Tatranská Lesná	Penzión Villa Kunerad	Starý Smokovec
Penzión Fantázia	Poprad	Penzión VOLGA	Tatranská Lomnica
Penzión FORTUNA	Spišská Sobota	Penzion Zámček Staré časy	Poprad
Penzion GABRIEL	Nová Lesná	Penzión Zora	Tatranská Lomnica
Penzion GORALTURIST	Ždiar	Slniečny dom	Vysoké Tatry
Penzión Jesenský	Tatranská Lomnica	Šport Penzión Hritz	Nová Lesná
Penzión KARPATIA	Tatranská Lesná	Súkromná ŠKOLA V PRÍRODE	Tatranská Lomnica
Penzion Koliba	Starý Smokovec	Verejnoprospešné služby	Vysoké Tatry
Penzión Kremenec **	Tatranská Lomnica	Vila Kalinčiak	Vysoké Tatry
Penzion Lesna	Tatranská Lesná	Vila Katarína	Tatranská Lomnica
Penzion Litvor 1	Štrbské Pleso	Vila Lesana	Nová Lesná
Penzion NEBESKI	Podbanské	Vila Ludmila	Tatranská Lomnica
Penzión Paula	Tatranská Lomnica	Vila Polar	Štrbské Pleso
Penzión Plesnivec	Poprad	Vila Smrek	Tatranská Lomnica
Penzión PLESO	Štrbské Pleso	Vila Tatry	Nová Lesná
Penzión Poľana	Horný Smokovec	Wellness Penzion Strachan	Ždiar
Penzión Reitmayer	Nový Smokovec	Penzión SIBÍR	Nový Smokovec

Zdroj: spracované podľa <https://regiontatra.sk/ubytovanie>

Obrázok: Početnosť penziónov v sídlach UMR a blízko alokovaných sídlach
Zdroj: vlastné spracovanie

Inou možnosťou ubytovania sú priváty. V rámci UMR sú rozmiestnené rovnomerne. V každej obci nachádzajúcej sa na úpätí Vysokých Tatier je takáto forma ubytovania k dispozícii.

Názov zariadenia	Lokalizácia
APLEND Chaty Tatry Holiday	Veľký Slavkov
APLEND Domčeky TATRY HOLIDAY	Veľký Slavkov
Chata Bernardína	Tatranská Štrba
Guest house - PAVILÓN "D"	Nový Smokovec
Privát 61	Dolný Smokovec
Privát ADA	Tatranská Štrba
Privát Čulmanová	Vysoké Tatry
Privát Gálfy	Horný Smokovec
Privát Iva	Nový Smokovec
Privát Lucia	Nová Lesná
Privát Mirka	Veľký Slavkov
Privát Pilát	Nová Lesná
Privát Vlá Marie	Vysoké Tatry
Rekreačná chata Encián	Tatranská Štrba
Rekreačná chata Plesnivec	Tatranská Štrba
Štúdio Javorinka	Tatranská Lomnica
Vila Limba	Vysoké Tatry
Vila Malá Marta	Tatranská Lomnica

Zdroj: spracované podľa <https://regiontatry.sk/ubytovanie>

Stravovanie v okrese Poprad - v okrese Poprad sa nachádza cca. 497 možností na stravovanie. Rozloženie stravovacích zariadení v jednotlivých samosprávach UMR je nasledovné: mesto Vysoké Tatry disponuje celkovo 277 stravovacími zariadeniami. V samotnom okresnom meste Poprad sa nachádza cca. 191 zariadení, v obci Tatranská Lomnica - 101, Štrbské Pleso 93, Starý Smokovec - 71, Svit - 18, Tatranská Javorina - 12, Gánovce - 11, Spišská Sobota - 7, Nová Lesná - 5. Stravovacími zariadeniami disponujú všetky hotelové zariadenia a väčšina penziónov.

Charakteristika jednotlivých samospráv z hľadiska cestovného ruchu a kultúrne historických hodnôt

Mesto Poprad so svojimi 51 000 obyvateľmi predstavuje dynamicky sa rozvíjajúce administratívne, hospodárske, kultúrne a spoločenské centrum podtatranského regiónu. Výhodná zemepisná a strategická poloha mu umožňuje všestranný rozvoj a špecifickú orientáciu na cestovný ruch, šport a na možnosti všestrannej sebarealizácie jeho obyvateľov. Mesto bohaté na históriu je hrdé i na svoju súčasnosť. Mohutný rozvoj dosiahol postupne,

predovšetkým však za posledné roky, počas ktorých prešlo nebývalým rozmachom a vytvorilo občanom podmienky na plnohodnotný kultúrny i spoločenský život. Všetky časti mesta: Spišská Sobota, Veľká, Stráže pod Tatrami, Matejovce, Kvetnica a Poprad prešli postupnou rekonštrukciou námestí, niektorých budov, chodníkov, verejných komunikácií i osvetlenia, oddychových zón, detských ihrísk a pod. Postupne boli zrealizované jednotlivé trasy cyklistických chodníkov, kruhové križovatky, viacúčelová športová hala Aréna Poprad, ale aj ďalšie investície menšieho či väčšieho rozsahu. Mesto pripravuje zásadnú rekonštrukciu medzikostolia, fontány a jej okolia. Pokračovať sa bude v rozširovaní siete detských a športových ihrísk, oddychových zón, pripravuje sa vybudovanie cyklistického chodníka do Vysokých Tatier - Starého Smokovca (29.11.2021, <https://www.poprad.sk/stranka/zakladne-informacie>). Mesto Poprad v lete ponúka pestrý kultúrny program, pravidelné podujatia a festivaly medzinárodného významu, nákupné možnosti, ako aj atraktívne body záujmu ako napr. Sobotské námestie, galériu, múzeum a podobne. Poprad je turistickým centrom predovšetkým vďaka okolitým prírodným bohatstvám v 4 národných parkoch, vďaka veľkému termálnemu aquaparku prevádzkovanému celoročne ako aj vďaka bohatej histórii regiónu Spiš a množstvu pamiatok. Pre turistov je skvelým východiskovým bodom predovšetkým pre dobrú dopravnú dostupnosť do celého okolia (29.11.2021, <https://www.visitpoprad.sk/kam-na-vylet-v-lete/>). Súčasný Poprad vznikol pripojením Spišskej Soboty (1946), Veľkej (1960), Stráží pod Tatrami a Matejoviec (1974). Letisko Poprad – Tatry využívajú okrem lietadiel vnútroštátnej a medzinárodnej leteckej dopravy aj vrtuľníky horskej služby pri záchranných akciách vo Vysokých Tatrách. Historické centrum Popradu tvorí vretenovité Námestie sv. Egídia, ktoré ohraničuje radová zástavba prevažne barokových a klasicistických domov z 18. a 19. storočia. Dominantou námestia je ranogotický rímskokatolícky kostol sv. Egídia z 13. storočia. V Spišskej Sobote možno obdivovať neporušené stredoveké námestie, farský kostol sv. Juraja, ktorého hlavný oltár sv. Juraja z roku 1516 je zdobený sochami z dielne Majstra Pavla z Levoče. Viac informácií o meste nájdete na oficiálnych internetových stránkach mesta Poprad.

Mesto **Svit** sa nachádza v prírodne hodnotnom prostredí. Z dvoch tretín jeho obvodu je lemované horami. Z južnej strany je to horský masív Baba a zo západnej strany Bôrik. Hlavný rozvoj rekreácie a športu je situovaný vo východnej časti mesta v pobrežnej časti údolnej nivy rieky Poprad v treťom, piatom a šiestom urbanistickom obvode. Ide o urbanistický súbor zahŕňajúci jestvujúci športový areál pozostávajúci z futbalového štadióna a krytej plavárne, mestský park s vybavenosťou a navrhovaný areál športovej vybavenosti a vybavenosti cestovného ruchu s mestským parkom v piatom urbanistickom obvode. Urbanistickou osou predmetného územia je rieka Poprad. Uvedená jestvujúca a navrhovaná vybavenosť ju lemuje z oboch strán. Prírodnou dominantou územia je horský masív Bútovej a Bôru, v ktorého úbočiach orientovaných na sever ku mestu je navrhovaná sánkarská dráha. Táto športová vybavenosť súvisí v širších náväznostiach so športovou vybavenosťou regiónu horného Popradu a Vysokých Tatier. Ide o nadregionálny význam športového zariadenia. Nábřežím rieky Poprad je trasovaný cyklistický chodník prepájajúci Poprad – Svätý – Lopušnú dolinu a dolinu Vápenica. Z hľadiska širších náväzností je mestský areál športu a cestovného ruchu v návrhu dopravne prepojený s navrhovaným regionálnym parkom oddychu mesta Poprad, ktorý je v ÚPN – mesta Poprad situovaný medzi Popradom, Spišskou Teplicou a Svitom. Novonavrhované obytné súbory, ale aj súbory výroby a služieb, rekreácie a športu sú vzájomne prepojené parkovou, lesoparkovou a izolačnou zeleňou, ktorá obsahuje systém peších trás, cyklotrás a doplnkovú vybavenosť. Takto je mesto prepojené aj s okolitou voľnou krajinou, čo zvyšuje kvalitu bývania v meste (ÚPN, 2007, 2008, 2018).

Mesto **Vysoké Tatry** - sú spolu s Kežmarkom, Popradom a Zakopaným prirodzeným centrom turistického ruchu v pohorí Vysoké Tatry. Celé sa nachádza na území TANAP-u, vo Vysokých a Belianskych Tatrách, v severozápadnej časti Spiša. Vysoké Tatry sú spojené Cestou Slobody, vedúcou od Podbanského do Tatranskej Kotliny. Tatranská električná železnica (TEŽ) spája Tatranskú Lomnicu s Vyšnými Hágami a pokračuje až do Štrbského Plesa (miestna časť Štrby). Cez Starý Smokovec TEŽ pokračuje do Popradu, odkiaľ je možné ďalej sa prepraviť železnicou, cestou či letecky. Z jednotlivých tatranských osád sa dajú podniknúť vysokohorské túry po vyznačených chodníkoch do jednotlivých dolín či na štíty Tatier. Tatranské chodníky sú od 15. novembra do 1. júna uzavreté. V zime sú Vysoké Tatry centrom zimných športov. Zjazdovky sa nachádzajú na Starom Smokovci (Jakubkova lúka, Hrebienok), v Tatranskej Lomnici (Jamy, Lomnické Sedlo, najvyššie položená zjazdovka na Slovensku, s možnosťou lyžovať niekedy až do mája). Upravované bežecké trate sa nachádzajú v Tatranskej Lomnici. V Starom Smokovci sa nachádza kino Kriváň. V Tatranskej Lomnici je kino Tatry. V Tatranskej Lomnici sa nachádza Múzeum Tatranského národného parku. Okrem zimných športov a letnej turistiky sa na území mesta nachádza niekoľko sanatórií poskytujúcich kvalitnú liečbu pľúcnych chorôb (Vyšné Hágy), alebo rekonvalescentnú liečbu (Dolný Smokovec, Nová Polianka, Tatranská Polianka) alebo kúpeľnú liečbu (Kúpele

Nový Smokovec a Kúpele Tatranské Matliare). Kúpele Nový Smokovec sú taktiež klimatické kúpele. Vďaka čistému vzduchu a okolitým horám (aj keď po kalamite 19. novembra 2004 narušených) sú ideálne na liečenie niektorých chorôb vyvolaných poruchami metabolizmu a žliaz s vnútornou sekréciou ako aj chorôb dýchacích ciest ako je napr. astma či chronická bronchitída či liečbu pľúc poškodených rôznymi plynmi. Matliare sú vojenskými klimatickými kúpeľami, svoje služby poskytujú však aj verejnosti. Matliare ležia neďaleko Tatranskej Lomnice v smere na Tatranskú Kotlinu, sú obklopené horami, vďaka čomu sú ideálnym miestom na liečbu ochorení dýchacieho systému. Okrem týchto atrakcií je možno v meste navštíviť aj historické kostoly a kalvárie (v roku 2015 bola dokončená kalvária na Peknú vyhladku, v katastri osady Starý Smokovec) (30.11.2021, [https://sk.wikipedia.org/wiki/Vysok%C3%A9_Tatry_\(mesto\)\)](https://sk.wikipedia.org/wiki/Vysok%C3%A9_Tatry_(mesto)))).

Batizovce ležia v Popradskej kotline priamo pod Vysokými Tatrami, v nadmorskej výške 756 m n. m. Obcou preteká Batizovský potok. Batizovce sú lokalizované na cestnej spojnici Svit (1,5 km na juh) - Tatranská Polianka (6 km na sever). Obec ďalej susedí s Mengusovcami a Štôlou na západe, Gerlachovom na severe a Popradom na východe. Dominantami tejto podtatranskej obce sú evanjelický kostol (z roku 1791) a neskororománsky kostol postavený v polovici 13. storočia. Na juhozápade obce sa nachádzajú ložiská štrkopieskov. Intenzívna ťažba začala po roku 1930 a podnik Štrkopiesky funguje dodnes. Na mieste ťažby dnes nájdete zatopené umelé jazerá - bagrovisko. V obci fungujú viaceré ubytovacie zariadenia, slúžiace pre turistov navštevujúcich podtatranský región (30.11.2021, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Batizovce>).

Obec **Gánovce** má vhodné podmienky pre turistiku v atraktívnom prírodnom prostredí. Možnosti využitia miernejších terénov v okolitých lesoch sú široké. Obyvatelia obľubujú prechádzky k prameňom, k tzv. „gejzíru“ nachádzajúcemu sa na katastri susednej obce Hozelec, k blízkemu prírodnému útvaru pomenovanému „Biela skala“. Okolitá príroda poskytuje ideálne prostredie na terénnu cyklistiku, turistiku, beh, bežkovanie v zime. Najvyšším bodom katastra obce je bod Zámčisko (921 m n. m.), ktoré je historickým náleziskom tzv. „Popradského hradu“. Odtiaľ sú výhľady na Poprad, Tatry, Podtatranskú kotlinu, Hornádsku kotlinu a okolité obce, Kráľovu hoľu. Cyklistická trasa do Slovenského raja vedie popri železničnej trati pod lesom Kozích chrbtov, resp. opačne s napojením na mestskú časť Popradu Kvetnica, či Starý Juh. Snahou obce je zaradiť trasu do Popradu existujúcou zaužívanou cyklotrasou do Kostrovej siete cyklistických trás Prešovského samosprávneho kraja. Obec má výhodnú polohu, nakoľko v okruhu niekoľkých kilometrov sa nachádzajú až 4 národné parky. Významným miestom v tejto podtatranskej obci je lokalita Hrádok, ktorá je bez prehánania jedným z najvýznamnejších paleontologických nálezísk na svete. V 20. rokoch 20. storočia, keď sa tu ťažil vzácny druh vápenca, travertín, objavil strelmajster Koloman Koky medzi kamením odliatok mozgu pravekého človeka Homo neanderthalensis, teda neandertálc (PHRSR, 2021).

Obec **Gerlachov** leží v Popradskej kotline na južnom úpätí Vysokých Tatier. Podľa nej je pomenovaný najvyšší vrchol Karpát Gerlachovský štít. Nachádzajú sa tu zvyšky ranogotického kostola z 13. stor. Klasicistický ev. a. v. kostol je z roku 1799. V obci je základná škola pre 1-4. roč. a materská škola. Pôsobí tu Telovýchovná jednota Tatran Gerlachov. Každoročne sa tu uskutočňuje turistický lyžiarsky pretek Memoriál 24 padlých hrdinov (pochovaných na miestnom cintoríne) a Horský kros Gerlach s medzinárodnou účasťou, ktorý vedie z Gerlachova na Sliezsky dom. V obci sa nachádza 4-hviezdičkový hotel, v ktorého areáli sa nachádza apartmánová vila, reštaurácia, jazierko s rybami, viacúčelový tenisový kurt, detské ihrisko, prírodný krb s posedením a relaxačné centrum (30.11.2021, https://www.slovensko.sk/sk/lokality/_9838b0ba-0d40-42ae-99e5-bbf599faa30f).

Kedysi prevažne nemecká obec – Grossschlagendorf – **Veľký Slavkov** je dnes modernou obcou a svojou polohou sa stáva ideálnym východiskom pre návštevníkov Vysokých Tatier. Turistom ponúka ubytovanie a stravovanie v útulných penziónoch a rekreačných zariadeniach, ale aj v súkromí. Dostupnosť Vysokých Tatier je zabezpečená Tatranskou elektrickou železnicou, osobnou i autobusovou dopravou. Blízkosť Popradu, medzinárodného letiska Poprad – Tatry a železničnej stanice zaručuje výbornú dostupnosť. Iba na skok od Veľkého Slavkova sa nachádzajú aj významné historické pamiatky v Poprade – Spišskej Sobote, Kežmarku či Levoči. Relaxovať môžu návštevníci Veľkého Slavkova okrem nádhornej prírody Vysokých Tatier i v Belianskych Tatrách, Slovenskom raji aj v neďalekom Aquacity a v lyžiarskych a turistických strediskách (10.11.2021, <https://www.velkyslavkov.sk/obec-2/historia/>).

Obec **Nová Lesná** má dlhodobú históriu v oblasti cestovného ruchu. Obyvatelia Za 1. ČSR sa venovali aj práci v tatranských podnikoch cestovného ruchu. V posledných desaťročiach výrazne vzrástla rekreačná funkcia obce.

Rím. kat. kostol Zvestovania Pána, pôvodne gotický z polovice 13. stor., bol v roku 1815 klasicisticky prestavaný. Ev. a. v. klasicistický z roku 1792 po požiari obnovili v roku 1859. Pravidelným podujatím je Memoriál Jána Stilla - beh do vrchu z Novej Lesnej na Hrebienok. Sú tu vyznačené cykloturistické a lyžiarske bežecké trasy, lyžiarsky vlek pre začiatočníkov (30.11.2021, https://www.slovensko.sk/sk/lokality/_29b7e5d4-34cd-49f3-a3bc-82e3b9bcaa36).

Zhrnutie problémov a pozitív

pozitíva	problémy
vysoký potenciál súčasný aj historický pre rozvoj cestovného ruchu a rekreácie hlavne v centrách cestovného ruchu Vysokých Tatier a Popradu,	Opatrenia ÚVZ zabraňujúce aktuálnemu rozvoju cestovného ruchu na území UMR, obmedzenie zahraničnej klientely
pamiatková rezervácia Spišská Sobota ,	Nedostatočná ponuka doplnkových služieb cestovného ruchu v nevhodnom počase a mimo hlavnej sezóny vo Vysokých Tatrách
potenciál pre rozvoj rôznych druhov cestovného ruchu (rekreačný a športový, kultúrno-poznávací, vidiecky turizmus a agroturistika, kongresový)	nízky podiel pobytovej turistiky v meste Poprad, Svit, vysoký podiel jednodňovej,
existencia Informačných centier hlavne vo Vysokých Tatrách a meste Poprad	vysoká závislosť zamestnanosti na niektorých zamestnávateľoch
bohatá história ochrany prírody prezentovaná aj prostredníctvom múzeí	problémom je úprava verejných komunikačných priestorov, nevyužívané, opustené objekty, areály a zariadenia, chýbajúce pešie väzby medzi hlavnými strediskami
prítomnosť unikátnych prírodných atrakcií TANAPu,	Nevyhovujúca kvalita hlavných doravných tepien II triedy vo Vysokých Tatrách
množstvo kultúrno-spoločenských podujatí hlavne v okresnom meste Poprad,	Potrebné riešenie problému parkovania v celom regióne Vysokých Tatier,
zimné aktivity viazané na zjazdové lyžovanie a bežecké lyžovanie vo Vysokých Tatrách, Poprade, Svite a blízkej Lopošnej doline,	Niekedy nesystémová a životné prostredie ohrozujúca výstavba
Dopravná dostupnosť - D1, letisko Poprad, železničná doprava,	vysoká závislosť regiónu z príjmov cestovného ruchu
Letné aktivity viazané na vodné plochy štrkovísk, kúpanie, slnenie a pohybové aktivity v tunajších strediskách,	nedostatočne uplatnený integrovaný prístup k ponuke služieb cestovného ruchu - vysoká miera podnikateľského individualizmu
Existencia chránených území nielen v podobe NP Vysoké Tatry	Hrozba statusu Vysokých Tatier ako primárne prírodnej a kultúrno historickej atraktivity - veľký počet nevhodne alokovaných komerčných aktivít bez dušebnej väzby na toto unikátne prostredie (púťové atrakcie spojené skôr s jarmokmi ako národným parkom)
kúpeľnícke tradície - existujúce klimatické kúpele	Nedostatočná kapacita tatranskej železnice častokrát odrádza k využívaniu tejto ekologickej formy dopravy,
svetovo významná kultúrno - historická hodnota mesta Poprad, Spišská Sobota	Nedostatočné využívanie a prepojenie potenciálu okresného mesta Poprad ako nadväzujúcej ponuky cestovného ruchu - hlavne cez Aquacity Poprad
vysoká návratnosť turistov do mesta Poprad a regiónu Vysokých Tatier	Slabé vnímanie mesta Svit ako doplnkovej ponuky - vnímanie primárne ako centra priemyselnej výroby,
sústredenosť výrobných aktivít, prevádzkových a skladových areálov v jednej lokalite Popradu, v meste Svit	Vnímanie ostatných samospráv v UMR primárne ako možnosti výhodnejšieho ubytovania bez vnímania ich vlastnej kultúrno historickej hodnoty a doplnkovej destinácie cestovného ruchu plniacu integrovaný celok s TANAPom
Vybudovaná sieť Tatranskej železnice zabezpečujúcej dostupnosť jednotlivých stredísk a okresného mesta ekologickou formou dopravy	
cesty II triedy prepájajúce lokality na úpätí Vysokých Tatier s okolitým regiónom	
veľký počet atrakcií cestovného ruchu na pomerne malom území - chránené prírodné prostredie, historické pamiatky, bežkárské a cyklistické trasy, zjazdové lyžovanie, aquaparky, wellness, kúpele,	
Vybudovaná sieť prepojených cyklotrás s rôznou obtiažnosťou	
Dobrá ponuka ubytovacích služieb pre náročnejšiu ako aj menej náročnú klientelu (mimo hlavných centier cestovného ruchu)	

Veľký potenciál krajiny, ktorý obsahuje legislatívne chránené prvky v krajine obsahuje zaujímavé atraktivity, ktoré sú sprístupniteľné pre návštevníkov Tatranského regiónu v rámci cestovného ruchu. V rámci týchto atrakcií je v súčasnosti ponuka a záujem o takmer všetky športové a kultúrne atraktivity. Z hľadiska CR je významnou atraktivitou príroda Vysokých Tatier ale aj v nadväznosti na ďalšie zaujímavé lokality Slovecký raj a oblasť Zamaguria. Rôda v rámci UMR poskytuje komplex rôznych atrakcií zahŕňajúcich doliny, tatranské štíty, vodopády a vodné plochy v podobe Tatranských plies, ktoré predstavujú najnavštevovanejšiu atraktivitu, pričom sú len čiastočne prispôsobené pre zvýšenú letnú návštevnosť. Krajina v regióne UMR svojou rozmanitou štruktúrou a rozvinutou cestnou sieťou poskytuje možnosti pre letné a zimné športové aktivity. Z hľadiska využiteľnosti krajiny pre CR je možné konštatovať, že región svojím veľkým, aj rozvinutým potenciálom atrakcií, je oprávnené zaradiť z hľadiska regionalizácie CR do najvyššej kategórie regiónov s medzinárodným významom. Úprava atrakcií na produkty CR je prvotnou aktivitou, keď poradie by malo vychádzať z požiadaviek návštevníkov, ktorých počty sú už dnes známe a umožnia operatívnu tvorbu produktov CR.

Reálnu súčasnú slabú situáciu reprezentuje štruktúra ubytovacích zariadení z ktorých väčšina bola postavená za posledných 30 rokov a sú cielene pre návštevníkov s vyššou solventnosťou. Úroveň komfortu týchto zariadení zodpovedá záujmu návštevníkov, ale aj ponuke ubytovania a ponuke služieb, ktoré zodpovedajú vyššiemu slovenskému priemeru. Veľkú časť návštevnosť tvoria jednodňoví príp. víkendoví - dochádzajúci návštevníci, čo sa odráža aj na priemernej renocovanosti v tomto regióne. V priebehu roka sa dominantne návštevnosť sústreďuje do letných mesiacov, keď hlavným dôvodom návštevy je príroda - plesá, štíty a tatranské doliny, ktoré sú v zimnom období zväčša uzavreté. Kultúrne pamiatky tohto regiónu predstavujú len doplnkovú ponuku a cieľ cestovného ruchu. Zo zimných aktivít má dominantnú návštevnosť zjazdové lyžovanie v hlavných centrách ako Štrbské Pleso, Tatranská Lomnica, alebo Starý Smokovec. Lokálnu úlohu zohráva stredisko v Lopusnej doline. Dôležité je aj bežkárské lyžovanie hlavne v nižších nadmorských výškach. Z ekonomického hľadiska by malo byť však dominantné zjazdové lyžovanie, už aj preto, lebo má komerčný efekt a zamestná väčší počet pracovníkov. Stav cestovného ruchu odzrkadľuje vo veľkej miere individuálny prístup pri usmerňovaní vývoja tohto najperspektívnejšieho a najdominantnejšieho odvetvia v UMR a regióne.

Špecifiká cestovného ruchu v UMR okres Kežmarok

Okres Kežmarok sa v zmysle územnej rajonizácie cestovného ruchu so svojim katastrálnym a záujmovým územím nachádza v oblasti Tatranskej. Z hľadiska sezónnosti je táto oblasť hodnotená ako celoročne využíateľná, najmä pre krátkodobý, ale aj dlhodobější rekreačný pobyt hlavne vo väzbe na prítomnosť Vysokých Tatier. Všeobecne má predpoklady pre aktivity pešej turistiky, cykloturistiky, zimných športov, športového rybolovu a kúpeľnej liečby. Špecificky kežmarské rekreačné predpoklady vyplývajú z fenoménu historického mesta so súborom jeho pamiatkových hodnôt (architektúra, umenie, pamiatky), kvalitného prírodného prostredia, turistických možností, dobrých snehových podmienok, územnej polohy a vzájomných priestorových väzieb s inými rekreačnými celkami (najmä Vysoké Tatry, Poprad, Pieniny, Slovenský raj a Levočské vrchy), a jestvujúcej rekreačnej infraštruktúry. Mesto má prirodzené predpoklady pre rozvoj rôznorodých letných a zimných rekreačných a športovo - rekreačných aktivít, pre poznávaciu turistiku a pešiu turistiku, ale aj pre rekreačný pobyt rehabilitačného a klimaticko - liečebného charakteru. Pre primerané využitie jeho kultúrno - historického potenciálu je potrebné zachovanie a zveladenie jestvujúcich hodnôt a ich účinná prezentácia pre poznávaciu turistiku. K jestvujúcim a všeobecne uznávaným hodnotám, reprezentovaným najmä historickým jadrom mesta je potrebné priradiť využitie historických hodnôt.

Okres Kežmarok sa javí perspektívnym vzhľadom k rozvoju cestovného ruchu, ktorý sa orientuje predovšetkým na historické a prírodné danosti okresu. Najnavštevovanejšie sú Pieniny a atrakciou je splav Dunajca na pltiach. Spišská Magura ponúka nenáročné túry s peknými výhľadmi na Tatry, Vrbov láka minerálnymi kúpaliskami. Z kultúrohistorických pamiatok je potrebné spomenúť mestskú pamiatkovú rezerváciu Kežmarok, ale aj množstvo gotických kostolov umiestnených skoro v každej obci. Národnou kultúrnou pamiatkou je Červený Kláštor. V rázovitých obciach (napr. Osturňa) sa zachovali bohaté pozostatky ľudovej architektúry a zvykov (30.11.2021, https://www.slovensko.sk/sk/lokality/_6654d2ba-892a-4ae3-9d1f-d491e429c081).

Do okresu patrí územie národného parku Pieniny. Mnoho ľudí si ich spája práve s atrakciou splavovania Dunajca na pltiach. Toto územie sa však nachádza mimo územia UMR. V rámci integrovaného prístupu bude však potrebné vytvárať vzájomné väzby aj na tieto okolité atraktivity. Trasa vedie najväčším kaňonom v Strednej Európe - kaňonom rieky Dunajec - z prístaviska plti Majere-Kvašné lúky do Lesnice a z prístaviska Červený Kláštor do Lesnice. V objekte Červeného Kláštora bolo zriadené múzeum. Priamo uprostred malebnej horskej prírody Pienin sa nachádza obec Osturňa – skvost tradičnej goralskej ľudovej architektúry. V malebnej dedinke akoby zastal čas, dodnes tu miestni obyvatelia nosia kroj (30.11.2021, <https://www.po-kraj.sk/sk/fakty/zakladne-informacie/okresy/kezmarok/>).

Horská turistika

Horská turistika v tejto časti UMR okresu Kežmarok sa viaže primárne na oblasť Belianskych Tatier a Spišskú Maguru.

Pohorie je významnou krasovou oblasťou. Z množstva jaskýň je turisticky sprístupnená Belianska jaskyňa nad osadou Tatranská Kotlina. Z osady je vhodný prístup aj k jedinej horskej chate v Belianskych Tatrách, chate Plesnivec (1290 m) pod Bujačím vrchom. Pohorie nezdobí žiadne pleso, no napriek tomu je považované za najkrajšiu a prírodne najbohatšiu časť Tatier. Výživné vápenaté pôdy tu na rozdiel od Vysokých Tatier ponúkajú oveľa rozmanitejšiu kvetenu. Za všetky druhy spomeňme najtypickejší kvet - plesnivec alpský (*Leontopodium alpinum*) (30.11.2021, <http://www.beliansketatry.com/>).

Belianske Tatry – nenáročná turistika

Belianska jaskyňa

Monkova dolina a Skicentrum Strednica 8km, ↗400m, 3hod

Ski Monkova dolina

Chata Plesnivec z Tatranskej Kotliny 10km, ↗560m, 4hod

Javorová dolina

Bielovodská dolina 7km, ↗50m, 2hod

Ždiar – Spišská Magura – Bachledova dolina – Ždiar 11km, ↗259m, 3:25

Strednica – Monkova dolina – Tatranská kotlina 12km, ↘330m, 3:15

Belianske Tatry – náročná turistika

Ždiar – Široké a Kopské sedlo – Tatranská Javorina 17km, 11071m, 6:35
 Lysá Poľana – Poľský hrebeň – Sliezsky dom – Starý Smokovec 23km, 11166m, 8:30
 Lysá Poľana – Zbojnická chata – Priečne Sedlo – Tatranská Javorina 32km, 11852m, 12hod
 Tatranská Javorina – Kopské sedlo – Veľké Biele pleso – Chata Plesnivec – Tatranská kotlina 19km, 11901m, 7hod
 Ždiar – Kopské sedlo – Chata Plesnivec – Tatranská kotlina 19km, 11185m, 7:35
 Ždiar – Kopské sedlo – Zelené pleso – Veľká Svišťovka – Zamkovského chata – Starý Smokovec 25km, 11684m, 10:30
 Ždiar – Kopské sedlo – Zelené pleso – Biela voda 19km, 11129m, 7:30 (30.11.2021, <https://tipnatrip.com/belianske-tatry/>)

Špecifickou oblasťou horskej turistiky sú náučné chodníky. V rámci UMR je vybudovaných niekoľko:

Náučný chodník **Lesoparkom Sever Kežmarok** - Východisko: Kežmarok, Sídliisko Sever, Trasa: Kežmarok, Sídliisko Sever, Penzión Andrea – Lesopark Sever – bývalý Hotel Štart – Penzión Andrea. Dĺžka, prevýšenie: 2,4 km, prevýšenie 100 m. Čas prechodu: 1,5 h. Počet zastávok: 11. Náročnosť: nenáročná trasa. Zameranie chodníka: prírodovedné, historické, environmentálne. Typ chodníka: samoobslužný, obojsmerný, okružný, peší, celoročný. Nadväznosť na turistickú značku: nie je. Rok otvorenia: 2017. Aktuálny stav: Informačné panely sú v dobrom stave (30.11.2021, <http://naucechodniky.eu/naucny-chodnik-lesoparkom-sever-kezmarok/>).

Náučný chodník **Belianske lúky** - Prístup: Tatranská Kotlina a 4 km po cyklosteze, resp. Spišská Belá a 6,5 km po cyklosteze. Východisko: Spišská Belá, cykloodpočívadlo pri horárni Šarpanec. Trasa: Spišská Belá, Šarpanec – k okraju NPR Belianske lúky. Dĺžka, prevýšenie: 0,8 km, prevýšenie 0 m. Čas prechodu: 1 h. Počet zastávok: 7. Náročnosť: nenáročná trasa. Zameranie chodníka: prírodovedné, ochranné. Typ chodníka: samoobslužný, liniový, obojsmerný, peší, celoročný. Nadväznosť na turistickú značku: čiastočné prepojenie so značenou cyklotrasou. Rok otvorenia: 2009. Aktuálny stav: Informačné panely sú v relatívne dobrom stave. Drevený chodník na niektorých miestach vyžaduje rekonštrukciu vzhľadom na spráchnivené časti konštrukcie (2019) (30.11.2021, <http://naucechodniky.eu/naucny-chodnik-belianske-luky/>).

Astronomický náučný chodník **Stará Lesná**. Prístup: Stará Lesná, rekreačné stredisko / TEŽ Stará Lesná a 1,7 km pešo juhovýchodným smerom po ceste na Starú Lesnú. Východisko: Stará Lesná, Astronomický ústav SAV, Observatórium Stará Lesná. Trasa: Stará Lesná, v areáli Observatória Stará Lesná Astronomického ústavu SAV. Dĺžka: 0,5 km. Čas prechodu: 1 h. Počet zastávok: 13. Náročnosť: nenáročná trasa. Zameranie chodníka: prírodovedné, astronomické. Typ chodníka: samoobslužný, okružný, obojsmerný, peší, celoročný. Nadväznosť na turistickú značku: nie je. Rok otvorenia: 2011. Aktuálny stav: Väčšina informačných panelov je v dobrom stave (30.11.2021, <http://naucechodniky.eu/astronomicky-naucny-chodnik-stara-lesna/>).

Poznávací turizmus - historické dedičstvo

Do časti poznávací turizmus - historické dedičstvo sú zaradené hlavne pamiatky okresného mesta **Kežmarok**. Kežmarok. **Je historické centrum regiónu Spiš**. Medzi najznámejšie pamiatky mesta zaraďujeme neskorogotickú baziliku sv. Kríža, ktorá patrí najväčšie a najkrajšie gotické pamiatky na Spiši. Najstaršie kamenné časti kostola sú z pol. 13. stor. Dnešná podoba stavby pochádza z veľkolepej gotickej prestavby v r. 1444 až 1498. Interiér kostola je prevažne gotický – bočné oltáre, krstiteľnica, stallum. Z r. 1518 pochádza renesančná lavica pod veľkým chórom, kde sedela mestská rada s richtárom. Medzi najvzácnejšie časti patrí ukrižovaný Kristus z hlavného oltára, ktorý pochádza z dielne Majstra Pavla z Levoče. Pred kostolom sv. Kríža je samostatne stojaca veža – Zvonica z roku 1591, ktorá je výnimočne krásnou renesančnou zvonnicou na Spiši. V meste sa nachádza drevený evanjelický artikulárny Kostol Najsvätejšej Trojice, ktorý je od 7. júla 2008 zapísaný do **Zoznamu svetového kultúrneho a prírodného dedičstva UNESCO**. Kostol je postavaný v slohu ľudového baroka. Mohutná maľovaná klenba sa opiera o štyri točité stĺpy a obvodové múry. Na prízemí a šiestich chóroch je miesto pre vyše 1500 ľudí. Po generálnej oprave v roku 1996 sa stal kostol opäť bohoslužobným stánkom kežmarskej ev. a. v. cirkvi. Nový evanjelický kostol je postavený v eklektickom štýle so zaujímavými orientálnymi prvkami. Nachádza sa v ňom **Mauzóleum Imricha Thökölyho**, majiteľa hradu a bojovníka za náboženskú slobodu v časoch reformácie. Nenápadná budova v jeho blízkosti – **Lýceum** – je v nej umiestnená najväčšia školská historická knižnica v strednej Európe. Knižnica má 150 000 zväzkov kníh, z toho 2 600 kníh zo 16. storočia. V lýceu v Kežmarku pôsobili vyučujúci a študovali žiaci z celej strednej Európy – mnohí z nich sa stali významnými slovenskými, nemeckými, maďarskými a či srbskými umelcami, vedcami, politikmi. **Kežmarský hrad** patrí k typu tzv. mestských hradov, bol postavený priamo na území mesta, aby ho bránil pred prípadnými nepriateľmi. Spája sa s menom rodiny Zápoľských. Prvá písomná správa o hrade je z roku 1463. V roku 1528 prevzala hrad do svojho majetku rodina Lasky. Beata Laska r. 1565 podnikla prvý známy výlet do Vysokých Tatier. Keďže tam šla bez svojho manžela, bola za túto trúfalosť roky väznená v jednej z hradných veží. V roku 1579 sa dostal do rúk rodiny Thököly. Jej štyri generácie sídlili v Kežmarku do roku 1684 a s nepriateľstvom tejto rodiny s mestom Kežmarok súviseli boli pouličné boje, prepady i zákerné vraždy. Posledným vlastníkom hradu bol Ferdinand Rueber, od ktorého v roku 1702 kúpilo mesto hrad do svojho vlastníctva. V druhej polovici 19.

storočia sa objavili prvé snahy o opravu hradu a zriadenie múzea v ňom, no k uskutočneniu tejto myšlienky došlo až v 20. storočí. Prvé expozície tu boli otvorené v roku 1931. V súčasnosti sú v ňom sprístupnené historické expozície, dokumentujúce vývoj Kežmarku a okolia. **Samostatná expozícia predstavuje praveké a stredoveké osídlenie Kežmarku**, vývoj mesta v 13. až 19. storočí, Kežmarský strelecký spolok, Spolok spišských lekárov a lekárníkov, MUDr. Vojtecha Alexandra – zakladateľa röntgenológie v Uhorsku, dejiny Kežmarku v 19. a 20. storočí, historické portréty zo zbierok múzea, vzťah Kežmarčanov k Vysokým Tatrám, Rodina Thököly, Židovská komunita v Kežmarku. Prehliadka areálu hradu je spojená s návštevou hradnej kaplnky a vyhladkovej veže. Starý trh je jedna z najstarších kežmarských ulíc. Základy väčšiny domov pochádzajú z 13. storočia a vo viacerých sa nachádzajú náznaky tzv. vežových domov. Na hornom i dolnom konci ulice sú typické spišské remeselné domy. **Múzeum** – expozícia meštianskej bytovej kultúry. Pôvodne goticko-renesančný dom patril v 17. storočí rodine zlatníka Daniela Haltza, o čom svedčí stropný trám z roku 1698 s vyrezávanými iniciálkami DH a rezbou kalicha – znaku zlatníkov. V roku 1994 v nej otvorili **expozíciu meštianskej bytovej kultúry**, ktorá predkladá obraz o vývoji spišského meštianskeho nábytku od konca 17. stor. po začiatok 20. stor. **Jeruzalemský vrch** (702 m n. m.). Jedna z významných archeologických lokalít v meste nesie mnoho známk pravekého osídlenia. Bádania tu našli veľké množstvo zlomkov grafitových a hlinených nádob. Územie je športovo-oddychovou zónou pre obyvateľov Kežmarku. **Kaštieľ Strážky**. Národná kultúrna pamiatka nachádzajúca sa v Spišskej Belej v miestnej časti Strážky. Je skvostom renesančnej architektúry na Slovensku. V kaštieli sa nachádzajú expozície **Slovenskej národnej galérie**: v parku je nainštalovaná expozícia plastiky, v kaštieli sú okrem zbierky historickej knižnice a mobiliára kaštieľa aj expozícia Ladislav Mednyánszky a Strážky a expozícia Portrét 17. - 19. storočia na Spiši (30.11.2021, <http://naucechodniky.eu/naučný-chodník-lesoparkom-sever-kezmarok/>).

Pobyt/rekreácia pri vode, vrátane termálnej

Do tejto časti sú zaradené príklady atrakcií, ktoré sú zamerané na pobyt alebo rekreáciu pri vode. Patria tu najmä tunajšie aquaparky a prírodné / umelé vodné plochy. Cieľová skupina sú jednoduchí i viacdňoví rekreanti všetkých vekových skupín. Návštevnosť otvorených vodných plôch (najmä v okolí mesta Svit) na účely rekreácie pri vode je najmä v letných mesiacoch, návšteva termálnych parkov je možná celoročne.

Kúpalisko Kežmarok - Areál Letného kúpaliska tvorí detský bazén s plochou 36 m², hĺbkou 0,4 m a teplotou vody 35 °C, veľký bazén s plochou 628,5 m², hĺbkou 1,4 m a teplotou vody od 20 °C do 28 °C, bufet s dennou prevádzkou od 09:00 do 19:00 a detské ihrisko. (30.11.2021, <https://www.kezmarok.sk/organizacie/letne-kupalisko/>).

Malý vodný park s rozlohou 7 500 m² sa nachádza v dedine **Velka Lomnica**, obklopený malebnými pohorím Vysoké Tatry. Takže krásna príroda bude ďalší príjemný bonus k vodným procedúram. Celý AquaFun Park je vonku, takže funguje výhradne v lete. Ak je v danej dobe znateľne zima, vodný park je dočasne uzavretý. K dispozícii je detský vodný park s tobogánmi, veľký bazén pre dospelých s rozmermi 30 x 15 metrov, zážitkový bazén 20 x 10 metrov, Bar s chladenými nápojmi. Všetky jazdy sú tu, a je to výhoda tobogánov, nafukovacie. Menia sa od sezóny k sezóne. K dispozícii sú ležadlá, sprchy, šatne a toalety (30.11.2021, https://onllyslovakia.com/sk/aquafun-park_slovakia/).

Grand Hotel Bellevue - **Stará Lesná** - hotelový bazén je jedným z najväčších vo Vysokých Tatrách. Má dĺžku 20 m, šírku 10 m a hĺbku 1,4 m, preto je vhodný pre plavcov i neplavcov. Teplota vody je 28°C. Súčasťou hotelového bazéna je detské wellness, ktoré pozostáva z dvoch bazénov o teplote 32°C a detskej suchej sauny. Priamo pri bazéne si môžete uvoľniť svaly vo vírivkách s teplotou vody do 36°C, prípadne sa osviežiť v Aqua bare (30.11.2021, <https://www.hotelbellevue.sk/relax/bazen-a-saunovy-svet/>).

Hotel International**** sa nachádza v strede golfového rezortu Black Stork vo **Veľkej Lomnici** na slnečnej strane Vysokých Tatier. Hostia ubytovaní v hoteli International**** majú neobmedzený vstup do wellness centra počas pobytu. Vo wellness centre sa nachádza vonkajší vyhrievaný bazén s vírivkou, vnútorný vyhrievaný bazén s vírivkou a protiprúdom, suchá, parná a infra sauny (sauny od 15:00), tepidárium, vírivka, ochladzovací kút (škótska masážna kabína, ľadové vedro, ľadová drť, tropická sprcha) a posilňovňa (30.11.2021, <http://regiontatry.creanet.sk/wellness-a-relax/wellness-spa-hotely/?poi=558>).

Hotel Lesná**** **Stará Lesná** - bazén s dĺžkou 12 a šírkou 6 metrov je doplnený o masážne prvky. Voda v bazéne má stálu teplotu 29°C až 31°C.

Mimo územia UMR sa nachádza areál **termálneho kúpaliska vo Vrbove**. Je vzdialený 7 km od Kežmarku. O termálnej vode v ôsmich bazénoch sa hovorí, že je najliečivejšia v strednej Európe, pretože má priaznivý účinok na liečbu až 12 ochorení a je vhodná aj na pitie. Blahodarne pôsobí pri chorobách kĺbového reumatizmu a zápaloch, srdcových chorobách, pľúcnych ochoreniach, cievnych ochoreniach a astme. Termálne kúpalisko Vrbov poskytuje možnosť kúpania sa v príjemne teplej vode počas celého roka. Teplota vody v bazénoch je až 38°C.

Letný pobyt/rekreácia v lesnom/horskom prostredí

Aj v okolí mesta Kežmarok a ostatných zúčastnených obcí UMR sú vytvorené dobré podmienky pre rozvoj rekreačného a aktívneho pobytu v lesnom/ horskom prostredí – ide najmä o pešiu turistiku a cykloturistiku.

Belianske Tatry sú od roku 1978 prísne chránená rezervácia TANAPu, čo výrazne obmedzuje pohyb turistov na tomto území. Územie Belianskych Tatier je súčasťou Tatranského národného parku, no mimo toho je zvlášť chránené ako národná prírodná rezervácia. Vysoký stupeň ochrany dokladá skutočnosť, že celá oblasť je celoročne uzavretá pre návštevníkov s výnimkou turistického chodníka z Monkovej doliny do Kopského sedla. Turisticky sú tak prístupné iba sezónne otvorená Monkova dolina, Dolina Siedmich prameňov, Zadné Medodoly. Turistom slúži na oddych Chata Plesnivec, ktorá je jediným obývatelným objektom v Belianskych Tatrách. Nachádza sa v závere Doliny Siedmich prameňov na juhovýchodnom úbočí Bujačieho vrchu. zelená turistická značka - Tatranská Kotlina (1h20"/1h30"), Kopské sedlo, zelená turistická značka–modrá turistická značka, (2h00"/1h45"), Chata pri Zelenom plese, zelená turistická značka–červená turistická značka, (2h00"/1h45"), Tatranská Javorina zelená turistická značka–modrá turistická značka, (4h30"/4h45"). Ždiar (895 m n. m.) - zelená turistická značka hotel Magura (0:30) - rázc. v Monkovej doline (0:15) - zelená turistická značka Široké sedlo (2:30) (1 825 m n. m.) - Kopské sedlo (1 749 m n. m.) (0:30) - modrá turistická značka Veľké Biele pleso (0:30) - červená turistická značka Zelené pleso (0:30)) - Sedlo pod Svišťovkou (2 023 m n. m.) (1:30) - Skalnaté pleso (1:15) - zelená turistická značka Tatranská Lomnica (1:45). Celkový čas (9:15) (30.11.2021, https://sk.wikipedia.org/wiki/Belianske_Tatry).

Spišská Magura bývala drevorubačskou a pastierskou krajinou. Dnešná stála mimo dopravných tepien a tak si zachovala hodne folklórnych pozoruhodností. Doteraz je svojou neporušenou krásou a prírodnými danosťami krajom turistických perspektív. Prístup z magurského sedla: Toporecké sedlo (modrá, 0h40"/0h50"), Plontana (modrá, 2h25"/2h20"), Veterný vrch (modrá-zelená, 3h10"/3h05"), Vyšné Ružbachy (modrá, 4h05"/4h25"), Veľký Lipník (modrá-zelená-červená, 4h25"/4h55"), Haligovské skaly (modrá-zelená-červená, 5h55"/6h10"), Jezerské jazero (modrá-zelená, 3h45"/4h00"), Jezersko (modrá-zelená, 4h30"/5h00"), Bachledova dolina (modrá-žltá, 4h00"/4h30"), Veľká Franková (modrá-žltá, 3h45"/4h00"), Magurka (modrá, 4h15"/4h15"), Malá Franková (modrá-červená, 5h30"/5h45"), Osturňa (modrá-žltá, 6h00"/6h30"), Reľov (4 km), Spišské Hanušovce (10 km), Spišská Stará Ves (15 km), Červený Kláštor (22 km), Slovenská Ves (9 km), Spišská Belá (13 km), Kežmarok (20 km).

Turistické chodníky:

PI01 Hrebeňom Spišskej Magury - západná časť (Strednica - Magurka - Bukovina - Smrečiny - Magurské sedlo)

PI02 Hrebeňom Spišskej Magury - východná časť (Magurské sedlo - Toporecké sedlo - Veterný vrch - Veľký Lipník)

PI03 Na Veterný vrch - západná časť (Vyšné Ružbachy - Veterný vrch - Zbojnícky stôl - Vyšné Ružbachy)

PI07 Malými Pieninami (Lesnica - Vysoké Skalky - Litmanová)

VT32 Zo Ždiaru do Osturne (Ždiar - Magurka - Osturnianske jazero - Osturňa - Strednica - Ždiar)

VT33 Zo Ždiaru do Veľkej Frankovej (Ždiar - Magurka - Malá Franková - Veľká Franková - Ždiar)

VT34 Jezersko zo Ždiaru (Ždiar - Malá Poľana - Jezerské jazero - Jezersko - Bachledova dolina) (30.11.2021, <http://www.pieniny.sk/ciele/smagura/smagura.html>)

Spolu je v pohorí Spišská Magura 29 trás, ktoré majú 161 km (30.11.2021, <https://spisska-magura.oma.sk/turistika>).

Cykloturistika - región UMR okresu Kežmarok poskytuje veľmi dobré podmienky na cykloturistiku.

Spišská Magura poskytuje trasy prevažne lesného charakteru s väčšími prevýšeniami, ktoré sú vhodné pre zdatnejších cykloturistov, ktorí obľubujú vrchárske trasy. Hrebeň Spišskej Magury je v nadmorskej výške nad 1000m. Odporúčané trasy k miestam: Plontana - Veterný vrch, Toporecké sedlo (vhodný aj cestný bicykel), Magurské sedlo, hrebeňová trasa z Magurského sedla do Ždiaru, Bikepark Bachledova, chodník korunami stromov.

Po zrušení vojenského pásma Javorina poskytujú **Levočské vrchy** výborne podmienky na cykloturistiku. V **Levočských vrchoch** sú označené prevažne staré lesné asfaltové cesty. Veľkou výhodou je, že na týchto cestách nie je takmer žiadna automobilová doprava... Vstupom do Levočských vrchov z severnej strany (z Vyšných Ružbách) sú obce Ihľany a Jakubany (prípadne Kolačkov a Lomnička, kde sú staré lesné asfaltové cesty vedúce do Levočských vrchov, ale nie sú značené). Levočské vrchy sú vhodné pre zdatnejších cykloturistov, ktoré obľubujú vrchárske trasy. Hrebeň Levočských vrchov je v nadmorskej výške nad 1000m. Odporúčané miesta: vysielateľ Kotník, vysoká pec v Jakubanoch, hrebeň Levočských vrchov (Malý Václavák - Veľký Václavák - Pamätník SNP), mesto Levoča (Mariánska hora), neznačená cyklotrasa: Ihľany/Lomnička - Kolačkov (výhľad na obec Vyšné Ružbachy), neznačená cyklotrasa: Okolo Ihly (Ihľany) (30.11.2021, <https://www.obecvysneruzbachy.sk/turista/cykloturistika/levocsske-vrchy/>)

Zimný pobyt/rekreácia v horách

Do časti zimný pobyt / rekreácie v horách je potrebné zaradiť zimnú turistiku a športové možnosti okresu Poprad – lyžovanie nielen v lyžiarskych strediskách Vysokých Tatier a bežecké lyžovanie v krásnom prostredí prevažne ihličnatých lesov na úpätí Vysokých Tatier a v prostredí pohorie Kozie chrbty v kombinácii s prostredím horských lúk. Cieľovou skupinou sú rekreační lyžiari a bežkári všetkých vekových skupín, vrátane rodín s deťmi.

Dominantná časť lyžiarskych zjazdových tratí je alokovaných v prostredí Vysokých Tatier.

Lyžiarske stredisko SKI MONKOVA DOLINA sa nachádza v Monkovej doline, 1,5 km od obce Ždiar, priamo pri hoteli MAGURA. Pre lyžiarov začiatočníkov, sánkarov, bobistov sú k dispozícii zjazdovky pred hotelom v dĺžke 100 m (SKI MONKOVA DISNEY). Celková dĺžka zjazdoviek 700 m. Prepravná kapacita 540 os/hod. Nadmorská výška 1000 m.

V **Monkovej doline** si na svoje prídu aj priaznivci bežeckého lyžovania, keďže sa v rámci strediska nachádza 3 km udržiavaných tratí, umožňujúcich vychutnať si prírodnú scenériu. Bežecká trasa, ktorá prechádza scenériou Belianskych Tatier je vhodná na klasickú techniku aj na korčuľovanie. Neobmedzené možnosti bežeckého lyžovania ponúka aj okolitá príroda (30.11.2021, <https://www.magurahotel.sk/sk/lyziarske-stredisko/bezecke-trate.htm>).

Lyžiarske stredisko **Bachledka** Ski&Sun ponúka návštevníkom až 8,5 km zjazdoviek všetkých typov náročností. Na svoje si prídu milovníci upraveného manchesteru, ale aj tí, ktorých láka „freeride“. Počas sezóny je zasnežovaných a upravovaných celkom 6 km zjazdoviek. Areál Bachledka Detský svet ponúka najväčšiu lyžiarsku školu v okolí – Gorgyho lyžiarska škola a zábavu v podobe snowtubingu, minisánkovaní, minikolotoč a Snowcamp. Lyžiarska škola obsahuje 2 dopravníkové lyžiarske pásy (24 m a 100 m), trasu postavenú z rozprávkových postavičiek a ďalšie zábavné metodické pomôcky aj pre tých najmenších. Nový veľký detský areál sa nachádza na zjazdovke Hrebeň. Na hrebeň a do Bachledka detského areálu sa vyveziete 10-miestnou kabínovou lanovkou Bachledka. Iba za 6 minút sa tak vyveziete pohodlne, bezpečne, v suchu a bez vetra z Bachledovej doliny až na vrchol Spišskej Magury. Zdatnejší lyžiari môžu využiť aj 4-sedačkovú lanovku Jezersko a ďalších 6 lyžiarskych vlekov, ktoré zaručia lyžovačku v troch navzájom prepojených dolinách (30.11.2021, <https://bachledka.sk/zima/lyzovanie/zjazdovky-a-vleky>).

Vidiecky turizmus

Vidiecky turizmus v tejto oblasti nie je rozšírený. Individuálne možno využiť ubytovacie služby na miestnych súkromných gazdovských dvoroch. **Ranč Čajka** sa nachádza pri meste Kežmarok v dolinke obklopenej lesom. Ranč Čajka (chata) leží pri lese cca. 2 km od Kežmarku pod Vysokými Tatrami, 100 m od chaty sa nachádza jazero Zlatná (Hájovňa), vhodné na kúpanie a lov rýb. Areál pozostáva z dvoch častí: z gazdovstva a chaty. Agroturistika - je tu možnosť zapojiť sa do chodu gazdovstva a chaty, starostlivosť o zvieratá, ich kŕmenie, čistenie koní, osedlanie koní, pomoc pri ustajnení koní, napájanie, vyhnojovanie, kosť čerstvú trávu, jazda na traktore. Túto možnosť oceňujú rodičia s deťmi, ktoré tak majú možnosť naučiť sa veľa o zvieratách a prírode, ale aj dospelí milovníci prírody, alebo pod neustálym tlakom pracujúci manažéri. Jazda na koni je pre niektorých jedinečným zážitkom, atrakciou ale aj koníčkom, ktorému venujú celý svoj život. Pponuka je prispôbená pre všetkých. Pre tých čo sa chcú len povoziť, naučiť sa jazdiť, starať sa o kone, objednať si celé stádo pre svoje podujatie, jazdiť na saniach, nočné jazdy, výlety po okolí (5.12.2021, <https://www.zazitkove-cestovanie.sk/ponuka-info/ranc-cajka-zlatna/>).

Iné atrakitivity

Golfový areál Black Stork (čierny bocian) vo **Veľkej Lomnici** má unikátnu polohu na ich južnej strane v ochrannom pásme Tatranského národného parku. Neporušená príroda, skalnaté kopce a svieži vzduch – to sú devízy, ktoré si hosť uvedomí na 120 ha plochy v krásnej scenérii. Rezort Black Stork s prestížnou značkou A PGA Golf Course je jedným z 19 ihrísk na svete s touto známkou kvality. Adventure Golf je obľúbeným rekreačným aj profesionálnym športom. Adventure Golf sa hrá na umelej golfovej trávě s golfovými palicami určenými na putovanie alebo minigolfovými kladivkami a golfovou loptičkou. Rozvíja sústreďenie, trpezlivosť, motoriku, odhad ale tiež podporuje súťaživosť. Zažijete pri ňom napätie, ale aj kopec srandy. FootGolf kombinuje dva najpopulárnejšie športy na svete: futbal a golf. Hrá sa s klasickou futbalovou loptou na golfovom ihrisku s jamkami s priemerom 53 cm (30.11.2021, <http://regiontatry.creanet.sk/sport/golf/>).

Indoor a outdoor športy - Bowling - Hotel Hviezdoslav Kežmarok, Bowling - Hotel Kontakt Stará Lesná, Krytá strelnica Ľubica.

Inštitucionálna podpora cestovného ruchu

V rámci okresu Kežmarok sa v samosprávach UMR nachádzajú nasledovné TIC: TIC Kežmarok na Hlavnom námestí a TIC mimo územia UMR v Spišskej Belej.

V oblasti Vysokých Tatier vznikla ďalšia **oblastná organizácia cestovného ruchu**. Po organizácii Región Vysoké Tatry spojilo svoje sily v prvej fáze sedem podtatranských obcí – Veľká Lomnica, Stará Lesná, Nová Lesná, Veľký Slavkov, Mlynica, Štôla a Liptovská Teplička, dva podnikateľské subjekty a Združenie cestovného ruchu zo Starej Lesnej. Nová oblastná organizácia cestovného ruchu má názov „Vysoké Tatry – Podhorie“. Nová organizácia je otvorená aj ďalším obciam, podnikateľom a združeniam v podtatranskom regióne a tiež

neziskovým organizáciám. Dlhodobým záujmom je postupne prepojiť ponuku služieb a atrakcií obcí v celej podhorskej oblasti pod Vysokými Tatrami. Členovia: Veľká Lomnica, Stará Lesná, Nová Lesná, Štôla, Mlynica, Liptovská Teplička, Veľký Slavkov, Kravany, Vernár. Podnikatelia: Forton Travel, s.r.o., Finerg International, s.r.o. Golfový rezort Black Stork, A PGA Golf Course, Veľká Lomnica. Iné subjekty: Združenie cestovného ruchu Stará Lesná - Vysoké Tatry (30.11.2021, <https://goslovakia.sk/sk/body-zaujmu/2563-oblastna-organizacia-cestovneho-ruchu-vysoke-tatry-podhorie>).

Stravovacie a ubytovacie zariadenia

Počet ubytovacích zariadení v regióne v sledovanom období sa pohybuje okolo počtu 300. Z hľadiska štruktúry sú v najväčšom počte zastúpené penzióny a hotely. Nasledujúca tabuľka prezentuje štatistiku návštevnosti v roku 2021 do septembra tohto roka, ako aj prepočítaný odhad návštevnosti za celý rok. Do septembra roku 2021 navštívilo okres Kežmarok 49397 návštevníkov, z čoho 7564 tvorila zahraničná klientela. Celkový podiel na návštevnosti to predstavovalo cca 18,22 %. Výsledky ovplyvnili opatrenia v nariadeniach vlády a ÚVZ.

Štatistika návštevnosti v okrese Kežmarok v roku 2021 v 1 - 9 mesiaci spolu								
2021 - 1.- 9. mesiac	Návštevníci spolu	Domáci návštevníci	Zahraniční návštevníci	Belgicko	Česká republika	Francúzsko	Holandsko	Litva
Počet návštevníkov spolu	49 397	41 833	7 564	81	3 449	135	114	145
Počet prenocovaní spolu	139 814	118 613	21 201	233	10 672	473	188	349
Priem. počet pren. spolu	2,8	2,8	2,8	2,9	3,1	3,5	1,6	2,4
P. návštevníkov spolu*	15,31							
P. prenocovaní spolu*	15,16							
2021 - 1.- 9. mesiac	Lotyšsko	Maďarsko	Rakúsko	Slovinsko	Španielsko	Taliansko	Ukrajina	Izrael
Počet návštevníkov spolu	76	439	47	315	73	59	149	136
Počet prenocovaní spolu	217	1 019	121	555	230	191	238	397
Priem. počet pren. spolu	2,9	2,3	2,6	1,8	3,2	3,2	1,6	2,9

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2021

* prepočítaný počet podľa priemernej hodnoty za 1 mesiac - na 12 mesiacov

Vývoj ukazovateľov návštevnosti rezentuje nasledujúca tabuľka. Dostupné štatistiky sú k dispozícii do roku 2016. Rok 2017 - 2019 bol určený odhadom časového radu na základe lineárnej extrapolácie. Rok 2020 nemožno z dôvodu COVID - 19 situácie odhadnúť. V roku 2016 bolo v okrese evidovaných 113 ubytovacích zariadení s kapacitou 4000 lôžok.

Ubytovacie zariadenia	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017*	2018*	2019*	2020
okr. Kežmarok											
Počet zariadení	104	97	126	118	113	128	113	125	128	130	-
Počet lôžok	3 611	3 527	4 112	3 774	3 696	4 236	4 000	4161	4238	4316	-
Počet návštevníkov	50 964	55 103	59 541	59 621	50 255	57 549	69 103	-	-	-	-
Počet prenocovaní	136 268	154 968	159 757	159 820	135 942	150 153	187 503	-	-	-	-

Zdroj: ŠÚ SR, DataCubes, 2021

* štatistický odhad - nedostupnosť údajov

Nasledujúca tabuľka prezentuje hotelové ubytovacie zariadenia podľa kvality poskytovaných služieb a ich lokalizácie.

Názov	kategória	Lokalizácia
Hotel INTERNATIONAL	****	Veľká Lomnica
Hotel AGRO	***	Veľká Lomnica
Hotel Hviezdoslav	****	Kežmarok
Hotel HORIZONT RESORT	****	Stará Lesná
KONTAKT wellness hotel	****	Stará Lesná
Hotel Tatrania	***	Stará Lesná
Hotel Club	***	Kežmarok
Hotel LESANA	***	Stará Lesná

Zdroj: spracované podľa <https://regiontatry.sk/ubytovanie>

Okrem hotelových zariadení je k dispozícii množstvo ubytovacích kapacít v miestnych penziónoch.

Názov	Lokalizcia	Názov	Lokalizcia
Penzión Ďurčík	Veľká Lomnica	Penzion Kamzík	Stará Lesná
Penzión BAĎO	Stará Lesná	Penzión PAŽICKÝ	Stará Lesná
Penzion Chata Felícia	Stará Lesná	Vila TATRA	Stará Lesná
Penzion Orion	Stará Lesná	Penzion Vila Astra	Stará Lesná
Penzión PALUŠÁK	Stará Lesná	Penzion Vila Gabi	Stará Lesná

Zdroj: spracované podľa <https://regiontatry.sk/ubytovanie>

Inou možnosťou ubytovania sú priváty.

Názov zariadenia	Lokalizácia
Privát Ivan	Veľká Lomnica
Vila Filip	Veľká Lomnica
Privát pod Tatrami	Stará Lesná
Privát SVIŠŤ ***	Veľká Lomnica

Zdroj: spracované podľa <https://regiontatry.sk/ubytovanie>

Stravovanie v UMR okres Kežmarok sa nachádza 81 stravovacích zariadení. V okresnom meste Kežmarok je 34 zariadení, v obci Ľubica 24 zariadení, v obci Veľká Lomnica 14 zariadení a v obci Stará Lesná 9 zariadení.

Charakteristika jednotlivých samospráv z hľadiska cestovného ruchu a kultúrne historických hodnôt

Mesto **Kežmarok** je tradičným nositeľom mestskej kultúry s významom nielen na úrovni Spiša ale celoslovenským a v istých aspektoch i medzinárodným. Leží na **významnej cestnej dopravnej trase z Poľska na Balkán**, tvorí jeden z východiskových bodov pre návštevu Vysokých Tatier. Jej poloha má význam aj ako východiskový bod do rekreačných území celoštátneho i medzinárodného významu predovšetkým v Poľsku. Poloha voči Poľsku má význam nie len z hľadiska rozvoja cestovného ruchu, ale aj z hľadiska aktívnej medzinárodnej hospodárskej spolupráce. Aj v rámci nového územného členenia pretrvávajú väzby medzi mestom a Popradom, Spišskou Belou, čiastočne aj Starou Ľubovňou a Levočou. Pre značnú časť obyvateľov okresu tvorí Kežmarok – ako územnosprávna jednotka – cieľ ich dopravy. Z hľadiska historického je pre mesto okrem koncentrácie historického, architektonického, umeleckého a duchovného bohatstva dôležitý aj fakt, že tu v minulosti sídlili dlhé obdobie Nemci. Obnovenie týchto násilne popretŕhaných kontaktov bude mať pre mesto veľký význam z hľadiska hospodárskeho, kultúrneho a z hľadiska rozvoja cestovného ruchu. Najvýznamnejší vplyv na mesto majú z hľadiska širších vzťahov tieto faktory: poloha na severo-južnej komunikácii I/67 spájajúcej **Poľsko s Balkánom**, **blízkosť Vysokých Tatier**, ktoré ovplyvňujú mesto svojim prírodným zázemím, rekreačnými možnosťami a krajinárskym obrazom. Okrem rekreačných možností **Vysokých Tatier**, ktoré poskytujú predovšetkým zimné využitie, sú v okrese Kežmarok **aj iné rekreačné možnosti hodnotovo na nižšej úrovni**. Medzi tieto možnosti patrí **zalesnený masív Zlatého vrchu s vodnou nádržou na potoku Zlatná** - tento priestor poskytuje cieľ pre mnohých turistov z mesta, **geotermálne kúpalisko vo Vrbove**, využívané od júna do septembra. Povrch okresu Kežmarok je z veľkej časti odlesnený, poľnohospodársky využívaný. Na území okresu sa nachádza niekoľko chránených území medzi ktoré patria: Tatranský národný park, **Prírodná rezervácia Pramenište**, **Prírodná rezervácia Kút**, **Prírodná rezervácia Slavkovský jarok** a **Prírodná rezervácia Belianske lúky**. Okres Kežmarok má pomerne **vysokú koncentráciu rómskeho obyvateľstva** čo má negatívny vplyv na rozvoj cestovného ruchu a chránené krajinné územia, najmä TANAP (ÚPN Kežmarok, 2013).

Nároky na koncomtýždňovú rekreáciu spĺňajú komplexné strediská vysokotatranskej oblasti, strediská vysokotatranskej oblasti a rekreačné sídla. Je to územie Vysokých Tatier, Zamaguria, Pienin, čiastočne Slovenského raja a hraničných oblastí Poľska. Okrem týchto lokalít sú to aj nasledovné lokality: **Jeruzalemský vrch**, **územie Suchej hory s motorestom**, **autokempingom a rybníkom**, **Vrbov s geotermálnym kúpaliskom**, **Belianske kúpele v blízkosti Spišskej Belej**, **Šarpanec**, **Mlynčeky** (ÚPN Kežmarok, 2013).

Širšie okolie mesta poskytuje pestré možnosti v oblasti cestovného ruchu a rekreácie aj mimo územia hlavných turistických centier. Na koncomtýždňovú rekreáciu sú vhodné nasledovné rekreačné strediská a lokality:

strediská cestovného ruchu vysokotatranskej oblasti (Gánovce, Nižné Ružbachy - Miľová, Novoľubovnianske kúpele, Lopusná dolina, Tatranská kotlina), rekreačné sídla (Jezersko, Osturňa, Malá Franková, Lechnica, Havka, Matiašovce, Zálesie). Významnú úlohu zohrajú aj rekreačné lokality v hraničnom pásme Poľska. Mesto možno vnímať ako nástupné centrum do týchto rekreačných oblastí a navrhuje priaznivé územné podmienky pre jeho rozvoj predovšetkým v oblasti funkčných zložiek slúžiacich pre návštevníkov. Sú to predovšetkým: návrh trasy a terminálu nekonvenčného dopravného systému (TEŽ) s prepojením mesta na Vysoké Tatry a plochy občianskeho vybavenia ubytovacieho a stravovacieho charakteru. Samotné mesto, najmä jeho historické jadro s množstvom architektonických a kultúrnych pamiatok je cieľom mnohých turistov (ÚPN Kežmarok, 2013).

Návštevníci Kežmarku môžu získať informácie o meste a jeho regióne v Kežmarskej informačnej agentúre na Hlavnom námestí. Ubytovanie v historickom jadre Kežmarku poskytujú Hotel Club a Boutique Hotel Hviezdoslav. Hostia nájdu ubytovanie aj v Penzióne Kiska, Penzióne Berg a v mnohých menších penziónoch a ubytovniach v historickom jadre a v blízkom okolí.

V blízkosti mesta sa nachádza pobočka Slovenskej národnej galérie sídliaca v renesančnom kaštieli v Strážkach. Návštevníci tu môžu vidieť výstavu obrazov impresionistu Ladislava Mednyánszského. V neďalekej Spišskej Belej sa nachádza Múzeum J. M. Petzvala, ktoré zachytáva život matematika a fyzika Jozefa Maximiliána Petzvala – vynálezcu moderného fotografického objektívu.

Bezprostredné okolie Kežmarku ponúka najlepšie turistické atrakcie na Slovensku. Kežmarok je východiskovým bodom výletov do Tatranského národného parku (16 minút autom), Národného parku Slovenský raj (22 minút autom) a Pieninského národného parku (35 minút autom). V Tatranskej Kotline je od roku 1884 prístupná Belianska jaskyňa, ktorá je jedinou jaskyňou v Belianskych a Vysokých Tatrách otvorenou verejnosti. V neďalekej goralskej obci Ždiar, v časti Bachledova dolina sa nachádza 1234 m dlhý Chodník korunami stromov s vyhlídkovou vežou a 67 m dlhým toboganom. V Tatranskej Javorine je sprístupnený lovecký zámoček kniežata Hohenloheho. Zaujímavé miesta na pešiu a cyklistickú turistiku ponúkajú Spišská Magura, Zamagurie a Levočské vrchy s očarujúcimi a neobvyklými výhľadmi na Vysoké a Belianske Tatry. Po náročných túrach nájdu turisti oddych vo vode s teplotou až 38°C, ktorú ponúka celoročne otvorené termálne kúpalisko vo Vrbove. Kúpeľná obec Vyšné Ružbachy s historickým letným kúpaliskom a sochárskym sympóziom patrí medzi najstaršie kúpele na Slovensku. Zážitok plavby na plti ponúkajú pltníci z obce Červený Kláštor, kde sa nachádza aj stredoveký kláštor kartuziánov a vrch Tri koruny, z ktorého podľa povesti lietal mních Cyprián. Golfisti navštevujú ihriská Royal Valley Golf Club v Malom Slavkove a Black Stork Golf Resort vo Veľkej Lomnici. Nároční ale aj začínajúci lyžiari majú možnosť navštíviť lyžiarske strediská v Tatranskej Lomnici, Bachledovej doline, Ždiari, Vyšných Ružbachoch alebo vo Svite (21.11. 2021, <https://sk.wikipedia.org/wiki/Ke%C5%BEmarok>).

Samotná obec **Huncovce** nemá príliš vhodné predpoklady na rozvoj cestovného ruchu. V obci absentujú významnejšie historické pamiatky či iné atraktivity pre turistických návštevníkov, rovnako chýba kvalitnejšia turistická infraštruktúra. Potenciál obce pre turistických návštevníkov spočíva skôr v blízkosti atraktívnych oblastí ako sú Vysoké Tatry, Nízke Tatry či Slovenský raj a možnosti ponúknuť týmto návštevníkom atraktívne ceny ubytovania či stravovania a pokojné vidiecke prostredie s možnosťou každodennej návštevy vyššie uvedených oblastí či ostatných atraktív v blízkom či vzdialenejšom okolí (historické mestá Kežmarok a Levoča, obec Ždiar, kaštieľ Strážky, termálne kúpalisko Vrbov, Aquacity Poprad a pod.). V obci Huncovce nie je v prevádzke žiadna turistická informačná kancelária. Katastrálnym územím obce nie sú trasované žiadne turisticky značené chodníky. Obec Huncovce sa nachádza na trase, aj keď sa tu nachádzajúce kultúrne – historické pamiatky nie sú súčasťou, turisticky zaujímavej Gotickej cesty (spišského okruhu - tatranského). K najvýznamnejším pamiatkam lokalizovaným na trase spišského okruhu - tatranského, nachádzajúcim sa v nevelkej vzdialenosti od obce Huncovce, patria: Drevený evanjelický artikulárny kostol, Bazilika sv. Kríža a Kežmarský hrad - múzeum v meste Kežmarok, Kostol sv. Kataríny Alexandrijskej v susednej obci Veľká Lomnica a Kostol sv. Serváca vo Vrbove (PHSR Huncovce, 2015).

Územie **obce Ľubica** sa podľa regionalizácie cestovného ruchu zaraďuje do I. kategórie, a to regióny s medzinárodným významom, nakoľko spadá do Tatranskej oblasti. Cestovný ruch v celej Tatranskej oblasti je dostatočne rozvinutý a táto oblasť je dostatočne zastrešená regionálnymi subjektmi. Celkovo má obec predpoklady na rozvoj cestovného ruchu, vzhľadom na geografickú polohu a prítomnosť historických pamiatok, chýba však moderná infraštruktúra pre CR na území obce a podnikateľské subjekty v oblasti cestovného ruchu. Z

hľadiska kultúrno-historických pamiatok v blízkosti obce sú najvýznamnejšie lokality Kežmarok, Levoča, Spišský hrad, Spišská kapitula či Žehra. Ľudovú architektúru v okolí reprezentujú Ždiar, Osturňa, Jezersko a termálne pramene či kúpaliská nájdeme vo Vrbove, Poprade a Ružbachoch. Samotná obec disponuje množstvom kultúrno-historických pamiatok. Pozoruhodnosťou je až **5 kostolov v obci – 2 rímskokatolícke, gréckokatolícky, evanjelický a pravoslávny**, čo ju charakterizuje ako miesto stretu viacerých kultúr a vierovyznaní. Význam v oblasti rozvoja cestovného ruchu má **lokalita bývalého vojenského obvodu Javorina**, ktorého potenciál však nie je plne využitý. Cestovný ruch v obci nemá vytvorené dostatočné podmienky pre rozvoj. V Ľubici sa dodnes zachoval veľký rozsah **stredovekého mesta s historickým jadrom** a množstvom zaujímavých objektov. Ostali tu **meštianske domy i niekoľko typov sedliackych a remeselníckych domov**. Obec môže turistom ponúknuť návštevu historickej časti obce, či návštevu 5 kostolov na území, z ktorých najstarší pochádza z polovice 13. storočia a predstavuje najvyšší dvojloďový kostol na Spiši. **Okrem sakrálnych pamiatok nie je priamo v obci možnosť využitia inej formy cestovného ruchu**. Prírodné pozoruhodnosti, ostatné kultúrno-historické pamiatky, ľudovú architektúru, či termálne pramene sa nachádzajú v priľahlom okolí obce. **Ubytovacie kapacity** v obci sú na rozvoj cestovného ruchu **nepostačujúce** a chýbajú predovšetkým služby pre ubytovaných turistov v oblasti trávenia voľného času. Pri súčasnom stave infraštruktúry cestovného ruchu je obec skôr vhodná len na dočasné zastavenie sa turistov, **nie na dlhodobé trávenie času**, nakoľko neposkytuje dostatočne rozvinutú infraštruktúru pre turistický ruch. V okolí obce sa dajú nájsť možnosti najmä na cykloturistiku, prípadne na pešiu turistiku: v okolí sú ihličnaté lesy, ktoré poskytujú príležitosť pre zber húb a lesných plodov. Predpokladom pre rozvoj cestovného ruchu je lokalita **bývalého vojenského obvodu Javorina**. Bez rozvoja služieb pre turistov resp. atrakcií na prilákanie turistov však rozvoj cestovného ruchu v obci nie je možný (PRO Ľubica, 2016).

V súčasnosti je **Stará Lesná** vďaka svojej výhodnej polohe v príjemnom prírodnom prostredí významným turistickým strediskom. Prechodné ubytovanie turistov a rekreaťov je možné priamo v obci alebo v jej katastri, kde sa nachádzajú hotely, rekreačné zariadenia, penzióny, rekreačné chaty a rodinné domy, ktoré ponúkajú svoje služby v oblasti stravovania, športu, oddychu ale aj zábavy. Bližšie okolie poskytuje možnosti pre relax a odpočinok (sú tu **2 kryté bazény, tenisové kurty, sauny, fitness centrá, solária aj golfové ihrisko**). V katastri Starej Lesnej sa nachádzajú **viaceré veľké hotely, rekreačné zariadenia, penzióny a osada rodinných rekreačných chát**. Spolu s ubytovacími kapacitami v rodinných domoch je tu viac ako 1700 lôžok na prechodné ubytovanie turistov a rekreaťov, pre ktorých je tu **22 stravovacích zariadení** s celkovou kapacitou 900 miest. Ponúkame Vám základný prehľad o možnostiach ubytovania, stravovania, relaxu a športového vyžitia v Starej Lesnej. Doprava do obce je zabezpečená z oboch smerov. Od Vysokých Tatier prostredníctvom TEŽ (Tatranská elektrická železnica) a autobusom. Od Popradu a Kežmarku prostredníctvom autobusovej dopravy. Iba 17 km od obce je vzdialené medzinárodné letisko v Poprade (23.11.2021, <https://www.staralesna.sk/obec-2/sucasnost/>). V blízkej budúcnosti bude môcť Stará Lesná ponúknuť aj využitie termálneho kúpaliska (geotermálny vrt o hĺbke 3616 m s teplotou vody 58°C) s celoročnou prevádzkou (23.11.2021, <https://www.staralesna.sk/obec-2/sucasnost/>). Zvýšenú starostlivosť je potrebné venovať ochrane životného prostredia pre zachovanie prírodných krás obce, kultúrnych pamiatok a príťažlivosť pre turistov. Pozornosť je potrebné venovať zabráneniu vzniku čiernych skládok, vytváraním organizovaných skládok, ako aj rozvoju, agroturistiky z hľadiska krajinotvornej funkcie obce (hipoturistika, hospodársky dvor — s ukážkou chovu). Poloha Starej Lesnej a jej katastrálneho územia pod hranicou súvislé zalesnenej podnože Tatier je typická pre celý pás podtatranských obcí, tiahnucich sa od Rakús po Mengusovce. Všetky ležia na dopravných radiálach prepájajúcich tatranské turistické strediská s podtatranskými mestami Poprad, Kežmarok a hlavnými dopravnými tepnami. Vzhľadom na veľkú skupinu rekreačných chát od malých, až po veľkokapacitné hotely, penzióny, športové zóny má riešené územie väzby na celé územie Slovenska (PHSR Stará Lesná, 2015).

Zhrnutie problémov a pozitív

pozitíva	problémy
Mesto Kežmarok sa podľa regionalizácie cestovného ruchu v SR zaraďuje do I. kategórie, a to medzi regióny s medzinárodným významom, územne spadajúcim do Tatranského regiónu.	CR v meste nemá definované cieľové skupiny ani hlavné produkty a služby, chýba cieľový marketing CR, chýba marketingová stratégia mesta.
V meste je silný potenciál pre kultúrny a poznávací turizmus i športový turizmus (UNESCO, nadregionálne až celoslovenské športové podujatia) a silný potenciál pre cezhraničnú spoluprácu s Poľskom	Počet prenocovaní v meste za posledných 5 rokov i v okrese rastie, zvyšuje sa daň z ubytovania avšak obľobnosť v ubytovacích zariadeniach Kežmarku ostáva v priemere nízka (podľa odhadu samotných ubytovateľov len cca 20-30 % z ich celkovej kapacity).
Atraktívne a navštevované sú kultúrne i športové podujatia nad	Nízka kvalita služieb poskytovaných nedostatočne kvalifikovaným personálom

mestského až medzinárodného významu (ELRO).	v niektorých reštauračných zariadeniach.
Potenciál pre rozvoj cykloturistiky. s naočením na Vysoké Tatry, Belianke Tatry, Pieniny, Šišskú maguru,	Nízka využiteľnosť reštauračných zariadení mimo turistickú sezónu.
Potenciál prepojenia cyklotrasami v rámci jednotlivých samospráv UMR,	Nedostatok zaujímavých integrovaných produktov CR so systémovým prepojením na okolité atraktivity (nielen Vysoké Tatry),
Zázemie prímestskej rekreácie tvoria Lesopark Sever a Lesopark Juh.	Obmedzená/zhoršená dostupnosť pamiatok a pohoda návštevníka mesta (bariéry pre pohyb návštevníkov s obmedzeným pohybom, nedostatočná orientácia, zatvorené niektoré pamiatky,
Mesto Kežmarok je aktívny člen Slovenských kráľovských miest (spoločná ponuka CR všetkých členov SKM), aktívny člen OOCR T-S-P, EZUS TATRY s r.o., Euroregión „Tatry“.	málo toaliet počas sezóny, nedostatočná navigácia na toalety).
Mesto Kežmarok je sídlom organizácie destinačného manažmentu - Oblasťná organizácia cestovného ruchu Tatry-Spiš-Pieniny (OOCR T-S-P).	Ohrozená bezpečnosť návštevníkov mesta (obťažovanie, žobranie, znečisťovanie verejných priestranstiev
Mesto Kežmarok je významný podporovateľ rozvoja CR v meste (finančná, inštitucionálna, odborná, propagačná podpora).	nestrážené parkoviská, nefunkčné monitorovanie parkovísk),
Vybudovaná športová infraštruktúra regionálneho významu pre aktívny pobyt pri vode - Kežmarok, Veľká Lomnica, Stará Lesná,	Existencia lokalít obývaných neprispôsobivými obyvateľmi predstavuje výrazný negatívny faktor rozvoja služieb cestovného ruchu II
Vybudovaná sieť turistických chodníkov v príľahých horstvách - Spišský Magura, Belianske Tatry,	Neuprataný integrovaný prístup k formovaniu komplexnej ponuky cestovného ruchu
Vybudovaná sieť cyklistických chodníkov s prepojením na Spišskú Maguru a Levočské vrchy,	Prevládajúci individualizmus pri poskytovaní služieb cestovného ruchu
Dostupné lyžiarske strediská regionálneho a nadregionálneho významu v Monkovej doline a Bachledovej doline,	Vnímanie regiónu Kežmarku ako centra mimo hlavných turistických destinácií Vysokých Tatier, nedostatočná integrovanosť
Možnosti aktívneho trávenia voľného času v zariadeniach vidieckeho turizmu - agroturistika, jazda na koni, atď..	Sociálna a ekonomická úroveň regiónu môže byť prekážkou v budovaní integrovaného systému v cestovnom ruchu - výrazne nižší dopyt turistov po tejto časti regiónu,
Vybudovaný golfov areál vo Veľkej Lomnici	
Možnosti indoorových športov - bowling, strelecký šport	
Prítomnosť ubytovacích zariadení vysokej kvalitatívnej úrovne - Veľká Lomnica, Kežmarok, Stará Lesná,	

Vzhľadom na historický charakter mesta Kežmarok, ako aj prírodné danosti ostatných samospráv UMR a blízkosť významnejších stredísk cestovného ruchu - Vysokých Tatier je potrebné hospodársku základňu formovať v oblasti sekundárneho sektora - nadväzujúcu ponuku služieb s ohľadom na zníženie zraniteľnosti v súvislosti s vonkajšími neočakávanými zásahmi (pandémia, prírodné udalosti, atď..).

Okres Kežmarok a samosprávy v rámci UMR majú v súčasnosti vcelku dobre rozvinutý cestovný ruch, nadregionálneho a medzinárodného významu. Podmienky na dennú a koncom týždňovú rekreáciu sú ale obmedzené. Optimálne podmienky pre rozvoj cestovného ruchu a rekreácie sú v záujmovom území mesta v priestore Vysokých Tatier. Na území mesta Kežmarok sa navrhuje nasledovné riešenie rekreačných nárokov obyvateľov: krátkodobá rekreácia denná rekreácia na zastavanom území mesta a na jeho administratívno-správnom území, koncom týždňová rekreácia na riešenom a záujmovom území mesta v prímestských rekreačných strediskách. Dlhodobá rekreácia - dovolenková rekreácia v rekreačných krajinných celkoch Vysokých Tatier a Levočských vrchoch a v jestvujúcich strediskách rekreácie a cestovného ruchu ostatných samospráv v UMR. Pozitívne sa hodnotí dostupnosť príľahých celkov ako Levočské vrchy, Spišská Magura a Pieniny.